

GRIMM LEGSZEBB TÜNDERMESÉI

.....
633.576 OSZK
.....

Pál Weissitzner
84. Dec. 24.

Erre a nívótól

— ◉ GRIMM ◉ —

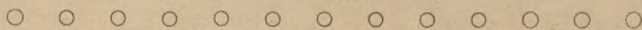
Legszebb Tündérmeséi.

Átdolgozta

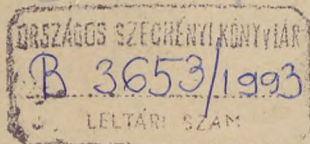
GYULA BÁCSI

(Zigány Árpád.)

*** 12 szines képpel. ***

633.576

TARTALOM.

	Lap
Hüvelyk Matyi (Képpel)	2
Hamupipőke (Képpel)	20
Szűz Mária leánya	32
Hófehérke (Képpel)	43
A három testvér	58
A fehér kigyó (Képpel)...	72
A kis Vörösbóbitás (Képpel)	82
A hét holló	88
A három kívánság (Képpel)	94
A Vasgyúró (Képpel)	102
Jancsi és Juliska (Képpel)	122
Fonó Böske (Képpel)	138
A szegény molnárlegény	148
A Csillagtallérok (Képpel)	155
Hófehérke és Piroska	158
A libapásztor leány (Képpel)	167
Csipkerózsa (Képpel)...	174
A szekfű	180

Hüvelyk Matyi.

Képpel.

Nol volt, hol nem volt, hetedhét ország hatá-
rán is túl, mindjárt az óperenciás tenger
partján, volt egyszer egy szegény favágó
ember. Olyan szegény volt az istenadta,
hogy alig volt betevő falatja, s ráadásul még hét ne-
veletlen fia is volt. A hat idősebbik olyan volt, mint
a többi gyerekek: ki nagyobb, ki apróbb; de a he-
tedik csak nem akart nőni sehogysem: olyan iczi-
piczi jószág maradt, mint a hüvelyk ujjam.

El is nevezték szegénykét Hüvelyk Matyinak, a
mért hogy oly kicsi maradt.

De, ha kicsi volt is a Matyi, azért mégis több
esze volt egymagának, mint hat nagyobb testvére-
nek. Az volt a szokása, hogy mindig ott settenkedett
apja-anyja körül, figyelmesen meghallgatta, hogy mit
beszélnek, és abból okult-tanult. ●

Történt aztán, hogy egy nyári este, mikor na-
gyon meleg volt, a kis Matyi nem birt elaludni. Hát,
a mint hánykolódik a kis ágyacskájában, egyszer

Hüvelyk Matyi a párisiban.

csak hallja ám, a mint az apja sóhajtva panaszkozik az anyjának:

— Bizony nagy a szükség, anyjuk! Hogy is élünk meg hét gyerekkel ebben a szük időben?

— Biz' én se' tudom, — felelte a szegény asszony szomorúan. — Már alig van annyi kenyérünk, a mi holnapra elég.

— Utóbb még valamennyien éhen halunk! — kesergett a favágó. — Igazi csapás ez a sok gyerek!

Egy kicsikét elhallgattak, majd a favágó azt mondta:

— Tudod-e, anyjuk, mit gondoltam?

— Tudom, ha megmondja kigyelmed, — felelte az asszony. — Csak valami okos legyen!

— Hát azt gondoltam, hogy én már úgy sem tudok enni adni ennek a sok éhes gyereknek, jobb lesz hát, ha megszabadulunk tőlük.

— Igen ám, de hogyan? — töprenkedett az asszony.

— Hát úgy, — felelte a favágó, — hogy holnap korán reggel kimegyek velük az erdőbe, aztán, mikor már eltévedtem velük, ott hagyom őket. Hátha találkoznak valami jószívű emberrel, a ki megszánja őket és enni ad nekik?

A szegény asszony sajnálta a gyermekeit és könnyögött az urának, hogy ne vigye el őket.

— Várjunk még vele, — mondta, — hátha már nem tart sokáig ez a nagy ínség.

De a favágó rá sem hallgatott.

— Nem, nem! — mondta határozottan. —

Tudok egy helyet az erdőben, a hol oly sűrű fák és bokrok nőnek, hogy a ki oda bement, soha sem talál ki többé. Majd oda viszem őket és aztán a jó Isten könyörüljön rajtuk.

Evvel jó éjszakát kívánt a feleségének, befordult a fal felé és elaludt.

De Hüvelyk Matyi nem bírt ám aludni! Egészen oda volt szegény az ijedtségtől és egyre azon tanakodott, hogyan menthetné meg magát és testvéreit.

Végre eszébe jutott valami. Tudta, hogy a padláson egy szakajtóban még van egy kevés köles. Azt gondolta, hogy tele szedi a zsebeit ilyen kölessel, s aztán, a mint mennek az erdőbe, mindig el-elhullajt egy szemet az úton. Erről majd hazatalálnak és visszajöhetnek.

Másnap kora hajnalban a favágó fölkelte a fiait és elvitte őket az erdőbe. A gyerekek örültek a sétának, mert mit sem tudtak apjuk gonosz szándékáról. Az egész úton vígan szaladoztak, kergetőztek és ugyancsak elfáradtak, megehültek a nagy játékban.

Csak Hüvelyk Matyi nem szaladozott velük; egy kissé hátramaradt, s minden lépésnél elejtett egy szem kölest, hogy legyen miről haza találnia.

Végre olyan helyre értek az erdőben, a hol már látni is alig lehetett, oly sűrűn álltak a fák egymás mellett. Nem volt itt semerre ösvény s még talán a vadállatok sem jártak erre.

A favágó megállt, lekerítette válláról a tarisznyáját, kivette az utolsó kis czipót és fölosztotta a hét gyermeke közt.

— Egyetek egy harapást, fiaim, — mondta nekik, — aztán pihenjeteK egy kicsit. Tudom ugyanis, hogy nagyon elfáradtatok!

A gyerekek ujjongva köszönték meg a kis darab kenyeret, mely egynek-egynek jutott. Szépen letelepedtek a fák alá, hamarosan megették a kis kenyeret, s aztán mélyen elaludtak, mert nagyon el voltak fáradva.

Még Hüvelyk Matyi is elaludt, mert őt is elnyomta a fáradtság, s különben is azt gondolta, hogy jó lesz pihenni, mielőtt haza felé indulnak az elszórt köles nyomán.

A favágó csak azt várta, hogy a gyerekek elaludjanak. Nagyon bántotta, hogy itt kell hagynia fiait ebben a vad, rengeteg erdőben, de nem volt mit tennie.

— Ugy sem bírnék kenyeret adni nekik! — kesergett szomorúan. — Inkább hát itt hagyom őket; legalább nem látom a szenvedésüket, nem hallom a sirásukat, ha elpusztulnak is!

Evvel Istennek ajánlta gyermekeit és haza ballagott.

A gyerekek jó sokáig aludtak, s már öreg este volt, mire fölébredtek.

Megijedve néztek körül a sötét, csöndes erdőben és apjukat keresték, hívták

Sehol senki!

Hideg is volt, s a szegény gyermekek fáztak is, éhesek is voltak. Megint hangosan kiabáltak apjukért, de a sötét erdő oly csöndes és néma volt, mint a

temető: még csak egy levél sem zizzent a lombos ágakon.

Sehol senki!

Ekkor a gyermekek keserves sírásra fakadtak, és nem tudták mit csináljanak.

— Várjuk meg az apánkat! — tanácsolta a legidősebbik.

— Hát azt hiszitek, hogy visszajön? — kérdezte Hüvelyk Matyi.

És elmondta testvéreinek, hogy mit hallott tegnap éjszaka.

A szegény gyermekek csak most kezdték rá igazában a sírást! Vége-hossza sem volt a jajgatásuknak.

De Hüvelyk Matyi elcsitította őket s azt mondta:

— Ne sírjatok már! Inkább induljunk már haza felé.

— De merre? — jajgattak a többiek. — Nem tudjuk az útat és úgyis eltévedünk.

— Majd megtaláljuk, — biztatta őket Hüvelyk Matyi.

És elmondta, hogy tele rakta a zsebeit a kölessel, a melyből minden lépésnél elejtett egyet. Most ennek a nyomán szépen haza találhatóak.

Nosza megörültek most a fiúk, és ugyancsak dicsérték Hüvelyk Matyi okosságát.

A holdvilág fényesen sütött, úgy hogy jól lehetett látni a köles-szemeket, s a gyerekek szépen elindultak az elszórt szemek nyomán hazafelé.

Mentek, mendegéltek egy jó fél óráig De

akkor egyszerre meg kellett állniuk. Akármerre néztek, keresgéltek, sehol sem találtak egy szem kölest sem!

Mi történhetett?

A szegény gyermekek tanácstalanul álltak ott, s megint mindannyinak félre állt a szája: kicsi hijja, hogy ismét sírva nem fakadtak.

— Csak keressük, — mondta Hüvelyk Matyi: — rá kell akadnunk a szemekre, mert én minden lépésnél elszórtam egyet, míg erre jöttünk.

Ez igaz is volt. De azért a szegény eltévedt fiúk mégis hiába keresték a köles-szemeket. Az történt ugyanis, hogy az erdő madarai mind fölcsipegették az eleséget.

Most már hát nem volt semmiféle útmutatójuk, és Hüvelyk Matyi nem tudta, hogy mit csináljon.

De azért nem veszítette el a bátorságát.

— Menjünk mindig egyenesen előre, — tanácsolta testvéreinek. — Akkor előbb-utóbb csak ki jutunk valamerre ebből az erdőből.

Igy is cselekedtek.

Hüvelyk Matyi vaktában neki indult az erdőnek és vezette testvér-bátyjait. Étlen, szomjan kóboroltak egész éjjel és már a nap is fölkelte, mire ki jutottak az erdőből.

Nagy rétre értek, a melynek közepén széles, mély gödör volt. Látták, hogy lépcsők vezetnek le a gödör fenekére, de azt nem tudhatták, hogy hová jutnak, ha lemennek rajta.

— Mindegy! — mondta Hüvelyk Matyi elszántan. — Menjünk le rajta.

Ő ment legelőül és vezette testvéreit.

Egész nap mentek lefelé a lépcsőkön a föld gyomrába, s végre megálltak egy nagy vasajtó előtt, mely elzárta az útat.

Most mit tegyenek?

Hüvelyk Matyi tanácskozott a bátyjaival, s aztán bekopogtatott a nagy vasajtón.

Az ajtó rögtön kinyílt, s a gyerekek beléptek rajta. Nagy, tágas szobába értek, melynek kandallójában vígan lobogott a tűz. A pattogó tűz mellett egy asszony, meg hét leány melegedett.

Az asszony mindjárt fölkelte és elébük ment.

— Mit akartok? — kérdezte Hüvelyk Matyitól. — Honnan jöttök, és mi járatban vagytok?

— Eltévedtünk az erdőben, — mondta Hüvelyk Matyi, — s már két napja nem ettünk. Adj valamit emünk, jó asszony, s engedd meg, hogy megpihessünk.

— Oh, ti szerencsétlenek! — kiáltott föl az asszony. — Hát nem tudjátok, hogy ez az ember-evő barlangja? Mindjárt hazajön, s ha itt talál, szöröstől-böröstől fölfal benneteket. Menjetek hát vissza mindjárt oda, a honnan jöttetek, ha kedves az életetek.

— Adj legalább valami kis útravalót, — könyörgött Hüvelyk Matyi. Egy darabka kenyeret; hiszen látod, hogy már alig állunk a lábunkon!

Ebben a pillanatban valaki erősen döngetni kezdte az ajtót.

— Megjött az emberevő! — kiáltott föl az asszony. — Bújjatok el hamar a szekrény mögé.

A megrémült gyermekek hanyatt-homlok rohantak a szekrény mögé, s éppen idején, mert ebben a perczben betoppant az emberevő.

— Ember hús szagát érzem! — mondta, és szimatolva megállt a szoba közepén.

— Mi is, apám! Mi is, apám! — kiabálta a hét leány, fölugorva a meleg kandalló mellől.

— Hová tetted őket? — mordúlt az emberevő az asszonyra.

— Nincs itt senki! — felelte az asszony. — Itt voltak, de aztán megijedtek és elszaladtak.

— No majd mindjárt meglátjuk! — fenyegetőzött az emberevő.

És a leányai segítségével keresni kezdte a szegény gyermekeket a szobában.

Az asszony meg akarta menteni a szerencsétlen áldozatokat és váltig mondogatta, hogy már elmentek és nincs a szobában senki: de hiába!

Az emberevő csakhamar megtalálta Hüvelyk Matyit, meg a testvéreit, végig tapogatta valamennyit s aztán a nyelvével csettintve mondta:

— Na, ezek igazán pompás, puha falatok. Etesd meg őket, asszony, hadd lakjanak jól. Aztán alhatnak is reggelig, hogy megerősödjenek.

Szegény Hüvelyk Matyi meg a testvérei egész testükben remegtek. Csak immel-ámmal ették meg az eléjük tett jó vacsorát, ambár olyan énesek voltak, mint a farkasok.

Vacsora után lefeküdtek az egyik ágyba, s mivel nagyon fáradtak voltak, csakhamar el is aludtak.

Csak Hüvelyk Matyi nem aludt, hanem fülelt és hallgatódzott. Hallotta, hogy az emberevő mit parancsolt az asszonynak.

— Aztán éjfélre forrjon ám a víz! — förmedt rá haragosan. — Most pedig menjetek ti is aludni, — fordult a leányaihoz.

A hét lány is lefeküdt a másik ágyba, de a koronát mit a fejükön viseltek, egyik sem tette le. Az emberevő átment a másik szobába, az asszony pedig kiment a konyhába vizet forralni.

Hüvelyk Matyi csak azt várta, hogy minden csöndes legyen, s a leányok is elaludjanak. Ekkor szép lassan fölkel, oda lopózott a hét leány ágyához, levette fejükről a koronát s helyette a testvérei és a maga sipkáját nyomta a fejükbe, a koronákat meg a bátyjai, meg a maga fejére tette.

Valamikor éjféltájban besompolygott az emberevő. Roppant nagy éles konyhakés volt a kezében, s tapogatódzva ment a gyermekek ágya felé.

Matyinak úgy dobogott a szíve, hogy majd meghasadt.

Most odaért az emberevő az ágyhoz, és megtapogatta a gyerekek fejeit. Megérezte rajtuk a koronát.

— Különös, — dünnyögte magában: — azt hittem, hogy ebben az ágyban alszanak. De látom, hogy ezek az én leányaim, mert fejükön a korona.

Odább ment tehát a másik ágyhoz, a melyben

a leányai aludtak, s mikor megtapogatta fejükön a sípkát, egyiknek a másik után elnyisszantotta a nyakát a nagy késsel. Azt hitte, hogy ezek azok a tegnapi gyerekek, a kiket föl akart falni.

Most már, hogy a pecsenyét levágta, kiment a konyhába, megnézni, hogy forr-e már a víz.

Ekkor Hüvelyk Matyi gyorsan visszacserélte a a lányok koronáit a sapkákkal, fölkelte a testvéreit, kivezette őket a barlangból, s mikor fölértek a lépcsők tetejére, lélekszakadva futásnak eredtek.

Szaladtak egész éjjel, s mire megvirradt, már a hetedik határban jártak.

Az emberevő, látván, hogy a víz forr a konyhában, visszament a szobájába és reggelig aludt. Akkor akarta fölfalni a hét gyermeket reggelire.

Fölkelt hát s először is bement a szobába, hogy megnézzé a finom pecsenyét. De majdnem elájúlt rémületében, mikor meglátta, hogy a múlt éjjel tulajdon leányait ölte meg, a pecsenyének szánt gyermekek pedig megszöktek.

Borzasztó dühbe jött, s először is az asszonyt akarta megölni, mert azt hitte, hogy ő szöktette meg a fiúkat. De csakhamar átlátta, hogy nem úgy történt, mert Matyi elfeledte visszacserélni sapkáját a koronáért s az ő kis sapkája még most is ott volt az egyik leány levágott fején.

Most már az emberevő is kitalált mindent. De nem hagyta annyiban a dolgot! Minden áron meg akarta fogni a szökevényeket, most már azért is, hogy a leányaiért bosszút álljon rajtuk.

— Add ide a hétmérföldes csizmámat! — rivallt az asszonyra.

Fölhúzta a csizmákat és a fiuk után indult, hogy nyakon csípje őket.

Ez a csizma veszedelmes, varázsos csizma volt. Akárki fölhúzhatta, mert mindenkinek a lábára jól illett; aztán pedig rendes lépésben is lehetett benne járni, meg hét mérföldet is lehetett vele egyszerre lépni, — kinek a hogy tetszett.

A szaladó fiuk már jó messze jártak, de azért mégis egyre vissza-visszanéztek, hogy nem üldözik-e őket.

Egyszer aztán Hüvelyk Matyi rémülten felkiáltott:
— Jön az emberevő!

És valóban jött is: kettőt-hármat lépett a hétmérföldes csizmában és már egész közel volt hozzájuk.

No most, mi lesz? Mindjárt utóléri őket!

— Jertek utánam! — kiáltott föl Hüvelyk Matyi.

Evvel hirtelen belebújt egy odvas fába, a többiek pedig utána.

Pár pillanat múlva oda ért az emberevő is, és megütközve pillantott körül.

— Különös! — dörmögte magában. — Úgy tetszett, mintha itt láttam volna őket . . . Ugyan hová tűnhettek el? A föld talán csak nem nyelte el őket?

Keresgélt, kutatott egy darabig a környéken, de sehol sem találta őket.

— Mindegy! azért nem menekülnek meg, —

mondta. — Hét mérföldes csizmáimban egy-kettőre utólérem őket.

De a sok lótás-futásban annyira kifáradt, hogy leült pár percze pihenni. Csak ült, csak ült, aztán bóbiskolni kezdett, s végre egészen el is aludt. Hanycatt vágódott az illatos fűben és úgy hortyogott, hogy félmérföldnyire is elhallatszott.

Ekkor Matyi óvatosan kimászott a fából és oda-lopózkodott az emberevőhöz. Azt gondolta, hogy lehúzza a csizmáját, s akkor az emberevő hiába fut utánuk, soha többé el nem éri őket.

Csakhogy ezt könnyebb volt ám megtenni, mint véghez vinni. A csizma nagyon erősen állt az emberevő lábán, s úgy látszott, hogy Matyi hiába erőlködik, nem bírja lehúzni.

A nagy erőlködésben leesett Matyi fejéről az a korona, a mit az emberevő legkisebb leányától hozott el. Ráesett a csizmára, a mely erre egyszeriben lejött az emberevő lábáról.

Nosza Matyinak sem kellett több! Nyomban fölrántotta a csizmát, a testvérei pedig belekapaszkodtak, — ki a csizma fülébe, ki meg a sarkantyújába, — s avval hármat lépett és otthon termett az apja kunyhójánál.

Most már hát itthon voltak!

Matyi óvatosan lehúzta a csizmát, letette a koronát és bekopogtatott.

Az anyja nyitott ajtót, s örömeben azt sem tudta szegény, hogy hová legyen, mikor megpillantotta elveszett gyermekeit.

Majd nyugodt

... az apjuk is, és ő is nagyon örült, hogy megkerültek a gyermekek, mert a mióta kivitte őket az erdőbe, nagyon megbánta szívtelenségét, és aludni sem tudott.

Hüvelyk Matyi erre szegről-végre elbeszélte, hogy mi minden történt velük, s végezetül megmutatta a csizmát is, meg a koronát is.

— Ejnye, ez épen jó! — mondta a favágó. — A király épen most keres futárt; menj el hozzá, talán megfogad.

Matyi kétszer se' mondatta magának a dolgot: egyet lépett és ott termett a királyi palotában.

— Hallom, hogy fölséged futárt keres, — mondta a királynak. — Talán megfogadhatna engem?

— Téged-e? — nevetett a király. — Hisz olyan csöpp emberke vagy, hogy egy hétig se tudnál oly messzire menni, mint más emberfia egy napon!

— Már pedig én egy óra alatt is messzebbre megyek, mint más emberfia egy hét alatt! — mondta Matyi büszkén.

— Ugyan úgy-e? Aztán hány mértföldet jársz meg egy óra alatt? — kérdezte a király gúnyolódva.

— Ezeregyet! — felelte Matyi.

— Mennyit? — álmélkodott a király.

— Ezeregyet! — ismételte Matyi, mert jól tudta, hogy a hétmérföldes csizmákban csak száznegyvenhármat kell lépnie, s mindjárt megvan az ezeregy mértföld.

— Nem lehet az! — tréfálkozott a király.

— Próbáljuk meg! — fogadkozott Matyi.

A király próbát is tétetett Matyival, s mikor látta, hogy a csöpp emberke csakugyan igazat mondott, legott megtette miniszterének.

Matyi tehát egy csapásra híres is, hatalmas is, gazdag is lett. Első gondja volt, hogy szép birtokot vett az apjának, zsiros hivatalokat adott a testvéreinek, s valósággal tejbe-vajba fürösztötte az egész családját.

Midőn a királyi palotában lakott, Matyival sok mindenféle furcsa dolog történt. Egyszer elment sétálni a mezőre és leheveredett egy árnyékos fa alá. Nemsokára arra hajtottak egy ökör-csordát, a mely jóízűen legelészett a zamatos fűben. Legelül járt egy nagy, fekete marha, a mely, midőn meglátta Matyit, csak kiöltötte érte a nyelvét, eltátotta a száját, s avval — zsupsz! — szegény Matyi lecsúszott a marha torkán a gyomrába.

Csak ott ébredt föl a sötétben, s eleinte azt sem tudta, hogy hol van. De aztán hamar észre vette, hogy milyen szörnyű börtönbe került, s akkor keservesen kezdett kiabálni:

— Segítség! . . . Segítség! . . .

Mikor a csordapásztor meghallotta, hogy az egyik marha segítségért kiabált, halálra rémült. Lélekszakadva rohant a gazdájához, hogy elmondja neki ezt a boszorkányságot. A gazda eleinte nem akarta hinni és kinevette a pásztor; de bezzeg megijedt ő is, mikor meghallotta a Matyi kiabálását:

— Segítség! . . . Segítség! . . .

Mindjárt vásárra hajtotta a marhát és eladta egy

mészárosnak. Az meg még az nap levágta, a színhúsát pedig kimérte a székben, a többiből pedig párisit csinált. Egy ilyen párisiba került Matyi is, és a mészáros másnap eladta két vándorló-legénynek.

A két vándorló-legény kora hajnalban indult útnak, és a szomszéd városba igyekezett. Úgy tizenegy óra tájban mind a ketten nagyon megehültek, s mivel ép egy hűvös patakhoz értek, azt mondja az egyik:

— Talán ehetnénk?

— A bizony jó lesz! — mondja a másik.

Előveszik a párisit, és kezdik fölszeletelni . . . De egyszerre csak mozogni és kiabálni kezd az eledel:

— Segítség! . . . Segítség! . . .

A két vándorló-legény elhányja a kését, batyuját és lélekszakadva, rémülten futásnak ered, ott hagyván a párisit és a szegény Matyit, a ki félig még mindig be volt szorítva a hús közé, és nem bírt kiszabadulni.

Szerencsére arra tévedt egy napszámos, ez aztán kivette Matyit, szépen haza is vitte a királyi palotába, a párisit pedig jóízűn megette.

Történt azonban, hogy Matyinak egyszer ismét útra kellett kelnie a király dolgában. Utközben rá eseteledett, s Matyi megszállt egy csárdában, hogy ott hál és pihen reggelig.

Ebben a csárdában ugyanazon az éjszakán két csavargó zsivány is aludt. Ezek, mikor meglátták Matyit, mindjárt kigondoltak egy vakmerő tervet.

Hamupipóke a konyhában.
(Szövegét lásd 20. oldalon.)

Tudták, hogy a király kincstára színültig tele van gyémántokkal és arannyal-ezüsttel. De azt is tudták, hogy a kincstár ajtaja előtt mindig fegyveres katonák állnak őrt, a kiktől nem lehet hozzáférni a kincshez. Azt gondolták tehát, hogy Matyit majd bedugják a kincstár ablakán, a melynek vasrácsain könnyen befért; aztán Matyi az ablakon át kiadogatja nekik a kincseket, melyeket ők zsákra szednek . . .

Reggelre kelve tehát megfogták Matyit, megközték és halálos fenyegetésekkel kényszerítették, hogy legyen segítségükre a király kirablásában.

Szegény Matyinak bele kellett egyeznie mindenbe, ha csak azt nem akarta, hogy a rablók megöljék. Visszament hát velük a király fővárosába, s mihelyt besötétedett, az egyik zsvány a kabátja zsebjébe tette Matyit s elvitte a kincstár ablaka alá.

Ott a rácsozatnál megállt és társa segítségével föltette Matyit az ablak párkányára.

Matyi szép lassan bemászott az ablakból a szobába, gyorsan odaszaladt a nagy vasajtóhoz, a melyen kívül az őr állt és halkán elmondta neki, hogy mi történik.

— Menj gyorsan és hívd össze a testőröket, — mondta neki. — Én majd tartóztatom a rablókat avval, hogy lassan kiadogatok nekik egyetmást az ablakon. Addig ti bekeríthetitek és elfoghatjátok őket.

Evvel gyorsan visszament az ablakhoz és egymásután adogatta ki a rablóknak a drága gyémántokat, igaz-gyöngyöket, aranyat-ezüstöt.

A rablók alig tudtak hova lenni örömükben.

— Már talán elég is lesz, — mondta az egyik, megemelve a súlyos zsákokot.

— Még egy kicsit szedhetünk bele, — mondta a másik. — Majd fölváltva visszük, ha nehéz lesz

És Matyi megint csak adogatta ki nekik a kincseket.

E közben az őr fölverte a többi katonákat és szép lassan körülfogta a két zsványt. Ezek csak akkor vették észre, hogy törbe kerültek, mikor már végük volt.

Nosza volt nagy öröm a palotában, hogy Matyi megmentette a sok drága kincset, s ráadásul még két ilyen veszedelmes zsványt is elfogtak!

A király mindjárt másnap kerékbe törette a két veszedelmes haramiát, Matyinak pedig hálából feleségül adta a leányát. Csaptak is hetedhét országra szóló lakodalmat és még ma is tánczolnak, ha meg nem unták. Mikor pedig az öreg király meghalt, Matyié lett a korona és még most is él és uralkodik, ha meg nem halt.

Eddig van, nincs tovább: a ki nem hiszi, fizet egy forintot.

Hamupipőke.

Képpel.

Volt egyszer egy gazdag kereskedő, a kinek kedves, jó felesége volt. Nagyon szerették egyetlen kis leányukat, a kiben sok örömük volt, mert nagyon szelid, engedelmes, jó kis gyermek volt.

Történt egyszer, hogy a kereskedő felesége megbetegedett. Soká, nagyon soká feküdt szegény és kis leánya gondosan, szeretettel ápolta. De ez mind nem használt. A jó anya érezte, hogy ütött az utolsó órája. Odahívta hát kis leányát az ágyához, és így búcsúzott el tőle :

— Édes, jó leányom! Én már érzem, hogy itt van a halálom órája, s itt kell hagynom téged. Mivel Isten akarta így, nyugodjunk bele szent akaratába. Csak arra kérlek, légy halálom után is jó és engedelmes, hogy Isten megszeressen. Akkor boldog és szerencsés lehetsz, mert én is vigyázok rád az égből és megáldom minden lépésedet.

Másnapra meghalt.

Szegény árvája szíve mélyéből megsíratta a jó anyát és mindennap kijárt hozzá a temetőbe. Gondosan ápolta a sírját, szép virágokat ültetett rá,

s órákig el tudott sírdogálni és imádkozni a sír mellett.

Azonban térült-fordult az idő, s még egy esztendő sem múlt el, mikor a kereskedő már új aszszonyt hozott a házhoz. Másodszor is megnősült és egy özvegyet vett feleségül, a kinek szintén volt leánya, még pedig kettő.

Ez a két leány külsőre szép, csinos és kedves volt, de a szívük tele volt irigységgel, gonosz indulattal.

Nem szerették kis mostoha-húgukat, mert szebb is, kedvesebb is volt, mint ők. Csupa irigységből ki-túrták a szobájából; azt mondták, hogy jó helye lesz neki a konyhában is.

— Süssön-főzzön, mosogasson, — mondták neki, — a helyett, hogy a szobában lustálkodjék.

Aztán elszedték a szép ruháit is, a miket még gondos, jó anyja varrt neki, és durva daróczruhát meg faczipőt adtak helyette; ráadásul pedig még ki is gúnyolták.

— Nini, a herczegkisasszony! — kaczagtak rajta — milyen büszke az új ruhájára!

A szegény árva nem felelt semmit, csak félrefordult és könyezett. Reggeltől napestig folyton dolgoznia kellett; ő hordott vizet a kútról, ő rakott tüzet, ő sütött-főzött, tisztogatta a szobát-konyhát, s még mosott-vasalt is.

Ha pedig este, agyonfáradva az egész napi munkában, leült a kemencze mellé pihenni, borsót és lencsét öntöttek neki a hamuba, hogy válogassa ki!

Szóval egész nap bántották, hajszolták, dolgoztatták, s még este sem hagyták pihenni.

Sokszor az éjfél is ott érte a hamu mellett, s mivel ott kellett neki aludnia a konyhában, a hamu közt, világ csúfjára elnevezték Hamupipőkének, mivelhogy szegény szurtos lett a hamutól.

Történt égszer, hogy a kereskedő vásárra indult a szomszédos városba. Mielőtt elment, megkérdezte a két mostoha leányától, hogy mit hozzon nekik vásárfiát.

Az egyik szép ékszert, a másik drága ruhát kívánt.

— Hát neked mit hozzak? — kérdezte a kereskedő Hamupipőkétől is.

— Hozd el nekem azt az ágot, a melyben fönnakad a kalapod, — felelte Hamupipőke.

A kereskedő nagyon jó vásárt csinált és jókedvűen indult hazafelé. Két mostoha leányának már megvette a drága ékszert és a gyönyörű ruhát, a mit kívántak, csak még az az ág nem volt meg, a mit Hamupipőke kért.

Hát, a mint az erdön keresztül lovagol, egy mogyoró-galy ugyancsak belekapaszkodik ám a kalapjába . . .

— Na, ez lesz az az ág! — mondta magában a kereskedő.

Letörte és haza vitte Hamupipőkének az ágot.

A szegény árva nagyon megörült az ajándéknak, még aznap este kiszaladt vele a temetőbe, anyja sírjához s ott elültette és könnyeivel is megöntözte.

A kis ág megeredt a síron és nemsokára tere-

bélyes fa sarjadt belőle. Pár hét múlva már lakója is akadt: egy hófehér madár fészket rakott rajta.

És valahányszor Hamupipőke kiment a sírhoz, a fehér madár mindannyiszor így énekelt neki:

— Mondd el, mondd el panaszodat,
Meggyógyítom a bajodat . . .

Ilyenkor Hamupipőke kedvére kisírta magát, elpanaszolta, hogy milyen rosszul bánnak vele a nénjei meg a mostohája, s ha valamit kért, a mire szüksége volt, a madár legott ledobta neki a fáról.

A kereskedővel egy városban lakott a király, a kinek már házasulandó fia volt. Az öreg király három napig tartó nagy mulatságot rendezett a palotában, a melyre a város minden előkelő családját meghívták. Azt gondolta az öreg király, hogy annyi sok szép leány között majd csak akad egy, a ki az ő fiának is megtetszik.

Persze, hogy Hamupipőke két mostohája is készült a bálra. A világ minden kincseért otthon nem maradt volna, s Hamupipőkének kellett őket öltöztetni, fésülgetni. Meg is tette szegényke, de annyira fájt a szíve, hogy ő is nem mehet el, hogy a könyvei minduntalan kicsordultak.

A mostohája, mikor ezt látta, boszúsan förmedt rá:

— Miért pityeregsz?

— Én is szeretnék elmenni a bálba, — sóhajtott Hamupipőke szomorúan.

A két gonosz mostoha-testvér gúnyosan fölka-
czagott.

— No, még csak az kellene! — mondták. —
Talán ebben a daróczruhában, meg a fapapucsban
mennél oda?

— Aztán mit is csinálnál ott? — folytatta a mos-
toha anyja megvetően. — Hiszen táncolni sem tudsz!
Nem is vitték el.

Szegény Hamupipőke sírt egy darabig, aztán
kifutott a temetőbe, az anyja sírjához.

Mire odaért, a fehér madárka már ott volt a
fán és megint így énekelt Hamupipőkének:

— Mondd el, mondd el panaszodat,
Meggyógyítom a bajodat!

Erre Hamupipőke elpanaszolta, hogyan bántak
vele ma este és esengve könyörgött:

— Édes jó madárkám, adj nekem szép ezüstös
ruhát és szépítsd meg az arczomat!

Alig hogy kimondta ezt a kívánságát, már ott
is volt előtte a gyönyörű szép ezüsttel hímzett báli
ruha, meg egy pár kis ezüstpapucs.

Hamupipőke nagyon megörült ennek; gyorsan
felöltözködött, beszaladt a városba és egyenesen a
királyi palotába sietett.

Soha még olyan fényes mulatságot!

A nagy tánczteremben olyan világos volt, mint
fényes nappal: talán ezer gyertya is égett benne!
A város színe-java mind ott volt, szebbnél-szebb
ruhákban, gyönyörű ékszerekkel: de valamennyi lány

közt a legszebb, legdíszesebb Hamupipőke volt. Ezüst ruhája csak úgy ragyogott a sok gyertya világában.

Természetes, hogy senki sem ismerte meg, még a tulajdon mostohája, meg a nénjei sem. Ugyan, hogy is gondolhatták volna, hogy ez a gyönyörű szép, ékes ruhájú kisasszony az ő Hamupipőke lányuk!

A királyfi, mihelyt meglátta Hamupipőkét, mindjárt elébe sietett, karonfogta és egész éjjel csak vele tánczolt. A többiek majd megpukkadtak irigységükben.

Éjfélkor vége volt az első bálnak, s minden vendég haza sietett.

— Majd én hazakisérlek a hintómon, — mondta a királyfi Hamupipőkének, mert szerette volna megtudni, hogy kicsoda.

De Hamupipőke elszaladt és lélekszakadva futott haza. A királyfi azonban utána eredt, s még jókor meglátta, mikor Hamupipőke beugrott a kereskedő kapuján és elbujt a galambdúciban.

A királyfi mindjárt felzörgette a kereskedőt és elmondta neki, hogy mit látott s kérte egyuttal, mondja meg, hogy kicsoda ez a szép, titokzatos leány.

— Talán csak nem Hamupipőke? — gondolta magában a kereskedő.

Mindjárt fölment a galambdúcba, de nem talált ott senkit, mert Hamupipőke ezalatt a másik oldalon leugrott, elszaladt anyja sírjához, ráterítette ezüstös ruháját, gyorsan felöltözött rongyos daróczruhájába és lefeküdt a kemencze mellé, a hamuba.

Másnap a mostohája és két nénje ismét elment a királyi palotába.

Alig voltak kint a házból, Hamupipőke is mindjárt anyja sírjához szaladt s így könyörgött a fehér madárkához:

— Édes jó madárkám, adj nekem szép aranyos ruhát és szépítsd meg az arczomat.

Még jóformán el se' mondta a kívánságát, mikor már előtte volt a gyönyörű aranyos ruha, meg az arany-papucs.

Hamupipőke hirtelen felöltözött és megint a királyi palotába sietett. Ezen a napon még százszorta szebb volt, mint tegnap, úgy hogy mindenkinek a szeme megakadt rajta.

A királyfi már alig várta Hamupipőkét. Mihelyt belépett a tánczterembe, rögtön elébe ment, karonfogta és egész éjjel csak vele tánczolt.

Éjféltkor vége volt a mulatságnak és mindenki hazafelé indult. A királyfi ma is el akarta kíséni Hamupipőkét, de hiába!

Hamupipőke gyorsan elszaladt és meg sem állt a házáig. A királyfi nyomon követte, de csak azt látta, hogy beugrik a kereskedő kapuján, egyenesen a kertbe fut és fölmászik egy nagy almafára.

A királyfi megint felzörgette a kereskedőt s azt mondta neki:

— Jól láttam, hogy erre a fára mászott föl az a szép leány.

— Talán csak nem Hamupipőke? — gondolta magában a kereskedő.

Mindjárt kivágatta a fát, de már későn volt, mert Hamupipőke ezalatt leugrott a tülső felén, gyorsan az anyja sírjához futott, ráterítette az aranyos ruhát és fölvette a maga darócz rongyait. Aztán hazament és szépen lefeküdt a kemence mellé, a hamuba.

Harmadnap este volt az utolsó bál. A két mostoha testvér, persze, erre is elment s Hamupipőke megint csak egyedül maradt otthon.

Mihelyt a nénjei elmentek, ő is legott kiszaladt anyja sírjához s könyörögve szólította meg a fehér madárkát:

— Édes jó madárkám, adj nekem szép gyémántos ruhát és szépítsd meg az arczomat!

Hirtelen pompás ruha hullott le a fáról: csupa gyémántokkal volt kivarrva s még az első kettőn is túltett.

Hamupipőke gyorsan felöltözött és a bálba sietett.

Most volt csak igazán szép! Aki csak ránézett, le nem bírta róla venni a szemeit, s a többi leányok mind elsárgultak irigységükben.

A királyfi már alig várta Hamupipőkét és ezen az éjszakán is csak ő vele tánczolt.

A királyfi minden áron meg akarta tudni, hogy kicsoda ez az ismeretlen szép leány s ezért bekenette a lépcsőket szurokkal, hogy a ki rálép, ott ragadjon.

— Ma este nem menekülsz meg! — gondolta magában.

Éjfélkor vége volt a bálnak és mindenki haza készülődött. Hamupipőke ismét megszökött, de a

királyfi mindjárt utána futott, hogy a lépcsőkön megfogja.

Hanem már elkésett! Hamupipőke két ugrással lent volt a lépcsőkön, s a királyfi csak az egyik kis papucsát találta meg; az ott ragadt a szurokban.

A királyfi fölszedte a piczi, gyémántos kis czipőt és szomorúan ment vissza a szobájába. Most már azt hitte, hogy vége mindennek, mert több multság nem lesz s így soha többé nem látja meg a szép, ismeretlen leányt.

Addig-addig tünődött, töprenkedett, hogy másnap mégis csak elment a kereskedőhöz s így szólt hozzá:

— Tulajdon szememmel láttam, hogy az a leány kétszer menekült a házadba. Mégis itt kell hát lennie! Itt van a czipője is: ezt tegnap este találtam. Aki föl tudja húzni, azt elveszem feleségül.

A kereskedő mindjárt elmondta a dolgot nejének és mostoha leányainak, akik nagyon megörültek.

— Próbáld fölhúzni a czipőt, — mondta az anya az idősebbik leányának.

Ez próbálta is, de a czipő kicsiny volt neki, sehogysem ment föl a lábára. Fogta hát magát, behozott egy konyhakést és levágta a lába nagy ujját.

— Jól tetted! — helyeselte az anyja. — Ha királynő lesz belőled, úgyis ezer kocsid lesz és nem kell gyalog járnod.

A leány elnyomta fájdalmát és mosolyogva ment át a királyfihoz, aki a másik szobában várakozott. Mikor meglátta a leány lábán a czipőt, nagyon

megörült, mindjárt fölültette a lovára és elvágatott vele.

Csakhogy útközben baj történt ám! Mikor a ló a temetőhöz ért, a királyfi egy fehér madarat pillantott meg a mogyorófán, amely egyre ezt énekelte:

— Ez a rossz lány gonosz, csaló,
A czipő nem néki való:
Vérzik is a lába tőle, —
Vidd hát vissza, szegény dőre! . . .

Most a királyfi is meglátta a vért, mely a leány lábából csurgott. Haragosan megfordult és hazavitte a leányt apjához.

A kereskedő mentegetőzött, hogy neki semmi része sem volt a csalásban.

A mostoha azonban nem akart belenyugodni a kudarczba. Most a második leányával akarta fölhu-
zatni a czipőt. Az ujjai bele is mentek, de a sarka
sehogysem akart beleférni. A leány nem sokáig gon-
dolkozott, hanem az éles késsel jókora darabot le-
kanyarintott a sarkából.

— Okosan tetted! — helyeselte az anyja. —
Ha királynő lesz belőled, úgyis ezer kocsid lesz és
nem kell gyalog járnod.

Ez a leány is elnyomta fájdalmát és mosolyogva
lépett a királyfi elé. Ez pedig rögtön fölültette a lo-
vára és nyargalt vele hazafelé, a palotába.

Csakhogy az úton megint baj történt. A síron

nőtt mogyorófán ismét csak énekelni kezdett a fehér madárka:

— Ez a rossz lány gonosz, csaló,
A czipő nem néki való:
Vérzik is a lába tőle, —
Vidd hát vissza, szegény dőre!...

Most a királyfi is meglátta a vért és menten visszafordult, hazavitte a gonosz leányt az apjához.

Aztán haragosan rátámadt a kereskedőre:

— Miért nem adod ide az igazi leányt?
Vagy nincsen több leányod?

A kereskedő zavartan, alázatosan felelt:

— Még csak egy leányom van . . . a boldogúlt első feleségem árvája . . . De az nagyon csúnya . . . Hamupipőke a neve és ott sem volt a bálban.

— Mindegy! — szólt a királyfi. — Ha ő is a te leányod, neki is föl kell próbálnia a czipőt.

Kimentek a konyhába Hamupipőkéért, megmosdatták és tiszta ruhába öltöztetve bevezették a királyfi elé.

Hamupipőke leült és könnyü szerrel fölhúzta a czipőt: úgy illett a lábára, mintha ráöntötték volna!

Nosza megörült most a királyfi! Mindjárt ráismert a leányra, hogy ez volt az ő tánczosnöje.

— Ez az igazi! — kiáltott föl boldogan.

A mostoha és két leánya elképedve néztek össze.

— Soha még ilyet!

Aztán, mikor a királyfi nyergébe ültette Hamupipőkét és elvágtatott vele, ki jobbra, ki balra ájul-

dozott irigységében. Még csak álmodni sem merték volna, hogy ez a csúf, megvetett, örökké gúnyolt Hamupipőke volt az a szépséges leány, aki a bálban túltett mindnyájukon!

És Hamupipőkével nem is történt semmi baj az úton. Mikor odaérték a sírhoz, a mogyorófán ülő fehér madárka vígan énekelgetett nekik:

— Lám, ez a szép lány nem csaló,
Mert a czipő néki való:
Vidd el haza, ez kell néked, —
Ez legyen a feleséged!

A királyfi boldogan vitte haza szép menyasszonyát és még azon a héten meg is esküdött vele. Hamupipőke tehát királynő lett, de mivel nagyon jó szíve volt, megbocsátott gonosz mostohájának és két nénjének is, akik megjavultak ugyan, de azért örök életükre sánták maradtak.

Eddig van, nincs tovább: így hallottam az öregapám számadó juhásztól; ha nem hiszitek, hát menjetek el hozzá és kérdezzétek meg tőle, hogy így volt-e?

Szűz Mária leánya.

Lol volt, hol nem volt, a kidült-bedült kemen-
czen innen is, túl is, volt egyszer egy ren-
geteg nagy erdő. Ennek a kellős közepén,
ország-világ háta mögött, rongyos kis viskó-
ban lakott egy szegény favágó a feleségével, meg
három éves kis lányával. De oly szegények voltak,
mint a templom egere: hétszámra se láttak fött ételt,
kenyeret, s vadalmával, vadkörtével, meg erdei eper-
rel éltek.

A szegény favágó meg a felesége eleget imád-
koztak Istenhez, hogy segítse meg őket: de hiába,
az áldás csak nem akart rájuk szállni.

— Csak legalább az a szegény kis leány ne
koplalna annyit! — sóhajtozott a favágó szomo-
rúan.

Történt aztán egyszer, hogy a favágó, a mint
szorgalmasan vágja a fát az erdőben, hirtelen valami
káprázatos fényességet pillantott meg.

Egy szép, magas nő állt előtte, a fején ragyogó

Hófehérke a törpék között
(Szövegét lásd 43. oldalon.)

csillagokból font tündöklő korona, a kezében fénylő liliom

A szegény favágó ámult-bámult, s addig nézte a csodálatos jelenést, míg eszébe jutott, hogy kicsoda lehet, s akkor, keresztet vetve, térdre roskadt.

— Én Szűz Mária vagyok, — mondta szeliden a csillagkoronás nő, — és megszántalak téged. Te szegény vagy és terhédre van a kis leányod. Hozd el nekem: én fölviszem az égbe és gondoskodom róla.

A favágó alázatosan megköszönte a Boldogságos Szűz jóságát, és mindjárt elhozta neki a leánykáját. Mária pedig az ölébe vette és fölrepült vele a menyek országába.

Most lett csak jó dolga a szegény favágó leányának. Czukros kenyérrel tartották, édes mézzel etették, madártejvel itatták, a ruhája mind aranyos volt, s egész nap szelid angyalkák játszadoztak vele.

Igy lett tizenhat éves, és Szűz Mária nagyon megszerette. Egyszer aztán oda hívatta magához és azt mondta neki:

— Kedves leányom, én most messze útra megyek és te reád bízom a házat. Itt van a menyországának mind a tizenhárom kulcsa; tizenkét ajtót fölnyithatsz velük, és megnézheted a sok kincset, gyönyörűséget; de a tizenharmadikat ne bánts. Nézd meg jól: ez a legkisebb a kulcsa, de nehogy azt is fölnyisd, mert akkor nagy baj ér!

A leány megígérte, hogy szót fogad, s midőn

Szüz Mária elutazott, sorra megnézte a menyország termeit. Minden nap másikat nyitott föl, s úgy gyönyörködött bennük.

De szép is volt ám nagyon! Szem nem látott, fül nem hallott akkora gyönyörűséget!

Mindegyik teremben egy-egy apostol ült, és az angyalok égi karai szolgáltak nekik.

Tizenkét napig hát elgyönyörködött a leány a tizenkét teremben, meg a tizenkét apostolban, s ekkor már csak a tizenharmadik ajtó volt hátra: az, a melyiket nem szabad fölnyitnia.

De a leányt szörnyen bántotta a kíváncsiság, hogy ugyan mi lehet a mögött a tizenharmadik ajtó mögött. Ha már az első tizenkét teremben annyi szépet, gyönyörűt látott: — mit nem láthatna még ebben a tizenharmadikban, a mely bizonyára sokkal szebb és gyönyörűbb, mint a többiek!

Meg is mondta a kis angyaloknak, a kik vele voltak, hogy mennyire szeretne bekandikálni.

— Nem nyitom ki az ajtót egészen, be sem akarok menni; csak egy kicsit nyitom ki, hogy bekukucskálhassunk a hasadékon.

— Még ezt se tedd! — mondták a kis angyalok; — mert még ez is bűn lenne, mivel Szüz Mária megtiltotta.

A leány elhallgatott, de azért a kíváncsiság egyre fúrta az oldalát. S midőn egyszer az angyalkák mind kimentek, így szólott magában:

— No, most egyedül vagyok, könnyen bekukucskálhatok, hiszen úgy sem fogja megtudni senki.

Rögtön ki is nyitotta az ajtót.

De alig fordította meg a kulcsot a zárban, mindjárt megdöbbsent. Ebben a tizenharmadik teremben a Szent-Háromság ült, szemkápráztató fényességben.

A leány álmélkodva állt meg, és sokáig bámulta a Szent-Háromságot, aztán meg akarta fogni azt a nagy fényességet is, de alig hogy hozzá ért, hát az újjai egyszerre mind aranyosak lettek tőle.

Erre szörnyen megijedt, gyorsan becsapta az ajtót és elszaladt. Mindjárt a kúthoz futott és vízzel, szappannal mosta az újjait, — de hiába! akárhogy dörzsölte is, az az aranyos fényesség csak nem ment le róla.

Nem sokára hazajött útajából Szűz Mária is, magához hívta a leányt, elvette tőle a kulcsokat, s megkérdezte :

— Nem nyitottad ki a tizenharmadik ajtót?

— Nem, — felelte a leány.

De a szíve hevesen dobogott. Szűz Mária pedig kezét a kis leány szívére tette, s a nagy dobogásról mindjárt megtudta, hogy hazudott.

Másodszor is megkérdezte hát:

— Igazán nem nyitottad ki a tizenharmadik ajtót?

— Nem, — felelte a leány másodszor is.

Szűz Mária most ránézett a leány aranyos újjaira. Most már egész bizonyos volt benne, hogy a leány megszegte a parancsát és kinyitotta a tizenharmadik ajtót is.

De azért még harmadszor is kérdezte :

— Igazán nem tetted?

— Igazán nem, — felelte a leány harmadszor is. Ekkor Szűz Mária szomorúan így szólt hozzá:

— Megszegted parancsomat, s még hozzá hazudtál is. Most már nem vagy rá érdemes, hogy az égben maradj.

Erre mélyen elaltatta a leányt.

Mikor a leány ismét fölébredt, már lent volt a földön. Mélyen megrettenve nézett körül, mert oly sűrű erdőben volt, hogy alig látott a fák között pár lépésnyire. Segítségért akart kiáltani, de nem bírt: egyetlen hang se jött ki a torkán. . . megnémült!

Ekkor fölugrott és el akart szaladni, de akármerre fordult, mindenfelől oly sűrű bokrok, indák zárták el az útját, hogy egy lépést sem tehetett.

Ott kellett tehát maradnia, a zordon, rengeteg erdő kellő közepén. Szerencsére, volt ott egy odvas fa is, a melyben lakhatott. Oda bújt este aludni, s az eső, szél és vihar elől is mindig oda menekült.

Oh, milyen nyomorúlt volt a sorsa! keservesen sírva fakadt, ha eszébe jutott, hogy milyen jó dolga volt az égben, a hol mindig angyalok játszottak vele!

Bezzeg, most nem játszott vele senki! Sőt még ennie sem igen volt. Csak földi epret, diót, meg gyökereket ehetett. Ősszel összeszedte a lehullott diót, vaczkort s behordta az odvas fába; egész télen aztán ebből élt, és ha fázott, belebújt a száraz levelekbe.

Lassanként elrongyolódtak a ruhái is, s egyik a másik után lehullott a testéről. Így aztán nem volt

más ruhája, mint hosszú, dús aranyhaja, mely úgy betakarta egész testét, mint valami köpönyeg.

Igy telt el egyik esztendő a másik után, nagy nyomorúságban, keserves bánatban.

Történt egyszer, hogy a király fia vadászni járt az erdőben. Sokáig kergetett egy őzet, a mely épen azokba a sűrű bokrokba menekült, a melyek ezt a leányt fogva tartották.

A királyfi mindenütt az őz nyomában volt, s mivel a fák közt lóháton nem járhatott, leszállt lováról és kardjával vágott utat a bokrokon át.

Hát egyszerre csak kiesett ám kezéből a kard bámulatában! Egy csodaszép leányt pillantott meg, a ki a fák alatt ült, és tetőtől talpig dús aranyhajába volt burkolva.

Soha még ilyet!

Megbámulta a szép leányt, s aztán megszólította :

— Ki vagy te? És hogy kerülsz ebbe a vadon erdőbe?

De a leány csak a fejét rázta; néma volt szegény, nem tudott felelni.

— Eljössz-e velem a palotába? — kérdezte tovább a királyfi.

Erre a leány a fejével biczczengett, hogy elmegy.

A királyfi ölébe vette a leányt, s kiérve az erdőből, felültette lovára és haza vágatott vele. Otthon szép ruhába öltöztette, s mivel a leány nagyon szép volt, úgy megszerette, hogy nem sokára el is vette feleségül.

Igy hát most már királynő lett a leányból.

Egy esztendő sem múlt el, s a királynőnek már is kis fia született. Szép, aranyos kis fiúcska volt, s a királyfi alig tudott hová lenni örömeiben, mikor meglátta.

De a rákövetkező éjjel, mikor a királynő egyedül feküdt az ágyában, leszállt hozzá Szűz Mária az égből és ezt mondta :

— Ha megvallod, hogy kinyitottad a tizenharmadik ajtót is, megbocsáfok és visszaadom a szavadat. De ha még most is tagadod, akkor büntetésül továbbra is néma maradsz, és kis fiadat is elveszem tőled.

— Nem, — felelte a királynő konokúl: — én nem nyitottam föl a tilos ajtót.

De csak ennyit bírt mondani, mert rögtön ismét megnémult. Szűz Mária pedig ölébe vette az újszülött gyermeket, és fölvitte magával az égbe.

Másnap reggel, mikor hiába keresték a kis gyermeket az üres bölcsőben, suttogni kezdtek az emberek, hogy a királynő megölte és megette tulajdon gyermekét.

A királynő minden szót értett, hallott, de nem is védelmezhetette magát, mert beszélni nem tudott. Szerencsére a király nem hitte el ezt a szörnyűséget, mert nagyon szerette feleségét.

Egy év se múlt el, s a királynőnek megint fia született. Ez is oly szép volt, mint az első, s a király ismét alig tudott hová lenni örömeiben.

Éjszaka azonban, mikor a királynő egyedül aludt

ágyában, újra megjelent neki Szűz Mária és így szólt :

— Ha megvallod, hogy kinyitottad a tizenharmadik ajtót is, visszaadom első szülött fiadat is, meg a hangodat is ; de ha megint tagadod, akkor büntetésül továbbra is néma maradsz, s még ezt a másik kis fiadat is elveszem tőled.

— Nem, — felelte a királynő megátalkodottan : — én nem nyitottam föl a tilos ajtót.

Erre Szűz Mária fölvette a bölcsöböl az újszülöttet is, és fölvitte magával az égbe.

Másnap reggel, mikor hiába keresték a kis gyermeket az üres bölcsőben, máf mindenki hangosan vádolta a királynőt avval, hogy megölte és megette tulajdon gyermekét.

A királyné most sem védelmezhetette magát, mert néma volt. Szerencsére, a király nagyon szerette a feleségét, s még mindig nem akarta elhinni ezt a szörnyüséget. Azért hát ráparancsolt a tanácsosaira, hogy hallgassanak.

Egy év se múlt el, s a királynőnek szép kis leánya született. Olyan mosolygós, ennivaló kis baba volt, hogy a ki csak meglátta, nyomban megszerette. A király pedig most már igazán majd hogy ki nem bújt a bőréből.

De éjszaka, mikor a királynő egyedül volt, harmadszor is megjelent neki Szűz Mária és így szólt hozzá :

— Jer velem !

Fölvezette a menyországba, s megmutatta neki

két idősebb kis fiát. A két szép gyerek rá mosolygott anyjára, és hozzá akart szaladni. De Szűz Mária visszatartotta őket, s így szólt a királynőhöz :

— Még most sem lágyúlt meg a szived? Ha megvallod, hogy fölnyitottad a tizenharmadik ajtót is, visszaadom mind a két fiadat és a hangodat is. De ha nem, akkor büntetésül továbbra is néma maradsz, s még a kis lányodat is elviszem.

A királynő azonban harmadszor is azt felelte :

— Nem, én nem nyitottam ki a tilos ajtót.

Erre Szűz Mária visszaküldte őt a földre s elvette tőle harmadik gyermekét is.

Másnap reggel, a mint hiába keresték a kis leányt az üres bölcsőben, az egész város föllázadt a királynő ellen. Mindenki hangosan vádolta, hogy emberevő, s a miniszterek követelték, hogy a király büntesse meg.

A király maga is egészen oda volt bánatában : mind a három gyermeke oly rejtélyes módon tűnt el, hogy még nyomuk sem volt, pedig egy szobában aludtak a királynővel ! Most már ő sem ellenkezhetett tovább.

Törvényt ültek tehát a királynő fölött, s mivel beszélni nem tudott, s nem is védelmezhetette magát, máglyára ítélték.

A királynő elájult a szörnyű ítélet hallatára, de ez már nem segített !

Kint a főpiacson, nagy máglyát raktak száraz tölgyfahasábokból, s aztán hozzá kötözték a királynőt egy oszlophoz. Majd előlépett a bakó, meggyújtotta a máglyát és a tűz lobogva fölcsapott.

Ekkor végre meglágyult a makacs királynő szíve. Megbánta, hogy megszegte Szűz Mária parancsát és fölnyitotta a tilos tizenharmadik ajtót, s megbánta azt is, hogy oly megátalkodottan tagadta eddig a bűnét.

Mélyen felsóhajtott, s így szólott magában :

— Csak legalább bevallhatnám halálom előtt, hogy fölnyitottam az ajtót.

Erre legott visszatért a hangja és hangosan kiáltott :

— Szűz Mária, bocsáss meg: szánom és bánom a bűnömet!

Tüstént nagy eső hullott alá az égből, a mely eloltotta a tüzet, s fölötte nagy fény támadt.

Az emberek megdöbbenve néztek össze, nem tudván, mire véljék a csodát.

A nagy fényességben Szűz Mária szállt le az égből a máglyához kötözött királynőhöz. Melléje állította két fiát, és karjaiba tette újszülött kis leányát. Aztán nyájasan így szólott hozzá:

— A ki megbánja a bűnét, az bocsánatot nyer.

Evvel föloldotta a nyelvét és egész életére boldoggá tette. A nép pedig ujjongott örömeiben, s még a lovakat is kifogta abból a kocsiból, a melyben a király haza vitte megtért feleségét a palotába.

Hófehérke.

Képpel.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy királyné, a ki zivataros télnek idején az ablaknál ült és dolgozgatott. Ébenfából faragott fekete himző-ráma volt az ölében és azon varrt. Egyszerre csak félre öltött, megszúrta ujját a tűvel, és három csöpp piros vére lehullott a hóra.

Olyan szép volt ez a piros a fehér havon, hogy sóhajtva gondolta magában :

— Bár csak lenne olyan gyermekem, a kinek az arcza piros és fehér lenne, mint a vér meg a hó, a haja pedig fekete, mint ez a ráma, az ölemben !

Nemsokára meg is lett ez a kívánsága. Gyönyörű szép kis leánykája született, a kinek az arcza csakugyan olyan piros és fehér volt, mint a hó meg a vér, a haja pedig fekete, mint az ébenfa.

El is nevezték Hófehérkének ; de a szegényke mindjárt árván is maradt, mert anyja, a királyné, másnapra meghalt.

A király csak síratta egy darabig a feleségét, de esztendő mulva újra megnősült.

Bár csak sohse tette volna !

Ez a második feleség nagyon szép volt, de végzetlenül kevély is volt a szépségére. Nem tűrhette, hogy valaki szebb legyen nála.

Volt neki egy bűbajos tükre, a melyben minden nap megnézegette magát; s ilyenkor mindig meg is kérdezte tőle:

— Tükröm, tükröm, mondd meg nyomban,
Ki a legszebb országomban?

Mire a tükör hűségesen meg is felelt:

— Nincsen itten szebb te nálad,
Messze földön nincsen párod.

Azonban térült-fordúlt az idő, és Hófehérke lassankint felnőtt, a királyné pedig kezdett öregedni. És a mikor Hófehérke betöltötte hetedik esztendejét, sokkal szebb lett, mint maga a királyné.

Történt aztán, hogy mikor egyszer a kevély királyné megkérdezte bűbajos tükrét:

— Tükröm, tükröm, mondd meg nyomban,
Ki a legszebb országomban?

a tükör ezt felelte:

— Szép vagy te is: — de a lányod,
Hófehérke szebb te nálad!

A kevély királyné csak elzöldült irigységében, mikor ezt hallotta; majd hogy össze nem törte a tükrét.

Micsoda? — Hát ez a kis lány még szebb mer lenni, mint ő? — Na, megállj csak!

Ettől kezdve annyira gyűlölte Hófehérkét, hogy rá sem tudott nézni. Minden áron el akarta emészteni a szegény leányt, mert kevélységében nem tűrhette, hogy legyen valaki, a ki még nála is szebb. Titokban megparancsolta hát egyik vadászának, hogy vigye ki Hófehérkét az erdőbe játszani; ott aztán ölje meg, s bizonyságúl hozza haza a máját, meg a szívét.

A vadász engedelmeskedett is, és kicsalta Hófehérkét az erdőbe. De midőn le akarta szúrni, megeseft a szíve az ártatlan gyermekben. És Hófehérke addig sírt, rimánkodott neki, míg a vadász életben hagyta és nem bántotta.

Eleresztette hát Hófehérkét, s mivel ép arra szaladt egy özike, azt ölte meg helyette. Kivette a máját meg a szívét és haza vitte a kevély királynénak. Ez nagyon megörült, és mindjárt megfőzette, megette az özike szívét és máját abban a hitben, hogy a Hófehérke szívét és máját eszi meg.

Ez alatt szegény Hófehérke egyedül bolyongott a rengeteg erdőben. Ment, mendegélt, éhesen, fáradtan, azt sem tudva, hogy merre. Estére kelve egy házacskát pillantott meg nagy messzről. Fáradtan oda vánszorgott és bement.

Ebben a furcsa házacskában minden oly iczi-piczi volt, mint a baba játék. A közepén kicsike asztal, fehér abrosszal megterítve, rajta hét kis tányér, s a tányérok mellett apró villácska, késecske, meg ivó-

pohár. A fal mellett pedig hét ágyacska, sorban egymás mellett.

Hófehérke nagyon éhes volt, és azt gondolta, hogy ha a hét tányérból mindegyikből egy keveset eszik, senki sem veszi észre, hogy hiányzik valami, ő pedig jóllakhatik. Mindenik tányérból evett hát egy kanálka levest, mind a hét karaj kenyérből letört egy kis darabot, s mind a hét pohárkából ivott egy korty bort.

Aztán, mivel már nagyon fáradt volt, le akart feküdni. Sorra próbálta hát az ágyakat, de mind valamennyi rövid volt neki, csak a hetedik nem. Abba hát lefeküdt, és szépen el is aludt.

Alig aludt azonban egy órát, mikor már megjötték a kis házacská gazdái.

Ki hallott valaha ilyet!

Hét kis törpe lakott a házban: hét jóságos, derék törpe, a kik aranyat bányásztak a hegyekben. Mind a heten meggyújtották kis lámpácskájukat, s a mint világos lett a szobában, mindjárt észrevették, hogy valaki ott járt a szobájukban.

Lett nagy álmélkodás és harag!

Az első mindjárt azt kérdezte:

— Ki ült az én székecskémen?

A második:

— Ki evett az én leveskémből?

A harmadik:

— Ki harapott az én kenyérkémből?

A negyedik:

— Ki ivott az én borocskámból?

Az ötödik :

— Ki evett az én villácskával?

A hatodik :

— Ki vágott az én késecskémmel?

A hetedik :

— Ki ivott az én pohárkából?

Mind összecsapták a kezüket és csak néztek egymásra.

Aztán az egyik oda nézett az ágyára, s mikor meglátta, hogy a paplan föl van hajtva, a lepedője meg gyűrött, elkiáltotta magát :

— Ki feküdt az én ágyacskámban?

A többiek is mind oda futottak az ágyukhoz, s ők is azt kiáltották :

— Az én ágyacskámban is feküdt valaki!

A hetedik azonban, mihelyt az ágyára nézett, mindjárt meglátta Hófehérkét, a ki benne feküdt. Oda hívta társait, és mindnyájan álmélkodva nézték a szép kis leánykát.

— Jaj, de szép gyerek! — suttogták valamennyien.

És halkan ettek, beszélgettek, jártak-keltek, hogy föl ne ébredjen valahogy.

Hófehérke nyugodtan is aludt reggelig. De mikor fölébredt, és meglátta a hét kis törpét, nagyon megijedt.

A törpék azonban szelíden biztatták, hogy ne féljen, sőt nyájasan kérték, hogy mondja meg kicsoda, és hogyan tévedt ide.

— Az én nevem Hófehérke, — felelte a kis lány.

— És hogyan kerültél ide hozzánk? — kérdezték a törpék tovább.

Ekkor Hófehérke mindent elbeszélt úgy, a mint történt: hogy gonosz mostohája, a királyné, meg akarta őt öletni, de a vadász megkönyörült rajta.

A törpék nagyon megsajnálták és megszerették a szép kis leányt. Egy kicsit tanácskoztak, s aztán így szóltak Hófehérkéhez :

— Ha rendben és tisztán tartod a házat, ha sütsz-főzöl, varrsz és a mosást is elvégzed, akkor itt maradhatsz nálunk.

Hófehérke örömmel ráállott erre s így ott maradt a kis házacskában.

A törpék minden reggel elmentek a bányába aranyat ásni, és csak este jöttek haza, de akkorra készen kellett lenni a vacsorának. Mivel Hófehérke nappal egész nap egyedül volt, a törpék nagyon a szívére kötötték, hogy soha senkit be ne eressen. Ők ugyanis attól féltek, hogy a kevély és kegyetlen mostoha megtudja, hogy Hófehérke hozzájuk menekült, s akkor megöleti.

A gonosz királyné, miután azt hitte, hogy megette Hófehérke máját és szívét, nagyon boldog volt. Azt hitte, hogy most már megint csak ő a legszebb az egész országban, és meg is kérdezte bűbajos tükrét :

— Tükröm, tükröm, mondd meg nyomban,
Ki a legszebb országomban ?

Az inas kihallgatja a kácsák beszélgetését.
(Szövegét lásd 72. oldalon.)

Mire a tükör ezt felelte :

— Szép vagy te is : de a lányod,
Hófehérke szebb te nálad ;
Messze szökött más vidékre,
Törpék közé, erdővégre.

Megijedt erre a királyné, mert tudta, hogy tükre nem hazúdik. A vadász tehát megcsalta és Hófehérke még él.

A gonosz királynénak megint nem volt nyugta. Ismét bántotta az irigység, hogy nem ő a legszebb az országban, és egyre azon tündött, hogyan ölhetné meg Hófehérkét.

Végre azt eszelte ki, hogy házalónak öltözik. Feketére mázolta az arczát, rongyos ruhákat vett magára, hátára vetett egy nagy batyut, s avval neki vágott az erdőnek, a hét törpe kunyhója felé.

Ment, mendegélt egész nap és egész éjjel, de másnap déltájban szerencsésen odaért. Hangosan bekiáltott az ajtón :

— Olcsó portékát vegyenek ! Olcsó portékát !

Hófehérke kinézett az ablakon s megkérdezte tőle :

— Mit árul jó asszony ?

— Szép övet, édes lányom ! — felelte az asszony mézes-mázosan : — talán kedved volna rá, hogy megnézzed ?

— No, ezt a jó asszonyt csak beereszthetem ! — gondolta magában Hófehérke, és ajtót nyitott neki.

Aztán kiválasztott egyet a sok szép öv közül, s mivel az asszony nem tartotta drágára, hamarosan meg is alkudott vele.

— Majd én kötöm a derekadra, — ajánlkozott az öreg asszony.

— Jó lesz biz' az, — örült neki Hófehérke — legalább megtanulom, hogy kell vele bánni.

A gonosz királyné föl is csatolta Hófehérke derekára az övet, de úgy összerántotta, hogy a szegény kis leány eszméletlenül roskadt a földre, mert elfogyott a lélekzete.

— No, most már véged, — ujjongott a királynő : — hiába voltál a legszebb.

Evvel hazaszaladt, lehányta magáról a rongyokat, s lemosta arczáról a kormot is.

Este hazament a hét törpe a kunyhóba. Oda voltak bánatukban, mikor meglátták szegény Hófehérkét a földön, mert azt hitték, hogy meghalt. De mikor fölemelték, meglátták, hogy csak az öv szorítja össze a derekát ; hamarosan ketté vágták tehát az övet s erre Hófehérke is rövid időn magához tért.

A törpék kikérdezték, hogy mi történt vele ; s mikor Hófehérke mindent elmondott nekik, így szóltak :

— Az a gonosz házaló asszony nem lehetett más, mint a te mostohád. Azért hát ezentúl csak még jobban vigyázz, és ha nem vagyunk itthon, senkinek se nyiss ajtót.

Ez alatt a gonosz királynő elővette otthon a bűbajos tükrét és megkérdezte tőle :

— Tükröm, tükröm, mondd meg nyomban :
Ki a legszebb országomban?

A tükör pedig így felelt :

— Szép vagy te is, de a lányod,
Hófehérke, szebb te nálad;
Messze szökött, más vidékre,
Törpék közé, erdővégre.

Lett erre méreg és boszuság!

A gonosz királynő majd hogy meg nem pukkadt,
mert tudta, hogy Hófehérke még él.

Mit tegyen most? Hogyan pusztítsa el.

Addig-addig tünődött, töprengett, míg boszor-
kány-mesterséggel mérgezett fésüt csinált, hogy el-
viszi Hófehérekének.

Felöltözött vén asszonynak, nekivágott az erdőnek
s addig ment, mendegélt, míg másnap déltájban csak-
ugyan odaért a törpék kunyhójához.

Mindjárt be is kiáltott az ajtón :

— Szép fésüt vegyenek! szép fésüt!

Hófehérke kinézett az ablakon és kiszólt neki :

— Csak menj Isten hírével! Nem szabad be-
eresztenem senkit! Úgy sem veszem meg a fésüdet.

— De azért megnézheted, — mondta a királynő
és az ablakon beadta Hófehérekének a fésüt.

Hófehérekének nagyon megtetszett a fésü.

— Ez csak derék asszony lesz, — gondolta
magában, — mikor ily szép fésüje van.

Evvel kinyitotta az ajtót, beeresztette az álsruhas
királynőt és meg is vette tőle a fésüt.

— Most mindjárt meg is fésüllek vele, — ajánl-
kozott a gonosz királynő.

— Jó lesz biz az! — örvendezett Hófehérke :
— legalább megmutatod, hogy kell véle bánni.

De alig ért a királynő Hófehérke hajához a mérgezett fésű mindjárt elkábította a leányt, úgy hogy eszméletlenül terült el szegény a földön.

— No most véged! — kiáltott föl a királynő :
— és most megint én vagyok a legszebb.

Evvel haza szaladt.

Este a törpék megint halálra ijedtek, a mint a földön heverve találták Hófehérkét. Mindjárt a gonosz királynőre gyanakodtak, és csakhamar meg is találták Hófehérke hajában a mérgezett fésűt. Alig húzták ki a hajából, Hófehérke is rögtön eszmélethez tért és mindent elmondott, a mi vele történt.

— Mondtuk ugy-e, hogy senkinek se nyiss ajtót!
— feddették a törpék.

És Hófehérke megint szentül megfogadta, hogy többé ki nem nyitja az ajtót senkinek sem.

A királynő ez alatt újra megkérdezte bűbajos tükkrétől:

—Tükröm, tükröm, mondd meg nyomban :
Ki a legszebb országomban ?

Mire a tükör így felelt:

— Szép vagy te is, de a lányod,
Hófehérke szebb tenálad ;
Messze szökött, más vidékre,
Törpék közé, erdővégre.

Most már végkép oda lett a királynő. Mivel a tükör sohasem hazudott, megtudta, hogy Hófehérke még mindig él, tehát nem ő a legszebb az országban.

Irigységében és szörnyű mérgében azt főzte ki, hogy mérges almát készít s avval emészti el Hófehérkét. Csinált is oly gyönyörű piros almát, hogy a kiránézett, mindjárt megkivánta. De, a ki beleharapott, menthetetlenül meghalt tőle.

A mint kész lett az alma, felöltözött paraszt kofa-asszonynak, bemázolta az arcát és elment a törpék házához az erdőbe.

Már messziről kiabálta :

— Almát vegyenek ! almát !

De Hófehérke nem nyitotta ki neki az ajtót, hanem csak az ablakon keresztül kiáltott ki neki :

— Csak menj Isten hírével, úgy sem veszek tőled. Nem szabad beeresztenem senkit.

— Jó leány vagy, hogy így szót fogadsz, — mondta hizelegve a királynő. — Jutalmúl nesze, adok neked egy szép almát !

Hófehérkének megtetszett a szép, piros alma ; elvette hát és meg is köszönte : de alig harapott bele, mindjárt holtan roskadt a földre.

A gonosz királynő pedig gúnyosan fölkaczagott :

— Nos hát most támasszanak föl törpéid, ha tudnak !

S mihelyt hazaért, mindjárt megkérdezte bűbájos tükkrétől.

— Tükröm, tükröm, mondd meg nyomban :

Ki a legszebb országomban ?

Mire a tükör azt felelte :

— Nincsen itten szebb tenálad,
Messze földön nincsen párod.

Most már boldog volt a gonosz királynő. Mivel a tükör sohasem hazudott, megtudta, hogy Hófehérke valóban meghalt, s most már csakugyan ő a legszebb országában.

Este, mikor a törpék hazamentek a kunyhóba, megint a földön találták Hófehérkét. Mindjárt tudták, hogy a gonosz mostoha ismét itt járt és ő bántotta a szegény kis leányt. Mindenképen bajlódtak vele, igyekeztek föléleszteni, — de hiába! szegény Hófehérkén most az egyszer már nem segíthettek!

Ravatalra tették hát és három nap, három éjjel siratták; aztán üvegkoporsóba tették, föl vitték egy hegy tetejére és egyikük mindig ott volt mellette és őrizte a koporsót.

Nagyon sokáig aludt Hófehérke a koporsóban, de a teste egy csöppet sem változott. Az arcza most is olyan piros és fehér volt, mint a hó, meg a vér, a haja pedig olyan fekete, mint az ében. Valóban, úgy látszott, hogy nem is halt meg, csak alszik.

Térült-fordúlt az idő, s több esztendő elmúlt már, mikor egyszer egy királyfi lovagolt át az erdőn s betért a törpékhez éjszakára.

Másnap reggel, mikor tovább indult, meglátta a hegytetőn a koporsót és benne Hófehérkét. És anynyira megtetszett neki az alvó leány, hogy nem bírta megválni tőle.

— Adjátok el nekem ezt a koporsót! — könyörgött a törpéknek: — annyi aranyat-ezüstöt adok érte, amennyit nyom!

De a törpék hallani sem akartak a vásárról: a világ minden kincseért sem adták volna el Hófehérkét.

— Hát akkor adjátok oda ajándékba, — könyörgött a királyfi, — mert meghalok, ha meg kell válnom Hófehérkétől.

A törpék sehogysen akarták odaadni Hófehérkét, de a királyfi addig könyörgött nekik, hogy végre is neki ajándékozták.

A királyfi inasa vállára vette a koporsót, de a mint ment, megbotlott egy kőben, a koporsó pedig leesett a válláról.

Hát, uramfia, mi történt!

A nagy zökkenéstől kiugrott Hófehérke torkából az a darab mérgezett alma, amelyet leharapott. A következő perczen visszatért az eszmélete és már nem volt halott.

Hogy megörült a királyfi! majd kiugrott a bőréből.

Hófehérke lassan kinyitotta mind a két szemét, fölült a koporsóban és bágyadt hangon kérdezte:

— Istenem! . . . hol vagyok? . . .

— Itt vagy, nálam vagy! — kiáltott föl a királyfi ujjongva.

Aztán elbeszélte mindent, a mi történt és így folytatta:

— Én mindennél jobban szeretlek téged a világon. Jer velem haza apám kastélyába és légy a feleségem.

Hófehérékének is megtetszett a daliás királyfi, s ezért beleegyezett, hogy a felesége lesz.

A királyfi nagy diadallal vitté haza menyasszonyát, akit az öreg király is tárt karokkal fogadott. Elhatározták, hogy fényes lakodalmat csapnak, amelyre Hófehérke gonosz mostoháját is meghívták.

A kevély királynő nagyban készülődött a mulatságra; fölvette legszebbik ruháját, s míg öltözködött, megkérdezte bűbajos tükkrétől:

— Tükröm, tükröm: mondd meg nyomban, —
Ki a legszebb országomban? —

Mire a tükör így felelt:

— Szebb az új királynő nálad, —
Párját sehol nem találod.

A kevély királynő roppant felbőszült, mikor ezt meghallotta. Elkékült-zöldült irigységében, s eleintén el sem akart menni a lakodalomba, annyira dúlt-fúlt mérgében. De aztán mégis kíváncsi lett és látni akarta, hogy milyen hát az a királynő, a ki még ő nála is szebb.

Fölült tehát aranyos hintójába és elment az esküvőre. Amint belépett a palotába, rögtön ráismert Hófehérékére és lábai a földbe gyökereztek rémületében. El akart szaladni, de mozdulni sem tudott és csak nyögve, kétségbeesve rimánkodott:

— Kegyelem! kegyelem! . . .

— Nincs kegyelem! — mordúlt rá az öreg király haragosan.

És intett a szolgálknak, akik legott megragadták a gonosz mostohát. A bakók pedig tüzes vas-papucsokat hoztak be és fölhúzták az istentelen királynő lábaira.

Ebben kellett neki tánczolni mindaddig, amig csak holtan össze nem roskadt.

A három testvér.

Nolt egyszer egy szegény falusi-varga, aki csak alig tengődött száraz kenyéren és vizen. Sokszor a betevő falatja sem volt s ilyenkor vele éhezett három kis fia, meg a felesége is. Nagyon megörült hát, mikor a legidősebbik fia már annyira fölcseperedett, hogy inasnak adhatta egy asztaloshoz: evvel is kevesebb volt a teher a vállain!

A fiú szorgalmasan meg is tanulta a mesterségét és nemsokára fölszabadúlt. Ekkor kezébe vette a vándorbotot és elment szerencsét próbálni. De hiába kereskedett itt is, ott is: mindenütt kevés volt a munka, sehol sem fogadták föl.

Oly rosszúl ment már a sora, hogy elkeseredésében visszafordult és szomorúan ballagott hazafelé, a szülőföldjére.

Útközben zordon, sűrű erdőbe tévedt, ahol sem enni, sem inni nem kapott. — Kitől is kaphatott volna? — Talán a fenevadaktól? — Aztán meg a pénze is elfogyott, s ha talált volna is házra, majorra, nem tudott volna megfizetni az ellátásért.

Nagy elkeseredésében már épen le akart feküdni egy fa alá, hogy majd ott meghal éhen; de ekkor, nem messzire, megpillantott egy csinos kis házat.

Nekibátorodott és elhatározta, hogy még egy próbát tesz: hátha irgalmas szívű emberek laknak a kis házban.

Fáradtan odaballagott hát és bezörgetett. Öreg, töpörödött emberke nyitott neki ajtót és azt kérdezte tőle:

— Mi járatban vagy erre, szép öcsém! ahol még a madár se' jár? Mit akarsz?

— Kérek alássan egy falat kenyeret, — könyörgött a szegény fiú. — Már két napja nem ettem semmit.

Az öreg ember haragosan nézett végig rajta és mogorván kérdezte:

— Hát nem tudsz dolgozni?

— Hiszen dolgoznám én, urambátyám, — felelte a legény alázatosan: — csak volna, mit! Féleszten-deje már, hogy vándorlok, de sehol sem fogadtak meg.

Az öreg megcsóválta a fejét, még egyszer jól végig mérte a legényt, s aztán így szólt:

— No, ha igazán van kedved dolgozni, akkor jer be velem.

Bevezette a házba, s mivel éppen ebéd ideje volt, mindjárt az asztalhoz ültette. A szegény asztaloslegény ugyancsak hozzálátott az egyszerű ebédhez, s alig győzte a hálálkodást.

Ebéd után az öreg elvitte a legényt a műhelybe, és munkát adott neki. A legény szorgalmasan, becsülettel dolgozott is és gazdájának semmi panasza nem volt rá.

Igy tartott ez pár hónapig. Ekkor az öreg így szólt egy napon a legényhez:

— Becsülettel szolgáltál, öcsém, de most már nem adhatok neked több munkát. Menj hát másfelé és próbálj újra szerencsét.

A legény könyörgött az öregnek, hogy ne küldje el, mert úgylis hiába megy máshová: megint csak nem kap majd munkát.

— Ne félj semmit, öcsém, — biztatta az öreg. — Én megadom a munkád bérét, s abból mindig megélhatsz, akárhová vet is a sors. Mikor bekopogtattál nálam, egy falat kenyeret kértél: no hát, itt van ez az asztal. Ezen bármikor megtalálod, amit enni-inni kívánsz.

A legény bámulva nézett a kis puhafa-asztalra, de az öreg így folytatta:

— Valahányszor azt mondod neki: «Asztalkám, teríts meg!» — mindig tele lesz a legjobb ételekkel-italokkal.

Nosza megörült a legény a fényes ajándéknak! Alig győzte köszönni az öregnek a kis asztalkát, mert ilyen ritka jószágja még talán a királynak sincs!

A legény hát elment, de a kíváncsiság úgy gyötörte, hogy egy fél óra múlva már próbára tette a kis asztalkát. Ámbár még nem volt éhes, mégis ráparancsolt:

— Asztalkám, teríts meg!

És oh, csodák csodája! a kis asztalka nyomban megtelt jobbnál-jobb ételekkel és italokkal, úgy hogy négy ember is jól lakhatott volna belőle.

— Na, most már vége minden nyomorúságomnak! — gondolta magában a legény. — Enneminnom mindig lesz, még ha munkám nem akad is.

Mikor az idő ráesteledett, betért egy útszéli csárdába, hogy majd ott meghál.

Mindjárt gyertyát gyújtatott az egyik szobában, beleállította az asztalkáját és ráparancsolt.

— Asztalkám, teríts meg!

A drága ételek-italok alig fértek el a kis asztalon, és a legény csak úgy foghegyről eszegetett a kitünő fogásokból.

A csaplárosnak azonban föltűnt, hogy a vendége nem is kér vacsorát, ámbár bizonyára éhes lehet. Odalopózott tehát az ajtajához és benézett a kulcslikon.

De majd hogy hanyatt nem esett!

A legény épen akkor mondogatta a kis asztalkának: «Asztalkám, teríts meg!» — s a kis asztalka legott meg volt rakva a legfinomabb eledelekkel.

— No, ez boszorkányság! — gondolta magában a csapláros. — És, ha minden vendégem ilyen kis asztalkát hordozna magával, akkor ugyan becsukhatnám a csárdámat!

Azt is elgondolta, hogy mily jó dolga lenne neki, ha megkeríthetné ezt az asztalt! Sohsem kellene sütnie-főznie a vendégeinek, s mégis a legfinomabb elegelekkkel tarthatná jól őket.

— Csak ellophatnám tőle azt az asztalt! — töprenkedett magában.

És a legény, mintha csak a csapláros malmára akarná hajtani a vizet, vacsora után fölhívatta őt és így szólt hozzá:

— Hallja-e, csapláros! Itt van ez az én kis asztalkám, amelyet remekbe csináltam az apámnak. Nem szeretném, ha az éjjel lába kelne, azért hát kigyelmedre bízom, hogy vigyázzon rá, és reggel majd adja vissza.

A csapláros nagyon megörült a váratlan szerencsének és gyorsan azt felelte:

— Ne tessék félni semmit a tolvajoktól. Majd én gondját viselem ennek az asztalkának: úgy vigyázok rá, mint a szemem fényére.

Evvel elvitte a kis asztalkát, a legény pedig nyugodtan lefeküdt, hogy most már nem kell féltenie az asztalkáját.

— No, csakhogý ideadtad! — mondta a gonosz csapláros a kezét dörzsölve: — nem is látod többé soha!

Avval beszaladt a városba, még azon éjjel megcsináltatta a kis asztalka párját, s reggel, mikor a legény fölkelt, nem az igazi asztalt, hanem ezt a másikat adta át neki.

A legénynek eszébe sem jutott, hogy a csaplá-

ros megcsalta. Vígan ment tovább az útján, s még be sem esteledett, mikor hazaért. Az volt az első dolga, hogy eldicsekedett apjának, anyjának, meg az öcsceinek, hogy micsoda kincset hozott haza.

— Ez már derék! mondta az apja. — Hát próbáljuk is meg mindjárt.

A legény letette az asztalkát a szoba közepére és ráparancsolt:

— Asztalkám, teríts meg!

De bizony az asztalka nem terített meg!

A legény tizszer-húszszor is ráparancsolt az asztalkára, hogy terítsen meg, aztán szép szóval is kérte, könyörgött neki: de hiába! az asztalka csak terítetlen maradt.

Egyszerre vége is lett a legény jó kedvének, örömének. Szomorúan látott a munkához és vesztesége mellett még azt is tűrnie kellett, hogy az öcscei néha-néha kigúnyolták.

Térült-fordult az idő, s megint csak eltelt néhány esztendő. Ezalatt fölszabadult a második fiú is, a ki a molnár-mesterséget tanulta meg és szintén elment vándorolni.

Kereste azt a kis házat, amelyről a bátyja anynyit mesélt, de mikor odaért az erdőben, azon a helyen már nem az a kis ház állott, hanem egy malom.

— Ez már csak nem az lesz? — tünődött magában a molnár-legény.

De, mikor jobban megnézte a malom gazdáját úgy tetszett neki, hogy hasonlít ahhoz az öreg em-

berhez, a kiről bátyja azt mondta, hogy a kis asztalkát adta neki. Hanem hát még se ez lehetett: mert ez molnár, amaz meg asztalos volt.

Az öreg megkérdezte a fiútól, hogy mi járatban van.

— Munkát keresek, urambátyám, — mondta a legény.

— No, hát én megfogadlak, — felelte az öreg, — s ha kedved van dolgozni, egy darabig itt is maradhatsz.

A legény hát beállt a malomba és szorgalmasan dolgozott. Pár hónap múlva az öreg molnár fölmondott neki és így szólt hozzá:

— Kedvemre dolgoztál, öcsém, és jutalmat érdemelsz. Nem pénzt adok hát, hanem egy szamarat. De erre úgy vigyázz, mint a szemed fényére, mert ha azt mondd neki: — «Csacsikám, nyujtózkodjál!» — aranyakat fog az öledbe hullatni.

A legény alássan köszönte az ajándékot és vígan indult hazafelé. A világ minden kincseért föl nem ült volna a szamárra, nehogy fáraszsza a drága állatot. Útközben nem mert próbát tenni vele, hanem, mihelyt odaért abba a csárdába, ahol a bátyja is megszállt, már nem birt a kíváncsiságával.

Bevezette a szamarat az istállóba, s mikor megbizonyosodott, hogy nincs ott senki, ráparancsolt az állatra:

— Csacsikám, nyujtózkodjál!

És oh, csodák csodája! a kis szamár szakajtószámra hullajtotta az aranyat!

A kis Vörösbóbitás elindul hazáról.
(Szövegét lásd 82. oldalon.)

— No, ez igazi arany-szamár, — örvendett magában a molnárlegény. — Hogy fognak rajta bámulni odahaza!

De, mikor összeszedte az aranyakat, egy-kettő a jászol alá gurult, s ezt a legény nem vette észre. Hanem a csapláros, mikor másnap az istállót takarította, megtalálta az aranyakat.

— Nini, arany! — kiáltott föl meglepetve. — Hogy került ez ide?

Mindjárt a vendégére gyanakodott, már csak azért is, mert az aranyak a szamár jászola alatt voltak és elhatározta, hogy másnap meglesi, mit csinál a szamárral.

Nem sokáig kellett várnia, mert a molnár-legénynek, mihelyt fölkelte és megreggelizett, az volt az első dolga, hogy lement az istállóba a szamarához, ellátta vízzel, takarmánnyal, s mikor a szamár jól lakott, ráparancsolt:

— Csacsikám, nyujtózkodjál!

És a csaci megint szakajtószámra hullatta az aranyat.

— No, ezt sem viszed ám haza! — dörmögte magában a csapláros, aki a szénapadlásról leste meg a csodás dolgot.

Alig várta, hogy a molnár-legény kiforduljon az istállóból, mindjárt lejött a szénapadlásról, lóhalálban beszaladt a szomszédos városba, kerített egy épen olyan csacsit, mint az arany-szamár, s bekötötte ennek a helyére az istállóba.

A molnár-legény mit sem gyanított és nemsokára

aztán elindult hazafelé. Még be sem esteledett, mikor hazaért, s ezért mindjárt be akarta mutatni a számára tudományát.

— Tudom, hogy még ilyen csoda-szamarat sohasem láttatok! — dicsekedett vele.

— Hát aztán mit tud ez a számár? — kérdezte az apja.

— Mit tud? No hát nézzen ide, apám-uram!

Avval odafordult a számárhoz és rárivallt:

— Csacsikám, nyujtózkodjál!

De a számár meg sem mozdult: még csak a füle botját sem mozgatta.

Nosza megijedt a legény! Először szép szóval, könyörgéssel, utóbb veréssel, durvasággal esett neki a számárnak; de hiába! a szegény pára csak nem hullajtotta már a kívánt aranyakat.

Most már a második fiú is szomorúan somfordált a ház végébe, s neki is tőrnie kellett, hogy a másik két testvére kigúnyolja, mint egykor ő is kigúnyolta az asztalost.

Nemsokára a legkisebb fiú is mesterségre ment. Ezt az apja, meg a többiek is ostobának tartották, mert kevés beszédű és szerény volt. A fiú esztergályos akart lenni, s az apja ki is taníttatta.

Mikor a legény fölszabadult, ő is neki indult a nagy világnak, szerencsét próbálni. Föltette magában hogy megkeresi útközben azt a jószívű öreg embert, a ki mind a két bátyjának oly szép ajándékot adott. Jól kikérdezte hát két bátyját, hogy hol lakik az az öreg ember, s aztán neki vágott az erdőnek.

Ment, mendegélt sokáig, és végre agyonfáradtan rá is talált arra a helyre. Csakhogy azon a helyen most már nyoma sem volt a malomnak, hanem egy csinos házikó állt ott.

A legény mégis bekopogtatott, mire egy emberke lépett ki az ajtón és megkérdezte :

— Hol jársz erre, öcsém, a hol még a dalos madár se' jár? Mi járatban vagy és mi a kívánságod ?

— Végy oltalmadba! — felelte a legény könnyörögve.

Az öreg mosolyogva nézett végig a legényen, és így felelt :

— Jer be a házamba ; ha tudsz dolgozni, oltalmamba veszlek.

A legény jó sokáig, nagyon szorgalmasan dolgozott az öregnél, a ki láthatóan meg is volt vele elégedve.

Egyszer aztán így szólt hozzá :

— No, öcsém, most már elbocsátalak, mert nincsen több munkám. Téged eddig ostobának tartottak otthon, pedig bizony több eszed van, mint a két bátyádnak együttvéve. Azért olyan ajándékot adok neked, a melylyel bebizonyíthatod, hogy nem vagy ostoba. Nesze ez az erszény ; de te jobban vigyázz rá, a mint a bátyáid vigyáztak azokra az ajándékokra, a miket nekik adtam. Ha ráparancsolsz az erszényre : — «Dorong tánczolj !» — hát kiugrik belőle egy dorong, a mely addig üti-veri azokat, a kiket akarsz, mig csak azt nem mondod neki! — «Dorong bújj

el!» — Mikor jöttél, oltalmat kértél tőlem : most hát nesze itt van!

Az esztergályos-legény alássan megköszönte a drága ajándékot és vígan indult hazafelé. Sokáig ment, mendegélt, de az erszénynek még mindig nem vehette semmi hasznát, pedig ugyancsak szerette volna ám kipróbálni!

Egyszerre csak egy nagy, fekete kutya rohant ki a fák közül, és ugatva, morogva, a fogait csattogtatva ugrott neki a legénynek. De az esztergályos nem ijedt meg, hanem elkiáltotta magát:

— Dorong, tánczolj!

Abban a perczen kiugrott a bot az erszényből, és elkezdett vígan tánczolni, — a fekete kutya hátán!

Soha még ilyet!

A nagy, mérges kutya eleinte csak ugrált harapdálta a botot, de a bot föl sem vette: csak verte kegyetlenül. Végre a kutya egész odáig volt és csak nyöszörögni tudott már, úgy hogy az esztergályos is megsajnálta szegényt, és visszaparancsolta a botot az erszénybe:

— Dorong, bújj el!

A dorong mindjárt visszatért az erszénybe, a kutya pedig hűségesen követte új gazdáját. Nem sokára odaértek ahhoz az útszéli csárdához, a hol az esztergályos két bátyja is megszállt éjszakára.

A ravasz csapláros mindjárt megismerte, hogy ez az új vendég testvére annak a két legénynek, a kit ő már kifosztott, s megörült magában, hogy itt újra jó prédát szerezhet.

— Hát ennek valjon miféle kincse lehet? — tűnődött magában. . . . Holnap reggelig majd meglessem, s aztán ellopom tőle.

Az esztergályos egész nap nem beszélt a csaplárossal; jól evett-ivott, jól tartotta a kutyáját is, de nem szólt egy szót sem. A csaplárost végre rávitte a szörnyű kíváncsiság, hogy megkérdezze:

— Nincs-e neked két testvéred, aki szintén járt erre? Olyan ismerős a képed.

— De van két bátyám, — felelte az esztergályos: — és ők jártak is nálad. Hanem én egészen másforma ember vagyok.

Lefekvés előtt behívatta a csaplárost, kezébe adta az erszényt, és azt mondta neki:

— Kérlek szépen, őrizd meg ezt reggelig, mert igen nagy kincs. De vigyázz, nehogy azt mondd neki: — «Dorong, tánczolj!»

A csapláros erősen fogadkozott, hogy nem teszi; de alig feküdt le a legény, mindjárt ráparancsolt az erszényre: — «Dorong, tánczolj!»

Nosza, kiugrott a dorong az erszényből, s elkezdett tánczolni a gonosz csapláros hátán! Ütötte, verte, hogy minden csontja ropogott bele, s minél jobban kiabált, a bot csak annál vígabban csépelte.

Az esztergályos már jó darabig hallotta, a mint a csapláros jajgatott, de nem bánta; hadd szenvedje el méltó büntetését a gaz tolvaj! — Csak akkor kelt föl és ment segíteni a csaplároson, mikor a nyomorult már nagyon odáig volt, és kínosan nyöszörgött.

— Uram, szabadíts meg; — könyörgött a szerencsétlen csapláros.

— Ej, ej, csapláros uram, — gúnyolódott az esztergályos; — hát így szokta kigyelmed gondját viselni a rábízott holminak? Miért nem fogadott szót? . . . most úgy kell kigyelmednek! . . . Én bizony nem bánom, akármi történik is; úgyis kelmed lopta el két bátyámtól a szamarat, meg a kis asztalkát!

A dorong oly irgalmatlanul csépelte a csaplárost, hogy már alig volt benne jártányi erő.

— Könyörülj rajtam! — rimázkodott térdre esve; — Mindent visszaadok, csak könyörülj rajtam!

— Az asztalkát is, szamarat is?

— Mindent, mindent! — jajgatott a csapláros, — csak könyörülj rajtam!

— Jól van, — mondta a legény; s kiadta a parancsot:

— Dorong, bújj be!

Nyomban eltűnt a dorong, a csapláros pedig visszaadta az ellopott bűvös asztalkát, meg az arany-szamarat.

Az esztergályos fölrakta az asztalt a szamar há-tára és vígan ment haza. Otthon átadta két bátyjának a drága kincseket, s ettől fogva mindnyájan boldogan éltek. Mert a kis asztalka gondoskodott mindennapi kenyérükről, a szamar garmadával hullajtotta nekik a pénzt, a dorong pedig minden ellenségüktől megszabadította őket.

A fehér kígyó.

Képpel.

Nol volt, hol nem volt, réges-régen volt egyszer egy király, a ki oly okos volt, hogy kerek e világon nem volt párja a bölcsességben. Mindent megtudott, még azt is, a mi legitokzatosabban, sötét éjszakában, elhagyott erdőkben történt, mintha csak a levegő, vagy a szellő maga hozott volna hirt neki mindenről, a mi országában történt.

A bölcs királynak azonban volt egy különös szokása.

Minden kedden, mikor az ebédnek már vége volt és lebontották az asztalt, egyik meghitt inasának még egy tálalt kellett bevinnie a király asztalára.

Ez a tál azonban gondosan be volt zárva, úgy hogy az inas nem láthatta, mi van benne. De nem tudhatta meg más sem, mert a király mindig csak olyankor nyitotta ki, mikor egyedül volt.

Igy tartott ez már jó idő óta, mikor egy napon a szolgát úgy elfogta a kíváncsiság, hogy nem birt többé magával.

— Már nem bánom, akármilyen lesz is, — mondta magában, — én bizony fölnyitom ezt a tálat és megnézem mi van benne!

A mint mondta, úgy is tett.

Fölszaladt a tállal a szobájába, gondosan bezárta az ajtót, s akkor óvatosan fölnyitotta a tálat.

Hát uramfia, mi volt benne!

Az inas majdnem hanyatt esett bámulatában, mikor meglátta, hogy a tálban egy fehér kígyó van!

— No, ha már megnéztelek, hát meg is kóstolok, — gondolta magában.

Hamarosan levágott egy darabkát a fehér kígyó farkából és megette.

De alig ért hozzá a nyelve, mindjárt valami furcsa suttogást hallott az ablakai alatt. Oda lopózkodott és álmélkodva látta, hallotta, hogy a kis verebek beszélgetnek egymással, s elmondják, hogy ki mit látott az erdőn-mezőn jártában.

— Na, ez már derék! — örvendezett az inas. — Most már értem az állatok nyelvét is!

És csakugyan úgy is volt! Attól a kis falattól, a mit a fehér kígyó farkából megevett, egyszeriben megtanulta az állatok nyelvét s mindent megértett, a mit egymás közt beszéltek.

Történt aztán, hogy pár napra rá a királynő elvesztette legszebb gyűrűjét. Lett nagy fölfordulás a palotában! Tüvé tettek mindent, de hiába! a drága gyűrű csak nem került elő.

Ki vitte el, hová vitte? — nem tudta senki.

Hanem a király bizalmas inasára gyanakodtak,

mivel neki szabad bejárása volt mindenhová. Őt vádolták vele, hogy ellopta a gyűrűt, pedig az inas ártatlan volt.

Hivatja ám a király az inasát, és haragosan ráparancsol, hogy holnapig kerítse elő a gyűrűt, ha kedves az élete, vagy pedig mondja meg, hogy ki lopta el.

A szegény inas váltig erősítette, hogy színét sem látta a gyűrűnek; de ez már nem segített.

— Fejed rajta, ha a gyűrűt holnapig elő nem teremted, — szólt a király haragosan, és kiparancsolta színe elöl az inast.

A szegény inas szomorúan ment le az udvarba, és kétségbeesetten tünődött azon, hogyan segítsen magán; de nem tudott tanácsot.

Ekkor meglátta, hogy a kastály aljában, a patak partján, néhány kacsa vígan tollázkodik és beszélget. Az inas lassan oda sompolygott hozzájuk és halgatta, hogy mit beszélnek.

Hát azt mesélték el egymásnak, hogy hol jártak ma reggel és ki milyen eledelt talált.

Az egyik épen panaszkodott:

— Én alighanem elrontottam a gyomromat. . . . Véletlenül elnyeltem egy nagy gyűrűt, a mely a királynő ablakai alatt hevert. . . . És most ugyancsak megfekszi a gyomromat!

Nosza, az inasnak sem kellett több!

Mindjárt nyakon csípte a kácsát és vitte be a szakácsnak, a konyhába:

— Vágd le ezt a kácsát, — mondta neki: — ez a legkövérebb az egész udvarban.

A szakács megemelte a kácsát és azt mondta:

— Már az igaz, hogy jó nehéz; ép ideje, hogy nyársra húzzuk.

Evvel levágta, megkoppasztotta, és fölvágta a gyomrát.

Lett nagy öröm és álmélkodás, mikor a levágott kacsza gyomrában megtalálták a királynő elveszett gyűrűjét. Most már kiderült az inas ártatlansága, s mivel a király jóvá akarta tenni fenyegetését, megengedte az inasnak, hogy kérjen tőle bármit, megadja neki.

— Akarsz az udvarmesterem lenni? — kérdezte a király.

— Alássan köszönöm Fölségednek hozzám való szíves jóságát, — felelte az inas, — de én inkább mást óhajtanék.

— Mondd meg, hogy mit: azonnal megkapod, — felelte a király.

Ekkor az inas azt kérte, hogy adjanak neki egy lovat és ereszszék el a palotából, mert szeretne világot látni.

A király ugyan nagyon sajnálta az inast és nem szívesen bocsájtotta el; de mivel már megígérte, hogy teljesíti, akármit kér, hát adatott neki egy lovat, meg pénzt és útnak eresztette.

Az inas vígan pattant fel lovára, és neki indult a nagy világnak,

Sokáig ment mendegélt már, mikor egyszer egy tóhoz ért, hol három halat látott meg a nád között eviczkélni. Szegények belegabalyodtak a nádba és nem tudtak kiszabadulni.

— Oh, jaj nekünk! — keseregtek a szegény halacskák, — hogy ilyen nyomorútan kell elpusztulnunk!

Mivel az inas jószívü volt, leszállt lováról, kiszabadította a halacskákat a nádból, és visszatette a vízbe.

A szegény halak ujjongva viczkándoztak, s mielőtt messzire elúsztak volna, fölütöttek fejüket a vízből és oda kiáltották a jószívü inasnak:

— Jó tetteredért jót várj! Mi is megháláljuk egyszer, hogy megmentetted az életünket.

Az inas megint fölült lovára és tovább ment. Kis idő múlva úgy rémlett neki, hogy halk, panaszos hangot hall a földön. Megállította a lovát és hallgatódzott.

Hát hallja ám, a mint a Hangyakirály panaszkodik:

— Ez az ostoba ló ezer számra tapossa agyon patáival szegény alattvalóimat! Pedig másfelé is mehetne!

A jószívü inas mindjárt kitért és másfelé hajtotta a lovát, a Hangyakirály pedig utána kiáltott:

— Jó tetteredért jót várj! Egyszer majd mi is megháláljuk, hogy megkímélted az életünket.

Most erdön kellett az inasnak keresztül lovgolnia. Hát a mint megy a fák alatt, látja ám, hogy egy holló-apa, meg holló-anyja mind ledobálja fiókjait a fészkéből.

— Takarodjatok innen, akasztófavirágok! — káromgott a két öreg holló. — Már nem etetünk többé

benneteket! Elég nagyok vagytok magatok is, hogy megkereshessétek a kenyereteket.

A szegény kis fiókák ott heverték a földön, gyámoltalanul verdestek szárnyacskaikkal, de hiába! nem tudtak felröpülni.

Keserves sírásra, panaszra fakadtak.

— Jaj nekünk, szegény árváknak! — keseregtek szegények. Még nem tudunk röpülni, és éhen kell elpusztúlnunk!

A jószívű inas megsajnálta őket, leszállt lováról, agyonszúrta paripáját, s ott hagyta a kishollóknak eleségül.

Az apró madárcák ugrálva jöttek oda, jól laktak és örvendezve kiáltották a távozó inas után:

— Jó tetedért jót várj! Egyszer majd mi is megháláljuk, hogy megmentetted az életünket.

Most az inas már csak gyalog ment tovább, és hosszú vándorlás után végre egy városba érkezett.

Épen, mikor a kapun belépett, nagy népcsődület volt mindenfelé: egy lovas hirnök harsogó trombitaszó mellett hirdette ki, hogy a királykisasszony férjet keres; de annak, a ki a kezére vágyik, nagyon nehéz dolgot kell véghez vinnie, s ha nem sikerül neki, akkor az életével lakol.

Már eddig is sokan megkísértették a szerencsét, de mindnyájan életükkel fizettek vakmerőségükért, s a kérők most már nem igen jelentkeztek. De a szegény inas, mikor meglátta a gyönyörű szép királykisasszonyt, annyira megszerette, hogy még azon napon elment a királyi palotába, és megkérte a szépséges királykisasszony kezét.

Mindjárt kivezették a tenger partjára, és szeme láttára behajítottak a mély vízbe egy aranygyűrűt.

A király most azt parancsolta az inasnak, hogy hozza föl ezt a gyűrűt a tenger fenekéről, s egyuttal hozzá tette :

— Ha a gyűrű nélkül jössz föl a vízből, addig fogunk lebuktatni a tengerbe, míg csak bele nem fulladsz.

Mindenki sajnálta az inast, a ki igen szép, derék fiú volt. Most egyedül hagyták a parton, hogy segítsen magán, ha tud.

Az inas szorongva tünődött azon, hogy mit tegyen ; már-már belenyugodott sorsába, hogy a tengerbe fojtsák, mikor egyszerre csak látja, hogy gyorsan úszik feléje három hal.

Hát ezek voltak azok, a melyeknek életét a nádasban megmentette !

— Jó tettedért jót várj ! — mondták a halak.

A legnagyobbik egy kagylót tett a partra, az ifjú lábaihoz. Ez pedig, a mint kinyitotta, mindjárt megtalálta benne azt a gyűrűt, a mit a király a tengerbe dobott.

Örömmel sietett vissza a palotába, remélvén, hogy most már megnyerte a királykisasszony kezét.

De a király még egy próbára akarta őt tenni.

Elszórattott tiz véka kölest a kertben s megparancsolta az ifjúnak, hogy reggelig mind szedje össze, az utolsó szemig.

— Jaj neked, — mondta, — ha csak egyetlen szem hiányzik is.

— Az ifjú most már végképen elvesztette reményét, hogy elvégzi a nehéz föladatot. Leült a kertben egy fa alá, és szomorúan várta a reggelt. Akkor aztán vérpadra viszik és mindennek vége lesz . . .

De, a mint kivilágosodott, álmélkodva látta, hogy a tiz véka köles mind együtt van, s nem hiányzik belőle egy szem sem.

Hát ez hogyan történt?

Úgy, hogy a Hangyakirály, megtudván, milyen veszedelemben forog egykori jóltevője, sok százezer hangya-alattvalóját összeharancsolta s mind egy szálíg összeszedette velük a kölest.

— Jó tettedért jót várj! — mondta a Hangyakirály a hálálkodó ifjúnak. — Most megfizettük, a mivel adósod vagyunk.

A király másnap reggel maga ment le a kertbe, s csodálkozva látta, hogy az ifju elvégezte a rábízott nehéz munkát.

De gögjében még evvel sem érte be, hanem harmadszor is próbára akarta tenni a szegény ifjut. Így szólt hozzá:

— Ha azt akarod, hogy neked adjam a leányomat, hozz egy almát az élet fájáról.

Az ifjú ugyan nem tudta, hogy hol van az élet fája, de azért csak elindult, hogy majd megkeresi. Ment, mendegélt éjjel nappal: már keresztül-kasul járt a félvilágon, és még mindig nem találta meg az élet fáját.

— Egyszer ráesteledett az idő egy erdőben. Leült a füre a fák alá, s már épen el akart aludni, mikor

szárnycsattogást hallott a levegőben, s a következő perczben egy arany-alma hullott az ölébe.

A szegény ifjú meglepetve, örömmel ugrott föl: ez volt az élet fájának az almája, a melyet oly régóta keres!

De hogy került ide?

Fölnézett a fára, s megpillantott a fán három fiatal hollót, a melyek barátságosan károgtak le hozzá:

— Jó tetteredért jót várj! . . . Mi vagyunk az a három hollófiók, a kiket te az éhhaláltól megmenttél . . . Megtudtuk, hogy az életfájának gyümölcsét keresed, s mi elröpültünk érte az Óperenciás-tengeren túl, és elhoztuk neked.

Az ifjú most már egészen boldog volt. Gyorsan haza ment a királyhoz, a ki örömmel fogadta, mert már régóta vágyódott az arany almára. A királyleány pedig annyira megszerette a bátor ifjút, a ki így kockáztatta érte az életét, hogy menten hozzá ment feleségül.

Aztán megették az élet arany-almáját, a melytől oly hosszú életűek lettek, hogy talán még most is élnek, ha meg nem haltak. Én legalább nem olvastam az ujságban, hogy meghaltak volna.

Krisztus éjjeli szállást kér a szegény embertől.

(Szövegét lásd 94. oldalon.)

A kis Vörösbóbitás.

Képpel.

Dolt egyszer egy kedves kis leány, a kit mindenki nagyon szeretett, de mégis legjobban szerette a nagyanyja. Annaira szerette, hogy egyszer csináltatott neki egy gyönyörű szép vörösbársony fejkötöt.

Ez volt ám csak a szép fejkötő! Csupa csipke, meg bársony volt, a belseje meg ropogós selyem. És milyen jól illett a kis lánynak: igazi kis angyal volt benne!

A kis leány annyira megszerette ezt a fejkötőt, hogy mindig csak abban járt, soha le nem tette a fejről; el is nevezték róla a kis Vörösbóbitásnak.

Történt egyszer, hogy a nagyanyja megbetegedett, s a kis Vörösbóbitás anyja a leányát küldte el hozzá, hogy nézze meg, jobban van-e, s vigyen neki egy kis eleséget.

— Nesze, édes lányom, — mondta az anyja: — vidd el nagyanyádnak ezt a kalácsot, lúdczombot,

meg ezt a pint bort. Ettől majd megerősödik szegény; most úgy is olyan gyöngé és beteges, hogy ágyának esett.

— Jól van, édes anyám, csak add ide, — felelte a kis Vörösbóbitás örvendezve: — szívesen elviszem.

— Csak aztán le ne térj az útról, se jobbra, se balra! intette őt az anyja. — Még eltörhetnéd az üveget. Mindig egyenesen menj az úton, és siess haza!

A kis Vörösbóbitás nagyanyja jó félóra járásnyira lakott a falutól, künn az erdőben. Ezért intette az anyja, hogy le ne térjen az útról se jobbra, se balra mert félt, hogy eltévedhet.

A kis leány meg is fogadta anyja tanácsát, és szaporán lépegetett az erdőben, s közben vígan dalolgatott.

Hát egyszer, a mint éppen a legsűrűbb rengetegben járt, találkozott a farkassal. A csúf ordas jószág az út szélén állt, és a száját nyalogatva, mohón nézett a kis leányra.

Azt gondolta magában:

— Milyen jó falat lesz ebédre!

Szerencsére a kis Vörösbóbitás nem tudta, milyen garázda állat a farkas, és ezért meg sem ijedt tőle, hanem egyenesen feléje tartott.

— Jó napot, kis Vörösbóbitás, — szólította meg a farkas. — Hová, hová ilyen korán?

— Megyek a nagyanyámhoz.

— Mit viszel neki a kosaradban?

— Kalácsot meg bort és egy libaczombot, mert beteg szegény. Ettől majd megerősödik.

— Hát aztán hol lakik a nagyanyád.

— Még egy negyedórányira az erdőben.
Amott, a két nagy tölgyfa alatt van a háza, ha már jártál arra, — felelte a kis Vörösbóbitás.

A farkas mindjárt ezt gondolta magában:

Egy csapásra kettőt fogok! Valahogy meg kellene csipnem mind a kettőt: a lányt is, meg a nagyanyját is. Akkor jóllakhatnám egy hétre!

Ezen tünődve, hozzá csatlakozott a kis Vörösbóbitáshoz, és egy darabig szótlánul ment mellette.

Majd hirtelen azt mondta neki:

— Nézd csak, milyen gyönyörű virágok vannak itt jobbra-balra az út mentén! Bokrétát köthetnél belőlük nagyanyádnak: tudom, megörülne neki!

— Az ám! — örvendezett a kis Vörösbóbitás: — a nagyanyám szereti a virágokat, s bizonyára jó néven veszi, ha szép bokrétát viszek neki.

Evvel letette a kosarát, és letérve az útról, szorgalmasan kezdte bokrétába szedni a szép vadvirágokat.

A gaz farkas csak ezt akarta. Ott hagyta a kis leányt az erdőben, s lóhalálban vágatott a nagymama kunyhójához.

Mikor odaért, hallkan kopogtatott az ajtón.

— Ki az? — kérdezte a nagymama.

A farkas megreszelte a torkát, hogy vékonyabb legyen a hangja, és így felelt:

— Én vagyok a kis Vörösbóbitás, kalácsot és bort, meg libacszombot hozok neked. Attól meggyógyulsz. Hanem nyisd ki az ajtót, hogy bemehessek.

— Ejnye, de megvastagodott a hangod! — szólt az öreg asszony. — De sebjaj! Az ajtó nyitva van; csak a kilincset nyomd meg. Én gyöngé vagyok és nem tudok fölkelni.

A farkas megnyomta a kilincset, s mikor az ajtó kinyílt, egyenesen a beteg nagymamára rohant. Egy szempillantás alatt fölfalta, elnyelte, aztán felöltözött az öreg asszony ruháiba, fejére tette a főkötőjét és belefeküdt az ágyába.

— Az egyik már megvan! — dörmögte elégedetten: — most várjuk meg a másikat.

A kis Vörösbóbitás ezalatt nagy bokrétát kötött a vadvirágokból és most már gyorsan szaladt nagyanyja háza felé.

Elcsodálkozott, mikor látta, hogy az ajtó tárva-nyitva van. Belépett a szobába, jó napot kívánt, de köszöntésére senki sem felelt.

Azt hitte, hogy a nagyanyja alszik, s ezért hal-kan, óvatosan ment oda az ágyhoz. Széthúzta a függönyöket és — ott is találta a nagyanyját az ágyban: fején volt a fejkötője is hanem olyan furcsa volt, hogy a kis Vörösbóbitás összecsapta a kezeit.

— Jaj, nagyanyám! milyen hosszú füleid vannak!

— Hogy jobban hallhassam szavaidat.

— Jaj, nagymama! milyen nagy szemeid vannak!

— Hogy jobban láthassalak.

— Jaj, nagymama! milyen borzasztó nagy kezeid vannak!

— Hogy könnyebben megfoghassalak.

— Jaj, nagyanyám! milyen rettenetes nagy szád van!

— Hogy könnyebben fölfalhasalak.

S a mint kimondta ezeket a szavakat, mindjárt ki is ugrott az ágyból és fölfalta a szegény Vörösbóbitást.

Most már jól lakott a farkas. Nagy lomhán visszamászott az ágyba, elaludt és hangosan horkolni kezdett, hogy az egész kis házikó rengett-reszketett bele.

Nemsokára arra jött egy vadász, a ki meghalotta ezt a nagy zajt.

— Ejnye, ejnye, — mondta fejcsóválva: — milyen furcsán horkol ez az öreg asszony! Megnézem, nincs-e valami baja.

Hát, a mint belépett a szobába, majd hogy oda nem lett álmélkodásában. Ott feküdt a farkas, elnyújtózva az öreg asszony ágyán!

— Itt vagy, vén bünös! — mondta a vadász örvendve. — Elég régen kereslek már! De most számolunk.

Lekapta válláról a puskáját, s már célba is vette, hogy szíven lövi, mikor egyszerre csak eszébe jutott, hogy a farkas bizonyosan fölfalta az öreg asszonyt.

— Hátha még megmenthetem? — gondolta magában.

Evvel ollót vett elő, és óvatosan fölívágta a farkas hasát és — oh csodák csodája! — alig vágott egyet-kettőt, mindjárt előbukkant a kis Vörösbóbitás fejkötője, majd csakhamar kiugrott a kis leány is.

Nagyot lélezett a szabad levegőn és fölkiáltott:

— Jaj, hogy megijedtem! Olyan sötét volt ennek a csúf farkasnak a gyomrában!

A vadász még jobban fölívágta a farkas gyomrát, és most már a nagymama is előkerült.

Ő is nagyot lélezett, és sopánkodva mondta:

— Adta gonosz toportyán-férge! milyen csúfúl elbánt velünk!

A kis Vörösbóbitás ez alatt gyorsan nagy köveket hordott össze, melyeket a vadász berakott és bevarrt a farkas gyomrába. Aztán, mikor fölébredt és el akart futni, a nehéz kövek lerántották a földre, úgy hogy kitörte a nyakát.

A vadász ekkor lenyúzta a farkas bundáját és hazavitte. Előbb azonban a nagymama megvendégelte abból a borból, kalácsból és libaczombból, a mit a kis Vörösbóbitás hozott neki.

A jó borocska meggyógyította a nagymamát is, a kis Vörösbóbitás pedig megfogadta, hogy ezentúl mindig szót fogad az édes anyjának, és soha sem tér le az egyenes útról.

A hét holló.

Hol volt, hol nem volt, messze földön, rengeteg erdő közepén volt egyszer egy kastély, s abban egy gazdag király. Ennek a királynak nem volt semmi baja, semmi gondja, s ezért nagyon büszke és kevély lett.

Egyszer, a mint épen vadászatra indúlt, egy öreg anyóka tért be a kastélyába, és alázattal kért alamizsnát.

— Könyörgöm, adj egy krajczárt! — esengett alázattal a hatalmas királyhoz.

— És mit adsz érte? — kérdezte a király gögösen.

— Azt a hatalmat, hogy minden kívánságod és minden átkod teljesül, — felelte az anyóka.

— Na, ez megér egy krajczárt! kaczagott a király, s egy tallért dobott oda az öreg asszonynak.

Aztán csupa tréfából hangosan fölkiáltott:

— Kivánok egy új kastélyt a szemközti hegyen!

De alig ejtette ki ezt a kivánságát, már is teljesült. Kastélyával szemközt, a puszta sziklacsúcson, mintegy varázsütésre, valóságos tündérpalota támadt.

Roppant várfalak, karcsú, magas tornyok, széles, gömbölyű bástyák: s az egész gyönyörű angol-kert közepén állt, százados faóriások, rózsaligetek, hűs szökőkútak közt!

Soha még ilyen csodát!

A király álmélkodva szállt le lováról, és sietett vissza a királynőhöz, hogy elmondja neki az esetet.

— Csoda történt! — kezdte szavait. — Azt kívántam, hogy legyen új kastélyom: és nyomban támadt egy a szemközti sziklacsúcson!

— Lehetetlen! — álmélkodott a királyné.

S midőn az ablakhoz futva kinézett, nem akart hinni a tulajdon szemének.

— Menjünk át és nézzük meg! — mondta a király.

Át is mentek, és napestig sem teltek be a csodaszép kastély bámulásával. Nem hiányzott abból semmi sem: még az a szög sem, a hová a törülköző kendőt kellett akasztani!

— No ha már minden kivánságod teljesül, fölséges uram, — mondta a királynő: — akkor én szeretnék ám még valamit!

— Ugyan mit?

— Hát egy szép kis leányt! Hadd legyen nekem is itthon valakim, ha te vadászni mégy, és elviszed magaddal mind a hét fiúkat.

A király szintén nagyon szeretett volna egy kis leánykát, s azért mindjárt vágyódva kiáltott föl:

— Kivánok egy szép és okos kis leányt!

Pár hónap mulva ez a kivánsága is teljesült: megszületett az óhajtott kis leány.

Csakhogy a gyermek gyöngé és beteges volt, úgy hogy féltették az életét. A király tehát elküldte hét fiát egy csodaforráshoz, amelynek vize már sok beteget meggyógyított.

— Hozzatok vizet a kis húgotoknak, — mondta nekik. — De siessetek ám, mert nagyon beteg.

Teltek az órák, s már a nap is lepihent, de a hét fiú csak nem jött, pedig a kis leány egyre rosszabbúl lett.

A király nagyon nyugtalankodott és haragos volt.

— Talán vadászni mentek? — gondolta magában. — Vagy leültek koczkázni s megfeledkeztek a vízről? . . .

De, mikor fiaí még késő éjjel sem tértek vissza, elkeseredve fakadt ki:

— A gazemberek! bárcsak holló lenne belőlük!

Alig mondta ki ezt a szörnyű átkot, már is megbánta; de már késő volt! Hét holló röpködött a feje körül, majd hangos káromgással tovaszállt a rengeteg erdőben.

A királyt végkép megtörte ez a nagy csapás és a királynő is egészen oda volt bánatában. Szerencse, hogy kis leányuk meggyógyult és vigasztalta őket szeretetével, különben talán bele is haltak volna fájdalmukba.

A kis lány nőttön-nőtt és napról-napra szebb lett, de nem is tudta, hogy hét bátyja is volt s hogy milyen szerencsétlenség érte őket.

Egyszer véletlenül tudott meg mindent. Épen a templomba ment, s hallotta, amint a nép halkán sutogta a háta mögött:

— Olyan szép, hogy nincsen párja a földön: de mégis kár, hogy a hét bátyjára szerencsétlenséget hozott.

A királykisasszony most kérdezősködni kezdett. Sok vallatás, faggatás, fenyegetés után megtudta a nagy szerencsétlenséget, a melynek önkénytelen oka volt.

Nagyon elszomorodott ezen és keservesen sírt. De aztán föltette magában, hogy megszabadítja hét bátyját, akármibe kerül is.

Titkon, hogy a szülei sem tudták, egy holdvilágos éjszaka fölkerekedett és elindult bátyjait keresni. Csak egy kenyeret, egy korsót, tele a csoda-forrás vizével, meg egy széket vitt magával.

Otthon hagyta a szép ruháit is mind, csak közönséges, szegényes ruhába öltözött és ékszerei közül csak azt az arany gyűrűt húzta föl ujjára, a melyet apjától kapott.

Igy indult neki a nagyvilágnak és ment mende-gélt sokáig, míg végre elért a világ végére. Ott már olyan forrón sütött a nap, hogy nem bírta tűrni a melegét, hanem felszökött a forróság elöl a holdba.

Ott azonban nem eresztették be. A kapus ajtót sem nyitott neki, hanem avval utasította el:

— Itt nincsen semmi keresni valód! Nálunk nem laknak emberek.

A kis királyleány sóhajtva, fáradtan ment tovább

a csillagokhoz. Az Esthajnal-csillag meg is szánta és így szólt hozzá:

— Messziről jössz, pihend ki magadat.

A kis királyleány leült székére és szegről-végre elbeszélte hét bátyjának a történetét.

— Bátyáid az Üveghegyen túl vannak, — mondta az Esthajnal-csillag: — de az Üveghegyen csak úgy juthatsz keresztül, ha ki birod nyitni a kapuját. Nesze ez a csont, evvel kinyithatod, s most járj Isten nevében jó szerencsével!

A királyleány boldogan indult útnak, de sokáig, nagyon sokáig kellett még mennie, mielőtt az Üveghegyhez ért. Ekkor kereste zsebében azt a csontot, a mit az Esthajnal-csillagtól kapott, de sehol sem találta.

Már most mit tegyen?

Odament a naphoz, amely oly égetően sütött, mint az izzó parázs, megégette vele a kisujját, kivette belőle a csontot és evvel próbálta kinyitni az Üveghegy kapuját.

Hát csakugyan ki is nyílt!

A kis királyleány gyorsan átment rajta s a túlsó felén egy szép kastélyhoz ért. Mikor bekopogtatott, egy kis törpe nyitott neki ajtót és azt kérdezte:

— Mit kívánsz, édes kis leányom?

— Hét bátyámat keresem, — felelte a királykisasszony.

— A holló urak kirepültek, — mondta a kis törpe barátságosan: — de nemsokára mind hazajönnek. Ül le hát, ha meg akarod várni őket.

Evvel szépen teríteni kezdett: hét kis tányérkát és hét poharat tett az asztalra, aztán kenyeret, bort és gyümölcsöt hozott, s minden tányérkába ételt is tett.

A kis királyleány nagyon éhes volt, s ezért titkon minden tányérkáról elvett egy darabkát, minden kenyérkéből letört egy falatot. Végre pedig az egyik pohárba beleejtette azt a gyűrűt, a mit hazulról hozott magával.

Pár percz mulva nagy szárnycsattogás támadt, s egyszerre csak beröppentek a hollók.

A kis királyleány azonban még idején az ajtó mögé rejtőzött, úgy hogy a bátyjai nem láthatták meg.

A hollók is nagyon éhesek voltak és mohón hozzáláttak az evéshez. Majd egyik a másik után megszólalt:

— Ki ült az én székemen?

— Ki evett a kenyereimből?

— Ki ivott a poharamból?

— Ki evett a tányéromból?

Persze, senki sem tudta, hogy ki lehetett!

Ekkor a legifjabbik megtalálta poharában azt a gyűrűt, melyet a királyleány készakarva ejtett bele.

Álmélkodva mutatta meg többi testvéreinek:

— Nézzétek csak ezt az ismerős gyűrűt! . . .

Valamikor az apánké volt! . . . Bárcsak a kis hugoskánk hozta volna ide, akkor rögtön fölszabadulnánk a varázslat alól!

Most hirtelen előlépett a kis leány, mire a hollók nyomban szép ifjakká változtak. Össze-vissza ölelték,

csókolták kis hűgukat, majd hogy széjjel nem tépték és a tenyerükön vitték haza.

Otthon a király meg a királynő alig tudtak hova lenni örömben. Most hát visszakapták hét fiúkat is, meg egyetlen kedves lányukat is.

Bezzeg a király jobban vigyázott aztán a nyelvére és sem meggondolatlan kivánságokat, sem haragos átkokat nem mondott többé.

A három kivánság.

Képpel.

ban az időben, mikor a jó Isten még maga is itt lent járt a földön, megtörtént vele, hogy egy napon ráesteledett az idő, még mielőtt fogadóba, vagy csárdába érhetett volna.

Az úton, ahol elérte az éjszaka, két ház állott szemben egymással. Az egyik szép, nagy, emeletes ház volt, a másik afféle szegényes parasztkunyhó.

A jó Isten ezt gondolta :

— A gazdagnak bizonyosan nem leszek terhére ; hát nála szállok meg éjszakára.

És bekopogtatott az emeletes házba.

A gazdag, midőn hallotta, hogy kopognak a kapun, kinézett az ablakon. Megpillantván az idegen utast, azt kérdezte tőle :

— Ki vagy és mit akarsz?

— Fáradt vándor vagyok, — mondta a jó Isten, — és kérlek, adj szállást éjszakára.

A gazdag tetőtől-talpig végigmérte az elkésett utast, s mivel a jó Isten kopottas, olcsó ruhát viselt, nem akarta beereszteni.

— Ez úgy sem tudna megfizetni a szállásért, — gondolta magában.

És hangosan így szólt hozzá:

— Minden szobám tele van és nem adhatok neked éjjeli szállást. Különben is, ha mindenkit befogadnék, aki csak vendéglátásért bekopogtat nálam, akkor nemsokára magam is kezembe vehetném a koldusbotot. Menj hát Isten hírével és másutt keress magadnak szállást.

Evvel becsapta az ablakot, s faképnél hagyta a jó Istent a sötét éjszakában.

A jó Isten ekkor átment a szegényes paraszt-kunyhóhoz és ott próbált szerencsét. És lám: alig kopogtatott a kis ajtón, a szegény mindjárt kinyitott neki és kérte, hogy lépjen be.

— Maradj itt nálam éjszakára, — mondta neki. — Már késő van és úgy sem tudnál hová menni.

Ez tetszett a jó Istennek, aki mindjárt be is lépett a kunyhóba. A szegény ember felesége is szívesen fogadta az elkésett vándort. Mindjárt megfejte egyetlen kecskéjüket, s mivel a burgonya már megfőtt, megterítette az asztalt és föltálalta a szegényes vacsorát.

A jó Isten pedig leült velük az asztalhoz és jó-

izüen evett a burgonyából, ivott a kecsketejből, mert látta, hogy a szegények jó szívvel adják neki, a mijök van.

A vacsora után az asszony félrehúzta az urát és így szólt hozzá:

— Hallod-e, apjuk! ez a szegény vándor bizonyosan nagyon fáradt; engedjük át neki az ágyunkat ma éjszakára, mi pedig menjünk az istállóba aludni, a jó puha szénába.

— Így lesz a legjobb! — hagyta helyben a szegény ember is.

És mindjárt föl is ajánlta egyetlen ágyukat a jó Istennek. De a jó Isten nem akarta ezt elfogadni és csak hosszas könyörgésre egyezett bele, hogy belefeküdjék házigazdái ágyába.

Reggel a szegény ember már korán talpon volt és segített a feleségének reggelit főzni. Fölkelt a jó Isten is és megint jóízüen evett a szegényes reggeliből, mert tudta, hogy a gazdái jó szívvel adják.

Aztán elbúcsúzott tőlük és végezetül így szólt:

— Mivel ily jámborok és jószívűek vagytok, megengedem, hogy három kívánságtok beteljesedjék. Kivánjatok bármit, s én ígérem, hogy rögtön teljesül.

A szegény ember most vállat vont és így felelt:

— Mi egyebet kívánhatnék, ha nem az örök boldogságot? És másodszor azt, hogy a meddig élünk, egészségesek legyünk, s meg tudjuk keresni mindennapi kenyerünket? . . . De harmadszorra már nem tudnék mit kívánni. . . .

Most azt kérdezte a jó Isten:

Vasgyuró a kísérteties kastélyban.
(Szövegét lásd 102. oldalon.)

— Hát e helyett a kis ócska kunyhó helyett nem szeretnél egy új házat?

— Oh, ha még azt is megkaphatnám, hát igazán örülnék neki! — felelte a szegény ember.

A jó Isten tehát teljesítette a szegény ember kívánságait. Megáldotta őt is, meg a feleségét is, rozszant kis kunyhójuk helyén pedig szép, tágas új házat teremtett.

Már fényes nappal volt, mikor a gazdag ember fölébredt. Mihelyt kinyitotta az ablakát, mindjárt meglátta szemközt a csinos kis új házat, és kétszer is megdörzsölte a szemeit, de csak annál jobban látta, hogy igenis ott van az a szép, piros zszindelyes házacska.

Nosza mindjárt behívta a feleségét és megkérdezte tőle:

— Nézz csak oda! Mi történt a szomszédokkal?... Tegnap este még rozszant kunyhó állt ott velünk szemben, s ma már egész új házat látok. Szaladj át hozzá, s kérdezd meg, mi történt velük.

A gazdag asszony mindjárt át is ment szegény szomszédjához és megkérdezte, hogy mi történt.

A szegény ember aztán elmondta neki:

— Tegnap este egy fáradt útas kopogtatott be hozzánk, a kinek éjjeli szállást adtunk. Ma reggel aztán, mikor elment, azt mondta, hogy három kívánságunkat teljesíti; és megígérte az örök boldogságot, aztán a mindennapi kenyeret és a jó egészséget, s végre azt a szép kis házikót teremtette régi, dűledező kis viskónk helyett.

A gazdag asszony lélekszakadva szaladt haza, s álmélkodva beszélte el férjének a történeteket.

A gazdag ember dühösen tépte a haját.

— Oh, én szamár! — kiáltozott elkeseredve. — Szeretném a falba verni a fejemet! Ha előre tudtam volna! . . . Az a vándor először itt kopogtatott nálunk és itt akart meghálni, de én elutasítottam.

— Siess utána, — mondta az asszony. — Üljlóra, akkor még utólérheted és te is kérd tőle, hogy teljesítse három kívánságodat.

A gazdag ember meg is fogadta a jó tanácsot. Hamarosan lóra pattant és nemsokára utól is érte a jó Istent.

Alázatosan köszönt neki, s először is bocsánatot kért a tegnapi esetért. Azt hazudta, hogy ő a kapukulcsot kereste, de mire megtalálta, a vándor már elment. Együttal kérte őt, hogyha visszafelé jön, ne kerülje el a házát, hanem legyen a vendége.

— Jól van, — felelte a jó Isten: — ha még egyszer erre lesz útam, ígérem, hogy nálad szállok meg.

— Nem tehednéd-e meg addig is, — könyörgött a gazdag ember, — hogy nekem is teljesüljön három kívánságom?

— De megtehetem, — felelte a jó Isten. — Csak menj békével haza: három legelső kívánságod teljesülni fog.

Nosza megörült ennek a gazdag ember! Szépen megköszönte a jó Isten ajándékát, s aztán vígan füttyörészve indult haza.

Egyre azon törte fejét, hogy mit kívánjon. Nagy

töprenkedésében egészen szabadjára hagyta a lovát, a mely megbokrosodott valamitől, s hirtelen vadúl ágaskodni, ficzánkolni kezdett. A gazdag ember majd leesett róla, és boszuságában haragosan kiáltott föl:

— Bár kitörnéd a nyakad!

Zsupsz! . . . abban a pillanatban elesett a ló és kitörött a nyaka.

Az első kívánság beteljesedett, de a gazdag embernek ugyan nem lett belőle haszna.

No, most, mit tegyen?

Első dolga volt levenni a nyerget a ló hátáról. Ha már a paripa oda van, legalább a nyerget hazaviszi.

Nyakába vette a nehéz nyerget, és a nagy hőségben izzadva czammogott hazafelé.

— Sebaj! — vigasztalta magát; — ha majd haza érek, a jó hűvös szobában kipihenem magam és két olyan jó dolgot kívánok, a mi bőven kárpótol a lovamért.

De a nyereg egyre nehezebb lett, a nap pedig folyton égetőbben sütött. Most eszébe jutott a gazdag embernek, hogy a felesége bizonyára kényelmesen hüssöl otthon a jó hűvös szobában, míg neki itt kell talpalnia a forró napon, hátán evvel a nehéz nyereggel.

Dühösen földhöz vágta a nyerget és fölkiáltott:

— Bár otthon lennél, és a feleségem úgy rád ülne, hogy le se tudna szállni rólad!

Még jóformán ki sem mondta, mikor — zsupsz! — a nyereg hirtelen fölkerekedett és elröpült.

Na, most már teljesült a második kívánság is, és még csak egy van hátra.

A gazdag ember vágtatva indult hazafelé és fél óra múlva otthon volt. De alig nyitotta ki a tiszta szoba ajtaját, majd hogy kövé nem vált ijedtében!

A felesége ott ült a szoba közepén a nyergen, és sehogy sem bírt róla leszállni, ahárhogy erőlködött is.

— Szabadíts meg ettől a nyeregtől! — jajgatott az asszony.

— Ugyan ne óbégass! — csitította őt az ura. — Ide hordom neked a világ minden kincsét, csak tűrjed békével a sorsodat.

— Még csak az kellene! — nyelvelt az asszony dühösen, — süsd meg a kincseidet, ha egész életemben itt kell ülnöm ezen az átkozott nyergen.

— De hát mit csináljak? kesergett a gazdag ember kétségbeesve.

— Azt kell kívánnod, hogy leszállhassak a nyeregből! — parancsolta az asszony. — A te ostobaságod miatt kerültem ide: neked kell hát engem megszabadítanod is.

Mit volt mit tenni, a gazdag ember kénytelen volt engedelmeskedni a feleségének, s így füstbe ment a harmadik kívánság is.

Igy büntette meg a jó Isten a gazdag ember fősvénységét és szívtelenségét, míg a szegény ember elégedetten, jómódban és boldogan élt egész haláláig.

A vasgyúró.

Képpel.

Hol volt, hol nem volt, az Óperenciás tengeren is túl, volt egyszer egy szegény paraszt, a kinek két fia volt. Az öregebbik ügyes, szorgalmas és okos volt, úgy hogy mindenhez értett, és segített is az apjának mindenben; a fiatalabbik ellenben ostoba és lomha volt, úgy hogy az apja semmire sem használhatta.

— Mi lesz már belőled? — kesergett az apja, valahányszor ránézett. — Nagy vagy, erős vagy és semmit sem tudsz, semmihez sem értesz. Csak legalább megmondanád, hogy milyen mesterséget szeretnél tanulni!

— Félni szeretnék megtanulni, apám — felelte bambán a ficzkó: — abból tudom, hogy megélnék!

A szegény apa fölsóhajtott, és szomorúan mondta:

— Félni azt majd megtanulsz, de abból ugyan meg nem élsz soha!

Nem sokkal aztán odajött a harangozó, és a kesergő apa elpanaszolta neki, hogy mennyi baja van a kisebbik fiával.

— Nem birom dologra szoktatni, — mondta. —

Pedig hetedhét határban nincsen párja, olyan erős! El is nevezték Vasgyúrónak. Hanem dolgozni nem akar. Egyre azt hajtogatja, hogy szeretne megtanulni félni.

— No, ha csak az a baja, — mondta a harangozó, — hát én nálam majd megtanulhatja; csak adja kigyelmed hozzám.

A paraszt beleegyezett, és Vasgyúró mindjárt másnap beállt a harangozóhoz legénynek. Az volt a dolga, hogy hajnalban, délben és este, meg misére és temetésre neki kellett harangoznia.

Egy éjszaka éjfélkor fölverte őt a harangozó, s fölküldte a toronyba, harangozni.

— Na, most majd megtanítalak félni! — gondolta magában.

Titkon előre fölment a toronyba, s mikor Vasgyúró meg akarta fogni a harangkötelet, hát szemben vele, a lépcső felső fokán, egy hófehér mozdulatlan alakot pillantott meg.

— Ki jár ott? — kiáltott föl Vasgyúró.

De a fehér alak meg sem mozdult és nem is válaszolt.

— Felelj! — rivalt rá a legény: — vagy pedig hordd el magad, ha jót akarsz! Semmi dolgod sincs itt éjszaka!

A harangozó azonban, — mert ő volt — se nem mozdult, se nem felelt. Azt akarta elhíttetni, hogy kísértet, s azt gondolta, hogy Vasgyúró majd megijed tőle.

De a legény nem ijedt meg, hanem másodszor is rárivalt:

— Mit akarsz itt, beszélj! Mert ha nem felelsz, lelöklek a lépcsőkön!

A harangozó azonban nem hitte, hogy Vasgyúró komolyan beszél; nem felelt hát, csak állt, mozdulatlanúl, mint a köszobor.

Most a legény harmadszor is rákiáltott, s mikor a harangozó erre sem felelt, akkor neki rohant s úgy letaszította a lépcsőkön, hogy tizet is bukfenczezett, mire valamelyik sarokban megakadt. Ott aztán elájult, mert kitörte a lábát.

Vasgyúró pedig, mint a ki legjobban végezte a dolgát, harangozott egy verset, aztán lement a toronyból, szépen lefeküdt és elaludt.

A harangozó felesége várta egy darabig az urát, de mikor sokáig nem jött, aggódni kezdett és felkötötte Vasgyúró.

— Nem tudod, hol maradt az uram? — kérdezte tőle. — Még előtted ment föl a toronyba.

— Én nem láttam az uradat, — felelte Vasgyúró, — hanem a lépcsőkön állt valaki, s mivel sem felelni, sem elmenni nem akart, én azt hittem, hogy valami gazember, és letaszítottam. Menj csak oda, nézd meg: lehet, hogy az a te urad volt.

Az asszony mindjárt oda ment és meg is találta az urát a lépcsők aljában: az egyik lába el volt törve, és még mindig ájultan feküdt ott.

A szegény asszony a szomszédok segítségével haza czipelte az urát, s aztán mindjárt elszaladt Vasgyúró apjához.

— Vigye haza kigyelmed a fiát, — könyörgött sírva, — mert lám, nyomorékká tette az uramat.

A paraszt nagyon megijedt, haza vitte a fiát és

jól összeszidta. Aztán, félvén, hogy még több galyibát is csinál otthon, az idősebbik fiával tanácskozott, hogy mit tegyenek vele. Abban maradtak, hogy adnak neki ötven tallért, s aztán világnak eresztik, hadd próbáljon szerencsét.

Másnap mindjárt neki is adták az ötven tallért s az apja még ezt mondta Vasgyúrónak :

— Evvel a pénzzel elmehetsz akár a világ végére is, és megtanulhatsz félni, ha nincsen más vágyad. Csak arra kérlek, hogy se azt meg ne mondd, hová való vagy, se azt, hogy ki az apád. Mert nem akarok szégyenkezni miattad.

— Ha egyéb kívánsága nincs kigyelmednek, — mondta Vasgyúró vállat vonva, — hát ezt könnyen teljesíthetem.

Evvel zsebre vágta az ötven tallért, és vígan füttyörészve elindult a nagyvilágba, hogy megtanuljon félni.

— Csak félni tudnék! Csak félni tudnék! — mondogatta magában minduntalan.

Meghallotta ezt egy fuvaros, a ki utána jött a szekeren, és szóba áll vele.

— Ki vagy öcsém? — kérdezte tőle.

— Ha én azt tudnám! felelte Vasgyuró, megemlékezvén atyjának tett ígéretéről, hogy nem mondja meg a nevét.

— Hová való vagy? — tudakolta tovább a fuvaros.

— Ha én azt tudnám!

— Hát az apád mifajta ember?

— Ha én azt tudnám!

— Aztán mit dörmögtél az előbb magadban?

— Azt, hogy bárcsak félni tudnék! De hát senki sem tud rá megtanítani.

— Ne beszélj ilyen ostobákat, — mondta a fuvaros, — hanem ülj föl a kocsimra, majd elviszlek, a meddig megyek.

Vasgyúró föl is ült a kocsira, s estefelé elértek egy fogadóba, a hol meg akartak szállni. A legény a csapszékben is ezt dörmögte magában:

— Csak félni tudnék! Csak félni tudnék!

A korcsmáros, mikor meghallotta, hangosan fölkaczagott és így szólt:

— Ha csak ez a bajod, azon itt mifelénk könnyen segíthetsz.

— Ugyan hallgass, — vágott közbe a korcsmárosné: — úgy is elég vakmerő ember ott hagyta már a fogát; kár volna, ha ez a derék legény is ott veszne a többivel!

De Vasgyúró azt felelte:

— Már pedig én azért indultam el vándorolni, hogy megtanuljak félni; azért csak mondjátok el, hogy hol és mikor tanulhatom meg, hogy mi a félelem?

És addig faggatta a csaplárost, míg mindent megtudott tőle.

Nem messze oda volt egy elátkozott kastély, a melyben kísértetek jártak. Ott meg lehetett tanulni félni! A király kihirdette, hogy a ki három éjszakát tölt abban a kastélyban, annak feleségül adja a

leányát. Pedig ennél szebb leány hetedhét országban sincs! Sokan meg is próbálták már a szerencsét, de egyetlen egy sem jött vissza a kastélyból.

— Azt is mondják, — tette hozzá a csapláros, — hogy a kastélyban föméntelen sok kincs van: az is mind azé lesz, ki eltölt benne három éjszakát.

— No ez épen nekem való! — gondolta magában Vasgyúró.

És mindjárt másnap reggel beállított a királyhoz.

— Ha megengedi, fölséged, — ajánlkozott bátran, — én meghálok három éjszakán át az elátkozott kastélyban.

A király jól megnézte a legényt, s mivel megtetszett neki, így felelt:

— Jól van fiam, hát próbáld meg. S azt is megengedem, hogy három dolgot válaszsz, a mit magaddal vihetsz a kastélyba.

Vasgyúró nem sokáig gondolkodott, hanem ezt mondta:

— Akkor kérek tüzet a kandallóba, egy esztergapadot, meg egy faragó-padot, nagy faragó-késsel.

Ezt mind fölvitette a király a kastélyba, még napnyugta előtt. Este, mikor Vasgyúró fölment, már vígan lobogott a tűz a kandallóban, s mellette ott volt az eszterga-pad, meg a faragó-pad, a nagy késsel.

— Ah, csak félni tudnék! — sóhajtott föl Vasgyúró, — de itt aligha tanulom meg.

Leült az esztergapadra és nézte a tüzet, mely pattogva égett a kandallóban. Úgy éjfél tájban, mikor

a tűz hamvadni kezdett, lehajolt, hogy megrakja, mikor a terem túlsó szögletéből, hirtelen fölkiáltott valaki :

— Au, miau ! majd megfagyok !

— Mit kiabálsz, te bolond ! — felelt neki Vasgyúró : — Ha fázol, jer ide a tűzhöz, melegedni.

Alig hogy ezt kimondta, két roppant nagy fekete macska gyors ugrásokkal ott termett mellette. Közrefogták őt, és úgy néztek rá, vadul villogó, tüzes szemükkel.

Mikor már egy kicsit megmelegedtek a tűznél, megszólították Vasgyúró :

— Hallod-e pajtás : ne kártyáznánk ?

— Miért ne ? — felelte Vasgyúró. — Hanem előbb mutassátok meg a talpaitokat.

A két macska oda tartotta a talpait és kimeresztette a karmait.

— Ej, — szólt a Vasgyúró : — mily hosszúak a körmeitek ! Ezen már segíteni kell !

Évvel nyakon csípte a két macskát, s egyiknek a talpát a másik után beszorította a faragó-pad csavarjába.

Aztán gúnyosan így szólt :

— Most már, hogy láttam a körmeiteket, elment a kedvem a kártyázástól.

Évvel botot fogott, agyonverte mind a kettőt, s kidobta az ablakon a tóba.

De midőn vissza akart menni a tűzhöz, a terem minden sarkából özönnel tódultak feléje a fekete macskák, fekete kutyák, és üvöltve, tombolva ugráltak

bele a kandalló tűzébe, szétszórták a parazsat és el akarták oltani a tüzet.

Vasgyúró egy darabig csak nézte, türte ezt a szörnyű garázdálkodást, de mikor a kutyák, meg a macskák rá is kezdték vicsorgatni a fogaikat, fölkapta a nagy faragó-kést és rájuk rivalt:

— Takarodjatok a pokolba!

De a dühös, vicsorgó állatok nem mozdultak. Erre Vasgyúró közibük vágott a faragó-késsel és ugyancsak szabdalta, aprította őket. Egy részüket megölte, a többi pedig üvöltve, vonítva elszaladt, s egy szempillantás alatt eltűnt.

Vasgyúró pedig kihajigálta a döglött állatokat a tóba s aztán visszatért a kandallóhoz, hogy ismét fölszítsa a tüzet. De már olyan álmos volt, hogy a szemei majd leragadtak.

Hát a mint körülnéz a szobában, egyszerre csak meglátott a sarokban egy nagy, vetett ágyat.

— Na, ez épen jó lesz nekem! kiáltott föl örömmel, és belefeküdt.

De most mi történt!

A mint be akarta húnyni a szemeit, hogy most már elalszik, az ágy el kezdett menni, és szobáról-szobára végig járta az egész kastélyt!

— Ez már derék, — mondta magában a Vasgyúró: — még ilyen ágyban sem aludtam!

És az ágy ment, gurult egyre, mintha négy ló húzta volna: egyik szobából a másikba, emeletről le, emeletre föl, majd végig járta a padlást is, pinczét is, és mikor megint visszajött abba a szobába, a hol

a tűz égett, hirieken — zsupsz! — úgy fölfordult, hogy Vasgyúró alul maradt, és az egész ágy ránehezedett.

— Azt a jégen kopogóját! — kiáltott föl Vasgyúró dühösen: — eb látott ilyen czudar ágyat.

Evvel lehányta magáról a párnákat, ágydeszkákat és talpra állva, nagyot nyújtózott.

— Eb alszik ilyen ágyban! — mondta boszusan.

S félre rugván az ágyat a sarokba, leheveredett a tűz mellé. Ott aztán el is aludt és föl sem ébredt reggelig.

Mihelyt megviradt, a király mindjárt feljött az elátkozott kastélyba, megnézni, hogy mi történt az ifjuval. Mikor ott látta feküdni a tűz mellett, azt hitte, hogy megölték, és szomoruan sóhajtott föl:

— Ejnye, de kár volt ezért a derék fiuért!

Vasgyúró azonban fölébredt erre a szóra, és talpra ugorva felelt:

— Na, még annyira nem vagyunk, fölséges uram!

A király nagyon elálmélkodott, s megkérdezte Vasgyúrótól, hogy hogyan töltötte el az éjszakát.

— Nagyon jól, fölséges uram, — felelte a ficzkó: — ez az éjszaka már elmúlt; majd csak elmúlik a másik kettő is.

A király igen meg volt elégedve Vasgyúróval és estig elbocsátotta.

Vasgyúró először is elment a fogadóba. A csapláros keresztet vetett, mert azt hitte, hogy kísértetet lát. Abból az elátkozott kastélyból ugyanis még senki sem került vissza élve, s ezért ijedt meg,

mikor Vasgyúró elébe toppant; szentül meg volt győződve, hogy nem Vasgyúrót magát, hanem csak a kísértetét látja.

De Vasgyúró olyan hatalmas étvágygyal evett, hogy a csapláros mindjárt látta, hogy nem lehet kísértet. Bámulva csóválta meg fejét és így szólt:

— No már igazán nem hittem, hogy még egyszer meglátlak elevenen! De legalább megtanultál-e félni?

— Nem én, — felelte Vasgyúró sóhajtva. — Hiába volt ez is! Csak legalább félni megtanulnék!

Este megint fölment a kastélyba, s ismét azon tündött, hogy miért is nem tanulhat meg félni. Meggyújtotta a tüzet a kandallóban, és nyugodtan várta, hogy mi lesz.

Éjfél tájban zaj támadt a kéményben; eleinte halk nesz, majd egyre hangosabb lárma, veszekedés, vad ordítás . . . és végre nagy puffanással egy félemler pottyant le a kéményből, egyenesen a kandalló tüzébe!

De Vasgyúró nem ijedt meg! kikapta a félemlert a tüzből és a terem közepére dobta.

— Ott megégsz, ostoba! — kiáltott rá; s mikor látta, hogy csak félemler, nevetve tette hozzá:

— Hát a másik feledet hol hagyta? Azt nem küldik utánad?

Alig mondta ki ezt, mindjárt még szörnyűbb lárma, veszekedés támadt a kéményben, s aztán lepottyant a tűzbe az előbbeni embernek a másik fele is.

— Így már jól van! — mondta Vasgyúró, s ezt a fél embert is oda hajította a terem közepére. — Most már ide jöhetsz melegedni a tüzhöz . . . mindjárt föl is szitom.

Evvel letérdelt a kandalló elé, fújta a tüzet, míg föllobogott, s aztán rádobott néhány darab fát.

Ez alatt a két fél-ember összenőtt, s mikor Vasgyúró vissza akart ülni a faragó padra, hát látta ám, hogy a helyére telepedett egy marczona, gyilkosképű ember.

— Így már nem alkuszunk, komám, — mondta Vasgyúró: — ez a pad az enyém. Tágulj innen!

Az idegen meg sem mozdult és dülakodni akart Vasgyúróval a helyért, de ugyancsak megjárta! Vasgyúró megfogta a nyakát, nagyot lódított rajta, úgy hogy egész a terem faláig röpült, s ott nagyot nyekkent.

— No látod, — mondta aztán: — nem jobb lett volna szép szerével odább állnod?

Evvel megint visszaült a helyére.

De most egymás után több ilyen fél-ember pottyant le a kandallóból, s mikor összenöttek a másik felükkel, két csapatra váltak és elkezdtek csülközni.

Mindegyiknél volt egy nagy ember-lábszárcsont, és evvel hajtották a két golyót; ezek a golyók pedig igazi ember-koponyák voltak.

Vasgyúrónak is kedve jött csülközni.

— Halljátok-e! — kiáltott rájuk: — nem játszhatnám én is veletek?

Jancsi és Juliska a Vasorru Bábánál.

(Szövegét lásd 122. oldalon.)

— De játszhatsz, — feleltek amazok: — ha van pénzed.

— Pénzem az van, — szólt Vasgyúró: — de úgy látom, hogy a golyóitok nem elég gömbölyűek. Adjátok csak ide!

Evvel elvette a két koponyát, odaült az esztergápadra és szép gömbölyűre esztergályozta a koponyákat.

— Na, most már majd jobban gurúlnak, — mondta.

És ő is fölkapott egy lábszárcsontot, s közibük állt csülközni.

— Rajta! — kiáltott föl vígan: — de aztán ne csaljatok ám!

És csülközött velük, hogy szinte megizzadt bele. El is vesztett néhány tallért . . . de midőn a kastély órája egyet ütött, a csülközők mind úgy eltűntek, mintha a föld nyelte volna el őket.

— No, majd holnap visszanyerem tőlük a pénzemet! — vigasztalta magát Vasgyúró.

Nyugodtan lefeküdt a kandalló mellé, s egy huzomban aludt reggelig, mintha csak otthon feküdne a tulajdon ágyában.

Másnap reggel ismét feljött a király, hogy megnézze, él-e még a bátor ficzkó, és hogyan töltötte el a második éjszakát.

— No fiam, mi ujság? — kérdezte a király. — Hogy vagyunk?

— Jól, felséges uram, — felelte Vasgyúró. — Csülköztem az éjjel, és el is vesztettem egy pár tallért; de holnap majd visszanyerem.

— Hát aztán nem féltél?

— Ej, dehogy! — felelte Vasgyúró vállat vonva.
— Inkább nagyon jól mulattam! Csak legalább megtanulhatnak félni.

A harmadik éjszaka ismét fölment a kastélyba, és szokása szerint megint a kandalló mellé telepedett.

— Csak legalább félni tudnék! — sóhajtozott szomorúan.

Éjfél tájban hat marczona férfi nagy dobogással hozott egy koporsót, és letette a terem közepére.

— Nini: hát ez mi? — kérdezte Vasgyúró kíváncsian.

De a hat férfi erre már eltűnt, és Vasgyúró nem tehetett egyebet, mint hogy maga ment oda a koporsóhoz, megnézni, mi van benne.

Hát egy halott ember feküdt benne!

— Ejnye, de jóízűen alszol! — mondta neki Vasgyúró, és jól megrázta: — kelj föl komám!

De a halott meg sem mozdult. Ekkor Vasgyúró megtapogatta az arcát, meg a kezeit: olyan hidegek voltak, mint a jég!

— Ahá, tudom már! — mondta Vasgyúró magában: — bizonyosan fázol. Na, várj csak, komám, majd mindjárt fölmelengetlek.

Evvel kivette a halottat a koporsóból, szépen az ölébe ültette, oda ült vele a kandallóhoz, és melengette, dörzsölte egész testét, hogy föléledjen.

De hiába! ez nem segített.

Most az jutott eszébe, hogy ha ágyba fektetné

a halottat s ő maga is melléje feküdnék, akkor talán hamarabb fölmelegednék.

Úgy is cselekedett. Lefektette a halottat az ágyba, ő maga is melléje feküdt és aztán jól betakarta mindkettőjüket.

Nemsokára fölmelegedett a halott, sőt már mozogni, nyújtózkodni is kezdett.

Vasgyúró nagyon megörült ezen, és így szólt:

— Na látod, komám: mégis csak föltámasztottalak!

De most fölugrott a halott és rárohant:

— Én pedig megfojtalak!

— Micsoda? — kiáltott föl Vasgyúró: — hát ez a köszönet?

Évvel birokra ment a halottal, kétszer-háromszor jól a földhöz vágta, aztán rátérdelt a mellére, összevissza pofozta és végre megkötözte. Majd így szólt:

— Nesze, gazember! Most mars vissza a koporsódba!

Beledobta a halottat a koporsóba, rászögezte a a födelét és visszament a tűzhöz. Az előbbi hat ember pedig ismét elöjött és nagy dobogással elvitte a halottat, meg a koporsót.

— Csak legalább félni tudnék! — sóhajtott Vasgyúró a tűz mellett. — Itt ugyan soha meg nem tanulom.

Ekkor egy szörnyű ember toppant be a terembe. Egy egész fejjel nagyobb volt, mint Vasgyúró és hosszú, ősz szakálla a mellét verte. Dühösen ráförmedt Vasgyúróra:

— Mit fecsegsz te, nyomorúlt? Majd mindjárt megtanítlak én félni! . . .

— Meg is köszönöm neked, öreg, — felelte Vasgyúró örömmel.

— Készülj a halálra! — kiáltott rá az öreg. — Ütött a végórád: meg kell halnod, nyomorúlt!

— Van eszembe! — szólt Vasgyúró nevetve. — Ha meg kell halnom, hát én is ott leszek ám! Akkor aztán majd meglátjuk, hogy ki hal meg: mert kettőn áll a vásár, öreg!

— Mindjárt kitekerem a nyakadat!

— Vagy én a tiédet, öreg! Mert hiába jár a szád: én is vagyok olyan erős, mint te!

— No hát próbáljuk meg, hogy ki az erősebb, — szólt az öreg. — Ha te vagy az erősebb, akkor eleresztlek; de ha nem, akkor meg kell halnod!

— Rajta hát! — kiáltott föl Vasgyúró: — próbáljuk meg!

Az öreg sötét, zegzúgos folyósokon és mély pin-czéken át elvezette Vasgyúrót egy kovács-műhelybe, a föld alá.

A kovács-műhelyben két üllő volt, meg egy fejsze. Az öreg fölkapta a fejszét és így szólt:

— Ide nézz!

Evvel rácsapott az egyik üllőre, még pedig olyan roppant nagy erővel, hogy az üllő menten lesülyedt a földbe.

— Ez még semmi! — mondta Vasgyúró.

Most ő vette kezébe a fejszét és odalépett a másik üllőhöz. Az öreg, hogy jobban lásson, egész

közel állt az üllöhöz, úgy hogy a hosszú, fehér szakála ráhullott az üllőre.

Vasgyúró hirtelen lecsapott az üllőre a fejsze élével, félig ketté hasította, s egyuttal bele csíptette az öregnek hosszú, fehér szakállát is.

Az öreg rángatta magát, ki akarta tépni szakállát az üllőből: de hiába? nem ment semmire; Vasgyúró megfogta, mint a madarat a törben: — nem bírt szabadulni!

— No most meg vagy, vén gonosztévő! — ujjongott Vasgyúró. — Most rajtad a sor meghalni.

Evvel felkapott egy vasrudat és elkezdte verni, csépelni az öreget, hogy minden csontja ropogott.

— Ne bánts! . . . Ne bánts! . . . — rimánkodott az öreg kétségbeesve.

De Vasgyúró csak annál jobban ütötte.

— Ne ölj meg! — könyörgött az öreg sirva: — Ne ölj meg! Mi hasznod lesz abból, ha meghalok?

— Hát abból mi hasznom lesz, ha élve hagy-lak? — kérdezte Vasgyúró.

— Az, hogy gazdaggá teszlek egész életedre, — felelte az öreg: — neked adom a kastély elásott kincseit.

— No hát akkor nem öllek meg, — mondta Vasgyúró.

Kihúzta a fejszét az üllőből és kiszabadította az öreg szakállát. Ekkor az öreg elvezette őt vissza a kastélyba, s az egyik pinczében megmutatta neki az elrejtett kincseket. Három igen nagy vasláda volt,

tele arannyal, ezüsttel, gyémántokkal és igazgyöngyökkel.

— Nézd, itt a kincs, — mondta az öreg Vasgyúrónak. — Az egyik láda a szegényeké, a másik a királyé, a harmadik a tied.

Ebben a pillanatban a kastély órája egyet ütött, s a kisértet azon nyomban eltűnt, Vasgyúró pedig egyedül maradt a koromsötét pinczében.

— No most merre menjek? — dörmögte magában boszusan. — Olyan sötét van, hogy még az orrom hegyét sem látom!

De azért addig keresgélt, tapogatózott, botorkált, míg végre kijutott a pinczéből, s fölért abba a terembe, a hol a tűz égett. Ott aztán lefeküdt, és kényelmesen, jóízűen aludt reggelig.

Másnap reggel a király ismét eljött megnézni, hogy él-e még a bátor legény. Nagyon elcsodálkozott, mikor látta, hogy milyen nyugodtan és édesen alszik a tűz mellett.

Soha még ilyet!

Felköltötte Vasgyúrót és megkérdezte tőle:

— No de most már csak megtanultál félni?

Vasgyúró azonban szomorúan rázta a fejét és így felelt:

— Szó sincs róla, fölséges uram! Hanem járt itt az éjszaka egy nagy szakállú vén ember; az sok kincset mutatott nekem a pinczében, de arra nem tanított meg, hogy hogyan kell félni.

A király nagyon megörült ennek a hírnek. Mindjárt megölelte Vasgyúrót és azt mondta neki:

— Fiam, te fölszabadítottad a kastélyt a varázslat alól és megtisztítottad a kísértetektől. Ezért hát neked adom a leányomat feleségül, s halálom után az országom is a tiétek lesz.

— Ez mind jól van, és köszönöm is fölségednek, — felelte Vasgyúró, a fejét csóválva: — hanem azért mégis jobb szerettem volna, ha megtanultam volna félni! . . . Még csak meg sem ijedtem!

A töméntelen sok kincset még aznap fölhordták a pinczéből, és rá egy hónapra megölték Vasgyúró meg a királykisasszony lakodalmát. De a fiatal király, ámbár nagyon szerette a feleségét, még sem volt megelegedve a sorsával. Egyre azt hajtogatta:

— Csak legalább félni tudnék! . . . Csak legalább félni tudnék!

A fiatal királyné sokat búsult ezen.

— Mit tegyen, hogy a férje megtanuljon félni? . . . Hogyan ijessze meg? . . . Hogyan? . . .

Egyszer aztán a szobalánya így szólt a királynéhez:

— Ha rám hallgat fölséged, akkor én megtanítom félni királyi férjét. . . . Úgy ráijesztek, hogy holta napjáig sem felejtí el!

A fiatal királyné nagyon megörült, és ezt mondta:

— No, ha ezt megteszed, akkor nyomban férjhez adlak, s akkora hozományt kapsz, hogy holtodig kényelmesen élhettek belőle.

— Csak bizza rám fölséged! — mondta a szobalány.

Evvel kiment a halpiaczra, vett egy kosárka rá-

kot, meg apró kárászt és hazavitte. Otthon megtöltött egy nagy dézsát jéghideg vízzel, és beleöntötte a rákokat, meg az apró halakat.

Aztán éjjel, mikor a fiatal király aludt, lehúzták róla a paplant, és egyszerre nyakába zúditották az egész sajtár vizet, a rákokkal, meg az apró halakkal.

Nosza fölugrott a király álmából, mintha tüzes vassal sütögették volna! És akkorát ordított, hogy majd rászakadt a palota teteje!

— Huj, hogy megijedtem! — kiáltott föl, és a fogai is vaczogtak rémületében. — No most már csakugyan tudom, mi a félelem!

Ettől fogva boldog és elégedett volt, az okos szobalány pedig megkapta a hozományt.

Aztán, mikor az öreg király meghalt, Vasgyúró örökölte az országot és sokáig, szerencsével, dicsőséggel uralkodott népén, a mely nagyon szerette őt.

Jancsi és Juliska.

Képpel.

Nadon erdő szélén, szép virágos réten, valamikor régen, élt egy szegény ember hű feleségével, két szép gyermekével. Ez a szegény ember favágó volt ugyan, ámde két kezének nehéz munkájával megkeresett annyit, hogy épen elég volt kicsiny családjának. Sőt a jobb időkben egy-két árva garast félre is rakhatott inséges időkre.

Haj, de mikor aztán egyre múlt az idő, esztendőök jártával elgyöngült az apa; és a favágással nem keresett annyit, mint annak előtte. Beteg lett az aszszony, ő se' dolgozott már: és a kis családra nehéz, inséges idők jártak, — elfogyott a kenyér!

Egy darabig csak éltek, éldegéltek abból, a mit a jobb időkből félre raktak, de lassankint megették ezt is és a szükség napról-napra szaporodott a házban.

A szegény favágó meg a felesége sokat szomorodtak ezen. Éjjel-nappal fájt a szivük, hogy mi lesz

kedves gyermekeikből, ha nem tudják eltartani őket.

A két kis gyerek, Jancsi meg Juliska, semmit sem tudott erről a nagy bajról. Ők csak vígan kergetőztek, játszottak a réten, aranyos pillangót fogtak az erdőben és boldogok voltak. De a szüleik egyre keseregtek, panaszkodtak.

— Miből tartjuk el télen Jancsit és Juliskát? — sopánkodott egyre a favágó, mikor a két gyerek már lefeküdt.

— Én nem tudom, — felelte az asszony. — Már eladtuk mindenünket, és még így sem lesz elég kenyerünk egy hónapra sem!

A szegény favágó nehéz szívvel ment másnap dolgozni az erdőbe. Lassan forgott kezében a fejsze, mert már öreg is volt, bánatos is volt; ezért hát mindüntalan megpihent.

Déltájban, a mint épen verejtékes homlokát törülgette a keszkenőjével, arrafelé czammogott egy vén anyóka, és nagy csomó rőzsét czipelt a púpos hátán.

Mikor meglátta a szegény favágót, megszólította:

— Miért búsulsz, szegény ember?

— Már hogayne búsulnék, jó anyóka, — felelte a favágó, — mikor oly szegény vagyok, mint a templom egere, és nem bírom eltartani a feleségemet, nevetlen két kis gyermekemet!

— Hát ezen bizony kár búsulnod, szegény ember, — mondta a vén anyóka. — Ha nem bírod eltartani, kergesd el őket a háztól.

— Isten mentsen ! — szörnyüködött a szegény favágó.

— No bizony ! — ingerelte őt a vén banya : — hát talán jobb lesz, ha ott halnak meg éhen a szemed láttára ? . . . Mert azt mondod ugy-e, hogy nem birsch nekik kenyeret adni ?

— Az a baj, hogy nem ! — sóhajtott a szegény favágó szomorúan.

— Na látod ! — folytatta a vén banya. — Hát inkább, mint ott haljanak meg a házadban, jobb ha Isten kegyelmére bízod őket ! Hozd ki őket ide az erdőbe, adj mindegyiknek egy darab kenyeret, rakj nekik nagy tüzet, hogy meg ne fagyjanak ; a többit meg bízod a jó Istenre, — a ki majd küld erre valami könyörületes szívű embert. Az aztán haza viszi, fölneveli őket.

A vén banya evvel elment, és a szegény favágó sokáig gondolkozva nézett utána. Hej, ha tudta volna, hogy ez a vén banya boszorkány, bezzeg megrakta volna egy husággal, és rá sem gondolt volna, hogy megfogadja a gonosz tanácsát !

Mert ez a vén banya volt a Vasorrú Bába. Híres, gonosz boszorkány volt, a ki az erdő kellős közepén lakott, és kis gyermekek húsával élt. Mindenféle csalfaságokkal elfogdosta, haza vitte őket, otthon aztán addig hízlalta, míg kövérek lettek, s akkor levágta, megsütötte és fölfalta őket.

Most is azt gondolta, hogy majd elcsalja Jancsit és Juliskát, ha a favágó kihozza őket az erdőbe : ezért adta neki ezt a gonosz tanácsot.

De a szegény favágó mindezt nem tudta, s egész nap azon gondolkodott, hogy ne fogadja-e meg annak az öreg asszonynak a tanácsát.

Mást úgy is mit tehetne? . . .

Este, mikor a gyerekek lefeküdtek aludni, el is mondott mindent a feleségének. A szegény asszony leborúlt az asztalra és úgy zokogott bánatában. Eleinte hallani sem akart férje szándékáról, és azt mondta:

— Hogy engedném meg, hogy kividd őket az erdőbe? . . . Hisz ott bizonyosan éhen halnának, vagy a vadállatok tépnék szét őket!

— Ha nem teszszük meg, — felelte a favágó, — akkor még nagyobb fájdalmat okoznak, ha majd itt halnak meg éhen a szemünk láttára! . . . Ha már az volt Isten rendelése, hogy meghaljanak, hát inkább ne lássuk, hogy hogyan pusztulnak el szegények!

Ebben az asszony is igazat adott a férjének. Ekkor tehát közös akarattal azt határozták, hogy holnap kiviszik az erdőbe s aztán a Gondviselésre bizzák a sorsukat.

Jancsi, mivel nagyon éhes volt, nem bírt aludni azon az éjszakán, s ezért szüleinek minden szavát meghallotta.

Képzелhető, hogyan megijedt a szegény!

Mit fog tenni, ha szülei ott hagyják őt az erdőben, kis hugával együtt? . . . Vágy éhen vesznek, vagy a fenevadak fölfalják őket!

Addig-addig tanakodott, míg megtalálta a módját, hogyan menekülhet meg az erdőből. Megvárta, míg

a szülei elaludtak, s akkor kilopózott a szobából a patakhoz, és telerakta a zsebeit kavicssal. Aztán szépen visszament az ágyába és aludt reggelig.

A favágó meg a felesége másnap korán reggel felkeltek, és fölkeltették gyermekeiket is. Az anyjuk jókora darab kenyeret nyomott mindegyiknek a kezébe és így szólt:

— Fáért megyünk az erdőbe, és sietnünk kell, hogy még délre haza is jöhessünk.

Mindnyájan elmentek hát, legelől a favágó, a ki a fejszéjét vitte, utána a felesége, a vizes korsóval. Leghátul ment a két gyerek: Juliska a kenyeret vitte, Jancsi pedig hátra maradt, és minden fordulónál el ejtett egy kavicsot.

— Majd ezekről a kavicsokról haza találunk, — mondta magában Jancsi.

Mikor már jó mélyen bent voltak az erdőben, a favágó nagy tüzet rakott. Aztán levágott két nagy karaj kenyeret, és Jancsinak is, Juliskának is adott egyet-egyet. Végre pedig azt mondta:

— Egyetek, igyatok, gyerekek; és melegedjetez itt a tűznél. Anyátok meg én valamivel még beljebb megyünk az erdőbe. Ti csak várjatok itt és pihenjetez, míg visszajövünk.

Evvel elmentek.

Jancsi jól tudta, hogy a szülei nem jönnek vissza, de azért egy szót sem szólt Juliskának, mert nem akarta megijeszteni.

— Együk meg a kenyerünket, — mondta neki: — aztán aludjunk egyet, míg anyánk visszajön értünk.

Ugy is tettek. Megették a kenyerüket, nagyot ittak rá a vizes korsóból s aztán mélyen elaludtak, mivel nagyon fáradtak voltak.

Mire fölébredtek, már ismét világos reggel volt, s az egész erdő zengett a madarak hajnali énekétől. Juliska keserves sírásra fakadt, mikor látta, hogy szülei nincsenek ott, de Jancsi csakhamar megvigasztalta.

— Majd hazavezetlek én! — mondta neki. — Nagyon jól tudom az utat, csak jer mindig utánam.

És csakugyan tudta is az utat, mert csak az elszórt kavicsok után kellett mennie. A kavicsok pedig ott voltak minden fordulónál, úgy hogy Jancsi el sem tévedhetett.

— Tudom, elbámulnak otthon, ha betoppanunk, — gondolta magában. — Bizonyos, hogy nem is hoznak többé ide bennünket!

Haza is találtak és bekopogtattak. Az anyjuk csak összecsapta a kezeit, mikor meglátta őket, és alig tudott hová lenni örömeiben. De örült az apjuk is, mert már megbánta, hogy megfogadta annak a vén banyának a kegyetlen tanácsát.

Nemsokára azonban az ínség és a szükség még nagyobb lett a szegény favágó kunyhójában. Megint elfogyott a munka is, a kenyér is, és a szegény emberek ismét elhatározták, hogy megint megfogadják a vén banya gonosz tanácsát.

Jancsi ezt a tervet is megtudta, mert éppen úgy meghallotta szüleinek tanácskozását, mint a múltkor. Ki is akart szökni, hogy kavicsot szed, de minden ajtó be volt zárva.

— Sebaj! — gondolta magában: — majd megsegít a jó Isten!

Másnap reggel a favágó meg a felesége korán fölkeltek és felköltötték a gyerekeket is. Aztán megint neki indultak az erdőnek: elül a szülők, utánuk a gyerekek, leghátul Jancsi.

Jancsinak most nem volt kavicsa, e helyett hát minden fordulónál egy-egy kenyérmorzsát hullatott el, remélvén, hogy arról majd fölismeri az útat és haza talál.

Csakhogy a morzsákat mind fölsipegették a madarak!

A favágó megint tüzet rakott, s egy-egy darab kenyeret nyomva a gyerekek kezébe, ott hagyta őket az erdőben, ő maga pedig elment feleségével haza!

A gyerekek nagyon fáradtak voltak és mélyen aludtak másnap reggelig. Ekkor Jancsi elkezdte keresni az útat haza felé. De hiába nézelődött: sehol sem talált egyetlen egy kenyérmozsát sem: a madarak mind fölszedegették!

Most már nem tudta, merre forduljon!

Mindeddig titkolta az igazat Juliska előtt, de most már be kellett vallania, hogy szüleik kitétték őket a vadon erdőbe, a hol el kell pusztúlniok, mert már ő sem bír haza találni.

Juliska keserves zokogásra fakadt és a sírás csakhamar átragadt Jancsira is. Egész nap, egész éjjel étlen-szomjan bolyongtak a rengeteg vadonban s egyre beljebb tévedtek a sűrű fák közé.

Most már sehogy sem tudták megtalálni az útat!

Fonó Böske megveti az ágyat
(Szövegét lásd 138. oldalon.)

Leültek a fübe a fák alá és addig sirdogáltak, míg a bánat és a fáradtság meg az éhség elbágyasztotta őket. Mire fölébredtek, világos nappal volt. Ismét elindultak az utat keresni, de már alig bírtak járni, oly éhesek voltak.

Ekkor egyszerre csak kis házikót pillantottak meg a sűrű fák között. Gyorsan oda siettek, de a szemük-szájuk elállt, midőn odaértek és jobban megnézték a kis házat.

Soha még ilyet!

A ház nem fából és téglából épült, mint az apjuké, hanem a falai mézes-kalácsból voltak, a födele csokoládé-fáblákból, az ablakai pedig szép, átlátszó czukorból. Mellette kis kutacska is volt, a melyből jó édes bor folydogált.

A két kis gyerek egészen oda volt csodálkozásában. Ilyen furcsát még a mesékben sem olvastak soha!

Körüljárták a csodás kis házat, jól megnézték minden oldalról s mivel nagyon éhesek voltak, letörttek egy darabot a ház falából, megették és tenyerükkel meritettek hozzá bort a kútból. Aztán megint visszaszaladtak a házhoz, letörttek egy-egy csokoládé-zsindelyt és az édes ablaküveget kezdték nyaldosni.

Erre egy rekedt hang kiszólt a ház belsejéből:

— Házam falát ne rágjátok,
Ablakomat ne nyaljátok;
Mik vagytok hát? — Kis egerek,
Békák, csigák, vagy emberek?

A két gyerek egy perczre úgy megrettent, hogy majdnem elszaladt. Egy darabig hallgatóztak, de miután a házban minden elcsöndesedett, megint csak tovább eszegettek, mert roppantúl ízlett nekik a mézes-kalács meg a csokoládé.

Hát, a mint javában nyalakodnak, egyszerre csak föltáruul ám a furcsa kis ház ajtaja s egy öreg, nagyon öreg anyóka lép ki rajta.

Soha még ilyen csúf, vén banyát!

Rútabb volt, mint az éjszaka: az arcza és homloka tele ránczczal, a szeme vörös, villogó, mint a parázs, az orra kampós, mint a bagolyé és olyan hosszú, hogy két embernek is elég lett volna!

Szóval, ez volt a Vasorrú Bába: ugyanaz a gonosz vén boszorkány, a ki a szegény favágónak azt tanácsolta, hogy tegye ki gyermekeit az erdőbe.

Jancsi meg Juliska úgy oda voltak az ijedtségtől, hogy szólni sem bírtak. El akartak futni, de a lábaik meggyökereztek a földben; meg sem tudtak mozdulni szegénykék.

A vén boszorkány azonban nyájasan szólította meg őket:

— Mit kerestek itt, kedves gyermekeim? Hogy tévedtetek ide? . . . No, ne féljeteK semmit: csak jertek be bátran a házba, és pihenjétek ki magatokat! Aztán adok ám nektek enni-inni valót is, ha szót fogadtok és jól viselítek magatokat.

Evvel kézen fogta a két kis gyermeket, bevezette őket a házba, tejet, kalácsot és gyümölcsöt adott nekik, és jól tartotta őket szép szóval is.

Mikor a gyerekek jól laktak, a Vasorrú Bába puha ágyat vetett nekik és lefektette őket. Jancsi és Juliska örömmel feküdtek le, s még hálát adtak a jó Istennek is, hogy ilyen derék, jószívű asszonyhoz vezérelte őket.

Szegények! Ha tudták volna, hogy hol vannak és kicsoda ez a derék, jószívű asszony, aligha tudtak volna oly nyugodtan aludni! Mert ez a csúf boszorkány meg akarta őket enni: s a házát is azért építette csokoládéból és mézes-kalácsból, hogy magához csalogassa a kis gyermekeket.

Mikor a gyerekek másnapra fölébredtek, a vén boszorkány nyájasan közeledett az ágyukhoz és megkérdezte tőlük, hogy jól aludtak-e? Aztán finom csokoládét, friss süteményt hozott nekik s mikor megreggeliztek, kézen fogta Jancsit, Juliskának pedig azt mondta:

— Te csak maradj még az ágyban, édes lányom. Előbb megmosdatom és szépen felöltöztetem a bátyádat; aztán majd visszajövök érted is.

De nem mosdatni és öltöztetni vitte ám a szegény Jancsit, hanem kihurczolta az udvarra, ott pedig belökte és bezárta a rácsos disznóólba.

— No, itt majd meghízol! — mondta neki durván.

Aztán bement Juliskához, kirántotta az ágyból, és mérgesen ráförmedt:

— Kelj föl hamar, te lusta jószág! Vigy enni-inni a bátyádnak, a kit bezártam az ólba az udvaron. Jól meg kell hízlalnunk, hogy kövér falat legyen belőle. Már előre fenem rá a fogamat.

Juliska kétségbeesetten sírt, könyörgött a vén Vasorrú Bábának, hogy ne bántsa a bátyját, de a csúf boszorkány rá sem hederített. Sőt avval fenyegette, hogy mindjárt megöli mind a kettőjüket, ha mukkanni mer.

A szegény leánynak hát oda kellett mennie az ólhoz és ételt-italt hordania a bátyjának. Majd meghasadt a szívük egymásért: de nem volt segítség, nem volt menekvés sehol!

A vén boszorkány pedig minden nap odament a disznóólhoz, megnézni, hogy Jancsi meghízott-e már. Bedugta vasorrát a rácson, és beszólt:

— Hízz meg, hízz meg, jó falat,
Hadd látom a hájadat:
Egy-kettőre nyársra húzlak,
Megpirítlak, meg se' nyúzlak . . .

Jancsi ilyenkor mindig fölkapott egy nagy csontot és azt dugta ki a rácson. A vén boszorkány boszúsan tapogatta meg a csontot és mérgesen csóválta a fejét:

— Adta hitvány kölyke! — dörmögött magában: — csak nem akar meghízni! Olyan sovány, hogy egy falat hús sem akad rajta!

Igy tartott ez már több hétig, de a Vasorrú Bába végre elvesztette a türelmét. És, midőn Jancsi egy hónap mulva sem lett kövérebb, elhatározta, hogy nem vár tovább. Odaszólt Juliskának:

— Hozz vizet és rakj tüzet! Holnap levágom a Jancsit, akár kövér, akár sovány!

Juliska sírt, jajgatott, térdre borúlva rimánkodott a csúf vén boszorkánynak, de ez rá sem hederített.

— Hagyd öt életben! — könyörgött Juliska. — Inkább engem ölj meg helyette, ha pecsenyére fáj a fogad.

— Majd rád kerül a sor, csak ne félj! — förmedt rá a boszorkány mérgesen. — Most csak eredj és tedd meg, a mit mondtam, ha jót akarsz.

Szegény Juliskának akarva, nem akarva, engedelmeskednie kellett. Vizet hozott, tüzet rakott és mindent elkészített úgy, a hogy a boszorkány parancsolta.

De a mint a kúthoz ment, hogy vizet húzzon föl, egy szelid arcú öreg urat látott a kút káváján ülni. Ez az öreg ember nyájasan megszólította és azt mondta neki:

— Ne sírj, kis lányom! Ha óvatos leszel, megmentheted a bátyádat is, magadat is.

— De hogyan? . . .

— Csak arra vigyázz, hogy ha a boszorkány akármit parancsol, mindig kérdezd meg tőle, hogy mutassa meg neked, hogy kell azt csinálni. A többit aztán majd megsűgja az eszed!

Evvel az öreg ember eltűnt, Juliska pedig jól eszébe véste a tanácsot.

Mikor a vízzel visszasietett a házba, a Vasorrú Bába azt parancsolta neki:

— Eredj, nézd meg, elég forró-e a kemence a kenyérsütéshez. Egyuttal tisztogasd is ki.

Juliskának mindjárt eszébe jutott az öreg ember tanácsa. Ezért hát nem mozdult, hanem azt kérdezte:

— Hogyan kell azt csinálni?

— Micsoda, hát még azt sem tudod? — förmedt rá a vén boszorkány. — Hát így ni! Aztán jól megtanúld ám, mert másodszor ugyan meg nem mutatom!

Evvel lerúgta a papucsát, és hirtelen beugrott a sütökemenczébe. De Juliskának azonnal megsúgta az esze, hogy mit kell tennie: becsapta a kemence ajtaját, és be is zárta, hogy a vén boszorkány ki ne jöhessen!

Nosza, tánczolt odabenn a csúf banya!

De hiába! Juliska ki nem eresztette, akárhogy kiabált, átkozódott is a Vasorrú Bába. Ott kellett neki megégnie, megsülnie: és porrá is égett a csúf jószág, csak a vasorra maradt meg, mert a vas még a tűzben sem ég el.

Juliska kikutorta ezt a nagy vasorrot a kemenczéből, és szaladt vele bátyjához, hogy elujságotja neki az örömhírt.

A mint beszélt, véletlenül megérintette az ól rácsát a vén boszorkány orrával. Erre azonnal föl pattant az ajtó, és Jancsi szabadon kijöhetett a börtönéből.

Most látták csak, hogy a vasornak hüvös ereje van!

Volt a vén boszorkány szobájában egy nagy vasláda, a melyet úgy őrzött mindig, mint a szemefényét.

Valjon mi lehetett benne?

Juliska nagyon szerette volna megtudni; bement hát bátyjával a házba, megérintette a Vasorrú Bába orrával a vasládát: — és ime: annak a teteje is egyszeribe fölpattant!

Hát ez a láda tele volt mindenféle színes, csillogó kövekkel, gömbölyű, fényes gyöngyökkel.

Juliska tele szedte a kötényét ezekkel a kövekkel, s aztán Jancsinak is azt mondta:

— Rakd tele te is a zsebeidet: ha másra nem, jó lesz arra, hogy otthon majd eljátszogatunk velük.

Mikor Jancsi is megrakodott, Juliska még eleséget szedett össze az útra, s egy csutora bort is vitt, ha megszomjaznak.

— No, most már mehetünk!

Gyorsan neki indultak az erdőnek, és találomra igyekeztek hazafelé. Útközben egy mély, rohanó patakhöz értek, a melyen semmiképen sem bírtak átmenni, mert nem volt rajta híd.

Hát most mit tegyenek?

Visszafordulni nem mertek, a patakot megkerülni nem lehetett: szóval, se előre, se hátra nem volt menekvés.

— Átkozott vén boszorkány! — kiáltott föl Juliska haragosan: — még itt is elállod az útunkat!

S mérgében belehajította a vízbe a Vasorrú Bába orrát.

No, de most mi történt?

Alig esett be a Vasorrú Bába orra a vízbe, mindjárt egy szép hattyú vált belőle, a mely hátára vette a két kis gyermeket és átvitte a patakon.

Most már megint gyalogszerrel mehettek tovább. És mentek, mendegéltek már több óra óta, a mint egyszerre csak ismerősnek tetszett nekik az erdő... Mintha már jártak volna erre valamikor!...

És csakugyan: nemsokára oda is értek az erdő szélére, a hol a szegény favágó kunyhója állt.

Na, volt öröm odahaza, hogy a gyermekek megkerültek!

A favágó meg a felesége már rég megbánták, hogy oly szívtelenül elhagyták gyermekeiket az erdőben, s azóta folyton siratták őket. Most pedig, hogy megkerültek, alig győzték ölelni-csókolni őket, és sírva adtak értük hálát Istennek.

Hát még mikor Jancsi és Juliska megmutatták azt a sok furcsa követ, a mit a Vasorrú Bába vasládájából hoztak el! A favágó majd kibujt a bőréből örömében: csupa gyémánt, drágakő és igazgyöngy volt!

Egy csapásra gazdagok lettek, s ettől fogva tejbenvajban fürödhettek. Hogy élnek-e még, azt nem tudom: talán a Százestendős Jövendőmondó megmondhatja.

Fonó Böske.

Képpel.

Nol volt, hol nem volt, volt egyszer egy faluban egy gazdag paraszt, a kit a falubeliek birónak választottak, mert okos is volt, becsületes is volt, meg gazdag is volt.

Gazdagságánál is többet ért a birónak dolgos, takarékos felesége, meg egyetlen kis leánya, a ki oly szorgalmas és szelíd volt, mint az anyja. El is nevezték Fonó Böskének.

Történt azonban, hogy a biró felesége egy őszi estén kukoricza-fosztáskor megfázott, azután beteges lett, és tavaszra meghalt. Árván maradt szegény Fonó Böske, és mivel még nagyon kicsike volt, nem bírta ellátni a háztartás gondjait.

Ezért apja, a biró, elhatározta, hogy másodszor is megnősül, már csak azért is, hogy szegény kis leányának is legyen gondozója.

De a második feleségét nagyon rosszúl választotta meg! Egy özvegy asszonyt vett el, a ki fukar is volt, szívtelen is, e mellett pedig lusta és veszkedő termé-

szetü. Volt egy lánya is, a kit a faluban mindenki csak Czifra Böskének hívott, mert olyan hiú és czifrázkodó volt, akár csak a páva, s a mellett kaján, rosszívú, dologtalan és olyan buta, mint a liba.

Ez a két asszony aztán hamar sírba vitte szegény biró uramat. A boldogtalan ember azt hitte, hogy nyugodalmas, békés napjai lesznek, ha asszonyt hoz a házhoz, a ki mindenre ügyel, rendben tartja a házat, gazdaságot: de a helyett kapott két lusta, veszedő, irigy asszonyt, a kik megkeserítették minden perczét, és a czifrázkodáson kívül semmi egyébbel sem törődtek.

Pár esztendő mulva meghalt a biró is, és a szegény Fonó Böske most már végkép árván maradt. Gonosz mostohája éjjel-nappal kínozta, gyötörte, mert fájt neki, hogy az egész falu a biró Böskéjét, a Fonó Böskét szereti, dicséri: míg az ő Böskéjét, a Czifra Böskét mindenki csak szólja-szapulja a faluban.

Szegény Fonó Böske szeliden, némán tűrte mostohája gonoszságát és sohasem panaszkodott. Egész nap folyton dolgozott, mindent megtett, csak hogy kedvében járjon mostohájának, de hiába!

A mostohája csak annál jobban üldözte a szegény leányt, minél szorgalmasabb, alázatosabb volt, mert a leány szorgalma boszantotta, az alázatossága pedig felbőszítette.

Végre még a házból is kikergette: látni sem akarta, hogy ott szőjjön-fonjon a házban, az ő leánya csúfjára, szégyenére, a ki egész nap csak henyélt és czifrázkodott.

— Ha fonni akarsz, — förmedt rá haragosan :
— menj ki a patak mellé, a ház végébe, a hol senki se lát. A ház kell nekem, meg a leányomnak . . .
Te csak utunkban vagy itt.

Fonó Böske szomorúan kivitte rokkáját a patak partjára és ott fonogatott. Egyszer csak, a mint javában pörgött a rokka, hogy, hogy nem, kiugrott belőle az orsó és a patakba esett.

A szegény leány hirtelen fölugrott és utána kapott, de már későn volt. A patak víze odább sodorta az orsót, egy nagy hal pedig bekapta a szájába, és vígan tovább úszott vele.

Na, most mi lesz ! Mit mond a mostohája, ha megtudja ?

Szegény Böske szomorúan visszament a házba és alázatosan másik orsót kért a mostohájától, mert hogy amaz a vízbe esett.

— Ha beleejtetted a vízbe, menj utána magad is ! — rivalt rá a gonosz mostoha. — Nézze meg az ember a tékozló leányát ! Beledobja a vízbe az orsót, aztán ráfogja, hogy magától esett bele ! Mintha bizony az orsó járni tudna !

Fonó Böske visszament a patakhoz.

Az a nagy hal, a mely az orsót elnyelte, most ott állt mozdulatlanul a part alatt. A leány utána kapott, hogy megfogja : de a hal fürgén tovább lódult a vízben. A leány másodszor is utána kapott, de ekkor megcsuszott és nagyot sikoltva beleesett a patakba.

A hal azonban rögtön a hátára vette, gyorsan

roppant mélységre úszott le vele, ott kitette a partra és visszaadta neki az elnyelt orsót.

Fonó Böske tétován nézett körül: nem tudta, hogy hol van.

Mégis útnak indult, s nemsokára nagy falkerítéshez ért, a melynek két ajtaja volt egymás mellett: az egyik ragyogó, fényes szinarany, a másik szurtos és fekete, mint a kátrány.

Egy ideig habozott, de aztán szerényen bekopogtatott a fekete ajtón. Egy öreg anyóka nyitott ki neki, és így szólt:

— Te szelid és alázatos leány vagy: megérdemled, hogy az aranyos kapun ereszszelek be.

— Jó nekem itt is, felelte Fonó Böske szerényen: — minek fáradsz a másik kapu kinyitásával is. Ha adsz egy falat kenyeret és fekvő helyet, nagyon meg leszek elégedve.

— No hát csak jöjj be! — felelte az anyóka. — De mi az a kezedben?

— Az orsóm.

— Hát talán fenni is tudsz?

— Tudok bizony; a hogy akarod: finom szálát is, meg durvát is.

— Ezt már szeretem, — mondta az anyóka. — Hát mit akarsz legelőbb: eszel-e és pihensz-e most, vagy mindjárt dolgoznál?

— Nem vagyok sem éhes, sem fáradt, — felelte Fonó Böske: — azért előbb még dolgozni szeretnék egy kicsit.

— No csak inkább egyél előbb! — mondta az anyóka jóságosan.

Evvel mindenféle jó ételt-italt hozott a leánynak és barátságosan megvendégelte.

Mikor a leány jóllakott, az anyóka újra megkérdezte :

— Most mit akarsz: talán pihennél előbb? Vagy inkább dolgozni szeretnél?

— Pihentem addig, a míg ettem, — felelte Fonó Böske: — most már megint dolgozhatom.

És az orsója után nyúlt.

De az anyóka nem engedte, hanem kézen fogta és bevezette egy nagy terembe, a mely olyan csillogó, olyan fényes, sima volt, mintha csupa üvegből építették volna. Pedig nem üvegpalota volt, hanem mind csiszolt jégkoczkákból rakták össze, — mert az anyóka volt a Tél királynője.

— Na, itt az ágyad! — mondta Fonó Böskének. — Most lefekhetsz, de holnap korán föl kell kelned, és akkor sok dolgod lesz. Csepüt nem adhatok, tehát fonnod nem kell, de más egyebet dolgozhatsz. Holnap reggel meg kell ágyaznod, és jól kiráznod a párnákat; aztán friss vizet kell adnod annak a pataknak, a melyen ide úsztál, és friss virágot szedned a virágtartóba. Szeretném, ha mindezt napkelte előtt elvégeznéd. Most jó éjszakát.

— Jó éjszakát!

Fonó Böske erre lefeküdt, és boldogan elaludt. De már jóval napkelte előtt talpon volt, és munkához fogott. Először is megágyazott: jól kirázta a párnákat: és — oh csoda! — a párnákból toll helyett sűrű hópelyhek röpdöstek szét a levegőben!...

Aztán, mikor az ágyat már bevetette, friss vizet vitt a pataknak és megrakta a virágtartót is friss, illatos virágokkal. Mire a nap fölkelt, már minden dolgot elvégezte.

Ekkor belépett az anyóka, megdicsérte Fonó Böske szorgalmát, és azt mondta neki:

— Most eredj haza az arany-kapun át, édes leányom.

Alig hogy a leány kilépett az arany-kapun, mindjárt megeredt az égben az aranyeső és úgy hullott rá, mint a zápor. A ruhája, köténye, haja, keze-lába, egész teste mind tele volt aranyakkal.

— Szedd föl! szedd föl! — biztatta Fonó Böske-t az anyóka.

A leány össze is szedte az aranyakat és visszament szülőfalujába. De a ruhája oly fényes és pompás volt, hogy senki sem ismert rá, s mindenki azt hitte, hogy valamelyik királynőnek az udvarhölgye. Még a tulajdon mostohája is kézcsókkal járult elébe!

— De hisz én a kelmed Fonó Böskéje vagyok! — mondta a leány: — hát már meg sem ismer?

A gonosz mostoha csak a szemeit dörzsölte, és sehogysem akarta elhinni, hogy ez a szép, díszes ruhájú kisasszony az ő Fonó Böskéje.

Mikor annyi aranya is volt!

Ekkor aztán Fonó Böske elbeszélte, hogy mi minden történt vele: hogy került a patakba, onnan a Tél királynőjének a palotájába, s hogyan hullott rá a rengeteg sok arany.

A gonosz mostohának szeme-szája elállt álmél-

kodásában. Egész éjjel azon tanakodott az édes leányával, hogy mily módon juthatnának ők is ennyi kincshez?

Aztán kifőzték, hogy másnap Czifra Böske is ugyanúgy fog cselekedni, mint a mostoha testvére.

A lusta lány mindjárt kora reggel ki is ment a patak partjára, és immel-ámmal hozzá látott a fonáshoz. De az orsó csak nem akart pörögni, és sehogyszem ugrott ki a kezéből. Erre a leány megharagudott, és szántszándékkal dobta be az orsót a vízbe.

Nosza mindjárt ott termett a nagy hal, és bekapta az orsót. Czifra Böske pedig utána ugrott a vízbe.

A nagy hal őt is fölvette a hátára és levitte a nagy mélységbe; ott aztán kitette a partra és visszaadta neki az orsóját is.

Czifra Böske egyenesen oda tartott ahhoz a nagy falkerítéshez, a melyen a két kapu volt. A fekete kapun kopogtatott ugyan be, de midőn az anyókat meglátta, oda szólt neki:

— Nyisd ki csak ezt az aranyos kaput: hadd megyek be rajta!

Csakhogy az anyóka nem nyitotta ám ki az aranyos kaput és Czifra Böskének a fekete kapun kellett belépnie.

— Mi van a kezedben? — kérdezte tőle az anyóka.

— Orsó.

— Hát fenni is tudsz?

— Tudok, ha épen kell, — felelte a leány: — de egyéb munkát könnyebben elvégzek.

Csillag-tallérok hullottak az égből.

(Szövegét lásd 155. oldalon.)

— Hát enni és pihenni akarsz-e inkább, — kérdezte az anyóka: — vagy talán inkább dolgoznál előbb.

— Előbb szeretnék jól lakni, megehültem az úton idáig.

— Takarodsz dolgozni! — rivallt rá az anyóka.

És oda kergette a leányt a rokkához, a hol dolgoznia kellett, hogy csak úgy csurgott arczáról a veriték.

Mikor már vagy két óra hosszat dolgozott, az anyóka valamivel barátságosabb lett hozzá. Adott neki egy darab száraz kenyeret és egy pohár vizet.

A leány éhes volt, mint a farkas, és jóízűen megevett mindent. Aztán megkérdezte az öreg anyókatól:

— Mikor szabad majd lefeküdnöm?

— Jobb szeretnél-e tovább fenni, — kérdezte az anyóka: — vagy inkább mindjárt aludni mennél?

— Nekem bizony egy csöpp kedvem sincs fenni, — felelte a leány boszúsan: — inkább szeretnék lefeküdni.

— Jól van, — szólt az anyóka: — ha nincs kedved fenni, akkor adj a pataknak friss vizet és szedj virágokat a virágtartóba. De siess ám vele, mert még napnyugta előtt el kell végezned mind a kettőt.

— De előbb talán csak pihenhetek egy kicsit! — szólt a leány, és kényelmesen nyújtózkodni kez-

— Majd adok én neked pihenést! — rivallt rá az anyóka.

Fölkapott a sarokból egy nyirfa-seprőt és úgy verte, seprüzte a leányt, hogy öröm volt nézni!

Czifra Böske ordítva szaladt kifelé, és semmi másra nem gondolt, mint arra, hogy minél előbb itt hagyassa ezt az átkozott helyet. Egyenesen a fekete kapunak tartott, a mely nyitva volt; de midőn kirohant rajta, fölülről megeredt a szurok- és kátrány-eső, úgy hogy a ruhája, a haja, az arcza és keze csupa szenny és mocsok lett.

Soha többé le nem moshatta magáról ezt a piszkot, és ezentúl már nem Czifra Böskének, hanem Szurtos Böskének hívták szegényt, halála napjáig.

A szegény molnárlegény.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg molnár, a kinek se felesége, se gyermeke nem volt, csak három legénye. Ezekkel dolgoztatott sok-sok esztendeig a malomban, de bért sohasem fizetett nekik.

Egyszer aztán maga elé hívta mind a hármát, és így szólt hozzájuk :

— Fiaim, én már öreg vagyok és megúntam a munkát. Istennek hála, van is anyyim, a mennyiből megélhetek hátralevő pár esztendőmben. Hanem a ti fáradságtokat meg akarom jutalmazni. Ezért ha ti is ráálltok, eddigi béretek fejében nektek adom ezt a malmot. Azaz, csak egyiteknek, hármatok közül : annak ugyanis, a ki hármatok közül a legszebb lovat hozza nekem.

A három molnárlegény ráállt, hogy azé legyen a malom, a ki a legszebb lovat hozza az öregnek. A két idősebbik titokban mindjárt megegyezett, hogy ők együtt mennek szerencsét próbálni, s akármelyikük talál szebb lovat, azért megosztoznak a malmon,

mely kettőjüké lesz. A legfiatalabbik molnárlegénytől nem félték, mert mindig együgyűnek tartották, mivel szerény és alázatos volt.

— Te akár itthon is maradhatsz! — gúnyolódtak vele: — úgy sem kapsz lovat!

Jankó azonban, — ez volt a legfiatalabbik molnárlegény neve, — azért mégis csak elment velük: hátha kedvez a szerencse!

Estére kelve találtak egy tágas barlangot, a hol megháltak. A két idősebbik molnárlegény csak azt várta, hogy Jankó elaludjék: rögtön fölkerekedtek, megszöktek a barlangból és ott hagyták Jankót.

Mikor Jankó reggel fölébredt, nagyon elbusulta magát, hogy egyedül van. Szomorúan kiment a barlangból, és azt sem tudta merre forduljon. Csak úgy taláломra bolyongott az erdőben.

Nemsokára egy kis tarka macskával találkozott, a mely barátságosan megszólította:

— Hová, háová, Jankó?

— Ne is kérdezd! — sóhajtott Jankó: — úgy sem segíthetsz rajtam.

— Hátha mégis — folytatta a kis cicca. — Tudom, hogy egy szép lovat szeretnél. Jer hát velem, és légy hü szolgám hét esztendeig: akkor olyan paripát adok, hogy a kerek földön sem leled párját.

— No ez igazán furcsa macska! — csóválta a fejét Jankó. — De próbáljuk meg, hátha igazat mond!

Elment hát vele a macskák elátkozott kastélyába, a hol csupa macskák voltak. És nem Jankó

volt az ő szolgájuk, hanem megfordítva : a macskák szolgálták ki Jankót, még pedig olyan urasan, hogy akármelyik palotában sem különben !

Este, mikor a vacsorához ültek, mindig volt asztali-zene is : három macska volt a zenekar ; az egyik hegedült, a másik a bőgőt huzta, a harmadik trombitált.

Vacsora után pedig, mikor már az asztalt is elvitték, a kis tarka macska így szólt Jancsihoz :

— No, Jancsi, gyerünk táncolni !

— Már csak engedj meg, — felelte Jancsi sértődve : — azt nem teszem, hogy macskával táncoljak !

— Akkor hát fektessétek le, — parancsolta a kis tarka macska a többieknek.

Erre a szolgálattelvő macska-inasok fölkerelkedtek, és elvezették Jancsit a hálószobájába. Az egyik megvetette az ágyát, a másik lehúzta a czipőjét a harmadik a harisnyáját, a negyedik az ágyba fektette, az ötödik jó éjszakát kívánt neki, a hatodik pedig elfujta a gyertyát. Evvel ott hagyták, és Jankó vígan aludt reggelig.

Másnap reggel megint bejöttek a macska-inasok és felköltötték Jancsit. Aztán az egyik fölhozta Jancsi lábaira a harisnyát, a másik a czipőt, a harmadik megmosdatta, a negyedik megtörülte, az ötödik megfésülte, a hatodik pedig megkérdezte, hogy szolgál az egészsége.

— Köszönöm jól, — felelte Jankó.

Evvel mindenki ment a maga dolgára.

Mert azért Jankónak is volt ám dolga! Neki kellett mindennap aprófát vágni, de ehhez ezüst-fejszét kapott; s a fűrész is, meg a bak is ezüsből volt.

Jankó nem is panaszkodott, mert jó dolga volt a macskák kastélyában: jól tartották finom étellel, itallal, és csak azért unakozott, mert macskákon kívül soha senki mást nem látott, soha senki ember fiával nem beszélhetett.

Egyszer a kis tarka macska ezüst kaszát és arany köszörűkövet adott Jankónak, és azt mondta neki:

— Eredj, kaszáld le a rétemet, és szárítsd meg a szénát!

Jankó ezt is elvégezte és mikor begyűjtötte a szénát, megkérdezte a tarka macskától, hogy mikor adja már ki a szegődött bérét.

— Még egy-két munkát el kell végezned előbb, — mondta a kis tarka macska. — Ehol vannak ezüst gerendák, meg fejsze, fűrész és minden egyéb szerszám, a mi kell: építs nekem egy kis ezüst házacskát.

Jankó fölépítette a házacskát is, még pedig oly szépen, hogy igazi öröm volt ránézni.

Ezalatt térült-fordult az idő, és letelt a kikötött hét esztendő. Olyan gyorsan múlt el, hogy Jankó szinte észre sem vette; azt hitte, hogy még félesztendeig sem szolgál a macskák kastélyában.

De, mivel mégis csak letelt a hét esztendő, hát Jankó kérte a lovat. A kis tarka macska pedig ki-

nyitotta az ezüstből épült ház ajtaját és — uramfia!
— tizenkét pompás paripa volt benne.

— Most csak eredj haza bátran, — mondta Jankónak a tarka macska: — a lovatat nem adom oda, mert még baja eshetnék az úton; hanem három nap mulva magam viszem el utánad.

Jankó megköszönte a kis tarka macska sziveségét és elindult hazafelé. De ruhája a hét esztendő alatt úgy elnyüvödött, hogy csupa lik volt, és folt foltot ért rajta.

Mikor hazaért, a másik két legény már otthon volt. Mind a kettő hozott ugyan lovat: de az egyiké vak volt, a másiké sánta; szóval, mind a kettő valószínűsége.

— No, Jankó: hol a lovad! — kérdezték tőle.

— Három nap mulva utánam jön, — felelte Jankó.

— No, az lesz csak a ló! — kaczagott rajta a két legény.

Jankó besompolygott a szobába, de az öreg molnár nem engedte, hogy az asztalhoz üljön velük, sőt még a szobából is kiharancsolta.

— Olyan rongyos a ruhád, — pirongatta Jankót, — hogy röstelleném, ha valaki betoppanna, és meglátna a szobában.

Este pedig a másik két legény nem engedte meg neki, hogy az ágyba feküdjék velük.

— Jó lesz neked a padlásra is! — mondták neki gúnyolódva.

Jankó hát nagy búsan fölmászott a padlásra, s ott aludt a szalmán.

Harmadnap reggel aztán hatlovas hintó állt meg a malom előtt, s egy lovász, kötőféken, még egy hetedik lovat is vezetett a hintó után: ez a hetedik volt a Jankó paripája.

Alig hogy a hintó megállt, egy csodaszép királykisasszony ugrott ki belőle, és egyenesen bement a malomba.

Ez a gyönyörű szép királyleány pedig az a kis tarka macska volt, a kinél Jankó hét esztendeig szolgált: evvel a hét esztendei hűségével fölszabadította a királykisasszonyt a varázslat alól, s mivel a királykisasszony megszerette a hűséges, engedelmes Jankót, most eljött érte a malomba.

— Hol van a fiatalabbik legényed? — kérdezte az öreg molnártól.

— Olyan rongyos az istenadta, hogy nem ereszt-hetjük be a szobába: hát csak a padláson ténfereg, — felelte a molnár.

— Hivasd le mindjárt! — parancsolta a királyleány.

A szegény Jankó szégyenkezve jött le a padlásról, és rá sem merte vetni szemét a gyönyörű királykisasszonyra.

De ekkor két inas pompás ruhákat szedett elő a kocsiládából, megmosdatta, megfésülte, felöltöztette Jankót: s — uramfia! — mikor a szegény molnárlegény kicsipte magát, olvasatlanul is királyfi-számba ment!

Most a királyleány látni akarta azt a két lovat, a mit a két idősebbik hozott.

Elővezették a két csúf gebét, s aztán az inas odavezette a kötőféken hozott hetedik lovat.

— Ez pedig a harmadik molnárlegényé, — mondta a királykisasszony.

— Akkor Jankóé a malom! — felelte az öreg molnár: — mert ez a legszebb ló az egész világon.

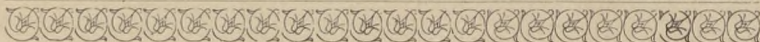
De a királykisasszony azt felelte, hogy csak tartsa meg a malmát, mert Jankónak úgy sem kell többé.

Evvel maga mellé ültette Jankót a fényes hintóba és elhajtattott haza. A két idősebb molnár boszúsan vakarta a füle tövét, hogy hiába fáradt, és épen Jankó főzte le őket, a kit pedig együgyűnek tartottak.

Ez alatt Jankó meg a királykisasszony odaértek ahhoz a kis házacskához, a melyet Jankó az ezüst gerendákból az ezüst szerszámokkal épített. — Hát egy rengeteg fényes kastély állt a kis házikó helyén, és benne minden bútor csupa színarany meg ezüst! — Ott mindjárt megtartották az esküvőt, és Jankóból idővel gazdag, hatalmas király lett.

Aztán még mondja valaki, hogy a ki együgyű, nem lesz belőle semmi! — Dehogy nem! . . . csak több legyen a szerencséje mint az esze, még király is lehet belőle!

A csillagtallérok.

Képpel.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény kis leány, a kinek apja, anyja meghalt. Olyan árva, olyan szegény volt ez a kis leány, hogy nem volt se szobácskája, a hol lakjék, se ágyacskája, a melyben aludjék: csak épen a rajtalevő ruhácskája volt, meg az a darab kenyér a kezében, a mit jószívü emberek adtak neki.

A szegény kis leányka azonban bízott az Istenben, és elindúlt a nagy világba, hogy hátha talál valahol olyan derék emberekre, a kik fölnevelik, megszeretik és házukba fogadják.

Ment, mendegélt szegényke, s az országúton találkozott egy béna, öreg koldussal, a ki már két nap egy falatot sem evett.

— Adj valamit ennem, édes lányom, — könyörgött az öreg koldus: — olyan éhes vagyok, hogy majd elveszek éhen!

A kis leány elővette azt a darab kenyeret, a mit a jószívü emberektől kapott, s az egészet odaadta az öreg koldusnak.

Evvel tovább ment. De nemsokára egy sírán-

kozó kis leánykával találkozott, a ki még kisebb volt, mint ő.

— Miért sírsz, kis leány? — kérdezte tőle.

— Fázik a fejem: adj valamit, a mivel bekössem!

A kis leány levette fejről a kendőjét és bekötötte vele a másik kis leány fejét. Aztán megcsókolta és azt mondta neki:

— Menj Isten hírével, kedvesem.

Alig ment odább, megint találkozott egy kis leánynyal, a ki azért sírt, mert nem volt ingvalla és fázott.

— Nesze, itt van az enyém! — mondta a jószívű kis leány.

Evvel felöltöztette a másikat, megcsókolta, letörülte a könnyeit, ő maga pedig ingváll nélkül ment tovább.

— Jó az Isten, majd megsegít! — biztatta magát.

De alig ment tovább, megint egy kis leánynyal találkozott, a ki szegény sírva didergett egy bokor mögött, mert nem volt szoknyája.

— Oh, de fázom! . . . oh, de fázom! — zokogott fogvaczogva.

A jó szívű kis lány levetette szoknyáját s ráadta a didergő leánykára. Aztán megcsókolta és azt mondta neki:

— Menj Isten hírével és ne sírj!

Ő maga most már csak egy ingben ment tovább, s mire besötétedett, egy erdőbe jutott.

Alig ment azonban az erdőben pár lépést, mikor ismét egy kis síró gyermekkel találkozott. Ezen nem volt semmi ruha, s úgy fázott szegényke, hogy a fogai is vaczogtak.

— Oh, csak egy kis ingecském volna! — nyöszörgött dideregve.

A jó szívű leány nagyon megsajnálta s ezt gondolta magában:

— Már sötét este van, s itt úgy sem lát meg senki. Oda adom hát az ingemet ennek a kis leánynak, hogy ne fázzék szegény olyan nagyon! . . .

És csakugyan le is vetette az ingecskéjét, és ráadta arra a kis leánykára. Aztán megcsókolta, és azt mondta neki:

— Menj Isten hírével, kedvesem!

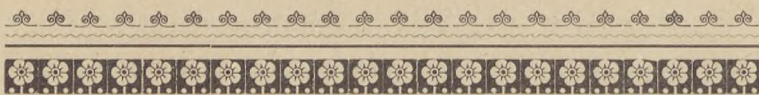
Ő neki magának most már nem volt semmije; mindenét elosztogatta a szegények közt. De azért nem sajnálta a mit tett, hanem Isten irgalmába és jóságába ajánlta magát.

És a mint bizalommal fölnézett az égbe, egyszerre csak elkezdtek hullani a csillagok, és minden csillagból fényes ezüstitallér lett.

Sőt, — csodák csodája! — ámbár elajándékozta az ingecskéjét is, megint új ingecske volt rajta: sokkal szebb és finomabb, mint régi. Ebbe szedte össze a fényes tallérokat, s egész életére gazdag lett a sok pénzből.

Igy fizet a jó Isten annak, a ki alamizsnát ad a szükölködőknek.

Hófehérke és Piroska.

Dolt egyszer egy szegény özvegyasszony, a ki két leánykájával lakott kis házacskájában. A házacskája mellett volt egy kis kert is, benne két rózsafa: s az egyiken csupa piros, a másikon meg csupa fehér rózsza nyilott.

Ezért aztán, a rózsái kedviért, egyik leányát Hófehérkének, a másikat pedig Piroskának hívta a szegény özvegyasszony.

Hanem az már szent igaz, hogy szép lányok is voltak: valóságos nyiló rózsza mind a kettő!

Hófehérke csöndesebb és szelidebb volt, mint Piroska, a ki szeretett a réten futkosni, pillangót kergetni, virágot szedni, madárkákat fogni. Hófehérke pedig inkább otthon maradt, segített anyjának, süttöt-főzött vele, vagy ha dolga nem volt, olvasgatott neki.

De azért kijártak együtt is a rétre, erdőre-mezőre, s mikor elfáradtak, ledültek a fübe, árnyas fák tövébe, s ott aludtak szépen.

Történt egyszer, hogy mikor ismét az erdőben aludtak, s reggel fölbredtek, egy gyönyörű szép gyermek üldögélt mellettük, hófehér ruhában.

Ez a szép kis gyermek semmit se szólt nekik, csak mosolygott rájuk, köszönt a fejével, aztán szép csöndesen bement az erdőbe.

— Mit akarhatott itt? — tünődött a két leány.
De mindjárt megtudták!

A mint körülnéztek, megijedve látták, hogy a hátuk mögött szörnyü mély örvény van, a mellett aludtak! s bizonyára bele is estek volna, ha a sötétben csak egy lépést is tesznek, s nincsen ott mellettük az a szép, fehér ruhás kis gyermek.

Lélekszakadva futottak haza, s elmondták anyjuknak az egész dolgot. Az anyjuk pedig azt mondta nekik, hogy az a fehér ruhás gyermek bizonyára az őrző-angyal volt, a ki vigyáz a jó gyermekekre, hogy bajuk ne essék.

Egy este, midőn az özvegy anya két gyermekével a tűzhely mellett ült és beszélgetett, kopogtak az ajtón.

— Nyisd ki csak hamar Piroska, — szólt az anya. — Bizonyára eltévedt vándor lesz, a ki éjjeli szállást kér.

Piroska kinyitotta az ajtót, a melyen egy nagy medve dugta be a vastag, bozontos fejét.

Húj! hogy megijedtek mind a hárman!

Piroska nagyot sikoltott és kiszaladt a konyhába, Hófehérke meg reszketve bújt be az ágy alá.

A medve azonban barátságosan megszólalt:

— Ne féljetek tőlem! Nem bántok én senkit ... De ott kint hideg van ... félig összefagytam ... hadd maradjak itt bent, a míg megpihentem, a míg fölmelegszen ... Megköszönöm nektek!

— Jól van, szegény Maczkó, — mondta most az anya: — feküdj a tűz mellé, a míg fölmelegszel, . . . csak aztán vigyázz, hogy a bundád meg ne égjen !

Majd két lányát hívta elő :

— Hófehérke ! Piroska ! . . . Jertek elő, ez a derék Maczkó nem bánt benneteket.

A két leány elő is bújt, és lassankint a galamb is, meg a bárány is nekibátorodott ; egész közel mertek menni a lompos medvéhez, és kíváncsian bá-méskodtak.

— Hozzatok be a söprüt, — kérte a medve a lányokat.

És mikor behozták, megmutatta nekik, hogyan verjék bundájából a havat. Aztán pedig kényelmesen végignyújtózkodott a tűzhely mellett, és megelégedetten dörmögött.

A két leány nemsokára egészen összebarátkozott a Maczkóval, és vígan játszott az otromba, esetlen vendéggel. Az egyik a szőrét ránczigálta, a másik ráfeküdt : aztán mind a ketten ide-oda czibálták, hömpölygették a medvét ; ez pedig mindent békésen, jókedvűen türt, sőt látszott, hogy örül is a játéknak.

Mikor a leányok lefeküdtek, az anya azt mondta a medvének :

— Hallod-e, Maczkó ! Ha akarsz, Isten nevében itt maradhatsz reggelig : legalább nem fázol meg.

A medve elégedetten dörmögve köszönte meg a vendéglátást, és valóban ott is maradt reggelig.

A mint virradni kezdett, a két leány kibocsátotta

A kis libapásztor leány.
(Szövegét lásd 167. oldalon.)

a medvét, mely egyenesen az erdőbe czammogott. De ettől kezdve minden este eljött a kis házikóba: s a leányok addig be sem zárták az ajtót, míg csak a Maczkó haza nem jött.

A hosszú télen át nagyon összeszoktak, megbarátkoztak; de a mint kitavaszkodott s erdő-mező ki-zöldült, el kellett válniuk. A medve reggel így szólt Piroskához:

— Most el kell mennem és egész nyáron nem is térek vissza.

— És hová mégy, kedves Maczkó? — kérdezte Piroska szomorúan.

— Az erdőbe, mert kincseimet kell őriznem, hogy a manók el ne lopják. Télen, mikor a föld keményre fagy, nem bírnak előjönni s akkor nem is kell tőlük félnem. De most, mikor a nap sugarai fölengesztik a fagyott földet, előbújnak, átkutatnak minden zeget-zugot s a mit találnak, mindent ellop-nak. Már pedig a mit egyszer megkaparítanak, az nem igen jön többé napvilágra.

Nem sokára aztán a két leány elment az erdőre rőzsét szedni. Hát, a mint szedegetik a száraz galyakat, egyszerre csak meglátnak egy iczi-piczi, rőf hosszú törpét, a mely olyan bolondosan ugrált, hányta-vetette magát, mint a horogra került hal.

Szép, hosszú, ősz szakálla volt: s ez a szakáll, hogy, hogy nem, beleszorúlt egy nagy tuskó hasadé-kába, úgy hogy a törpe sehogysem bírta kiszabadítani.

Mikor meglátta a két leányt, rájuk pislogott vörös, villogó szemével és dühösen rájuk förmedt:

— Mit álltok itt? . . . Hát nem tudtok rajtam segíteni?

— Hogy kerültél a csávába, kis öreg? — tudakolta Piroska.

— Ostoba, kíváncsi liba! — ordított a törpe: ketté akartam hasítani ezt a tuskót, hogy apró fát vihessek haza. De az ék kicsúszott a hasadékból s helyette a szép, fehér szakállam szorúlt bele Jobb volna, ha segítenél rajtam, mint hogy fecsegsz!

A két leány oda is ment, de hiába erőlködött: nem bírta kiszabadítani a törpe szakállát a fa hasadékból.

— No, majd én segítek rajtad, — mondta Hófehérke.

Elővette az ollóját s elvágta a törpe szakállának a végét, ott, a hol a fába volt szorúlva.

A törpének se kellett több! Mihelyt kiszabadult, mindjárt vállára vetette a zsákját, mely ott hevert a fűben és színing volt aranynyal. Aztán, köszönet és búcsúzás helyett, boszúsan dörmögte:

— Élhetetlen, bitang nép! Még levágtak egy darabot a szép fehér szakállamból! Fizesse meg nektek az ördög!

Evvel kereket oldott és elszaladt.

Pár napra rá Hófehérke és Piroska halászni mentek a patakra. Amint közeledtek hozzá, hát látják ám, hogy valami nagy szöcskeféle állat ugrálbugrál a fűben.

Gyorsan odafutottak s — uramfia! — megismerték a törpét!

— Mit csinálsz itt? — kérdezte tőle Piroska. Talán csak nem akarod magadat a vízbe ölni?

— Nem vagyok bolond! — ordított a törpe dühösen. — Hát nem látjátok, hogy ez az átkozott hal bele akar rántani a vízbe?

Az történt vele, hogy horgászott s e közben a szakállá összegabalyodott a zsineggel; aztán egynagy hal beleharapott a horogba, s mivel a kis törpe nem bírta kihúzni, hát a hal öt ránczigálta befelé a vízbe.

Szerencsére a két leány még idejében ért oda. Hamarosan megfogták a kis törpét és el akarták választani szakállát a zsinegtől, de semmiképen sem bírták kibontani. Mit volt mit tenni, Hófehérke megint elővette az ollóját és most már tövig lenyírta a törpe szakállát.

No, még csak ez kellett a törpének! Köszönet helyett elkezdett ordítani:

— Így csúffá tenni az embert! — fakadt ki dühösen. — Nem elég, hogy a végéből levágtatok, most még egész tövig lenyírtátok a szakállamat! . . . Az ördög vigyen el benneteket!

Evvel fölkapta zsákját a sás közül, s vállára vetvén az igaz gyönggyel telt zsákot, köszöntés nélkül kerekelt oldott.

Pár napra rá a két leány bement a városba, tüt, czérnát és szalagot venni. A mint elhagyták az erdőt, egyszer csak látják am, hogy egy nagy sas-madár kóvályog a fejük fölött s aztán hirtelen lecsap egy sziklatetőre, nem messze tőlük. Ugyanakkor rémült sikoltást hallottak onnan.

A két leány gyorsan odaszaladt s látta, hogy a sas megragadta karmaival a hálátlan törpét és el akarta rabolni. De a két leány bátran rárohant a sasra, s addig küzdött vele, míg elbocsátotta prédáját.

Alig tért magához a törpe rémületéből, mindjárt boszúsan zsörtölödni kezdett :

— Nem tudatok jobban vigyázni? Összevisszateptétek a köntösömet!... Ostobák, ügyetlenek!...

Evvel vállára vette gyémántokkal telt zsákját, és köszöntés nélkül eltűnt a sziklák között.

A leányok már megszokták a törpe hálátlanságát, és szótlánul tovább mentek. Mikor megvették a városban a tüt, czérnát és a szalagot, hazafelé indultak.

Hát egyszer csak meglátják ám a törpét, a mint az egyik szikla aljában gyönyörködik a kincseiben! Mind a földre öntötte gyémántjait, melyek oly szépen villogtak, ragyogtak a sötétben, mint a csillagok.

A két leány álmélkodva állt meg, és bámulta a tömérdek kincset.

— Mit ácsorogtok itt? — förmedt rájuk a törpe, s az arcza elkékült-zöldült, dühében.

Még tovább is akarta szidni őket, de ekkor hangos dörmögés hallatszott a sziklák mögül, s egy fekete medve czammogott oda.

A törpe, alig hogy meglátta a medvét, ijedten ugrott föl és el akart szaladni, de már késő volt! A medve egy ugrással utolérte és fölállt a két hátulsó lábára.

Nosza, megrémült most a törpe! Térdre borúlt, úgy könyörgött :

— Hatalmas medve úr, ne bánts! Oda adom

minden kincsemet, csak ne bánts! Nézd, mennyi sok gyémánt van itt: az mind a tiéd, ha meghagyod az életemet. Mit is csinálnál velem? Hisz oly sovány, vézna ficzkó vagyok, hogy félfogadra sem volnék elég! Fogd meg inkább ezt a két haszontalan leányt: ezek oly kövérek, mint a fürjecskék! Ezeket fald föl, engem meg bocsáss szabadon!

De a medve rá sem hallgatott, hanem fejbe köllintotta a talpával, úgy, hogy a törpe mukkanás nélkül kimúlt.

A lányok megijedtek és el akartak szaladni, de a medve visszahívta őket, és így szólt:

— Hová szaladtok, Hófehérke és Piroska? . . . Hát már meg sem ismertek? . . . Én vagyok a Maczkó!

Most ráismertek a leányok is kedvencz medvéjükre és örömmel oda szaladtak hozzá. A mint ölelgették, csókolgatták, egyszerre csak lehullott Maczkóról a medvebőr, s a bozontos medve helyett egy szép ifjú állt ott, talpig aranyos ruhában.

A két leány összecsapta a kezét álmélkodásában.

— Én királyfi vagyok, — mondta a medve: — és ez az istentelen törpe varázsolt el, hogy medve legyek. Ellopta minden kincsemet és koldussá tett, de most, hogy megöltem, fölszabadúltam a varázs alól, és visszakaptam a kincseimet is.

Aztán Maczkó királyfi jegyet váltott Hófehérkével, az öcscse pedig Piroskával, és fölosztották maguk közt azt a töméntelen sok kincset, a mit a gonosz törpe összelopdosott és barlangjában fölhalmozott.

A libapásztor leánya.

Képpel.

Nol volt, hol nem volt, volt egyszer egy öreg királynő, a kinek csak egyetlen egy, világ-szép leánya volt. Ezt a leánykát pedig még gyermekkorában odaigérte feleségül egy messze lakó királyfinak

Térült-fordult az idő, és a királykisasszony már annyira fölserdült, hogy el kellett küldeni a vőlegényéhez. Az özvegy királynő kiválasztotta hát két leg-szebb paripáját, fölnyergeltette; az egyikre ültette a leányát, a másikkra meg a szobalányt.

Hát az a ló, a melyre a királykisasszony ült, táltos volt, és Fakó volt a neve. Ez a táltos nagyon okos állat volt: tudott beszélni is.

A mint mennek, mendegélnek, egyszerre csak megszomjazik a királykisasszony. Azt mondja hát a szobalányának:

— Szállj le a lovadról, és meríts nekem vizet a patakból.

— Ha szomjas vagy, szállj le magad, és igyál,
— felelte a szobalány gorombán: — én bizony nem leszek a cseléded!

A királykisasszony nem szólt semmit, hanem leszállt a lováról és ivott.

Evvel megint tovább mentek. Kis vártatra azonban a királykisasszony újra megszomjazott; kérte hát a szobalányát:

— Szállj le a lovadról, és meríts nekem vizet a patakból!

A szobalány azonban most még gögösebben, még durvábban felelt:

— Ha szomjas vagy, szállj le magad és igyál. Én bizony nem leszek a cseléded se' most, se máskor.

A királyleány megint leszállt a lováról, és ivott a patakból.

De, mikor újra föl akart ülni a Fakóra, megszólalt a szobalány:

— A Fakóra majd én ülök! Te néked jó lesz az én lovam is!

A királyleány eleinte sírni kezdett, de a szobalány durván ráförmedt:

— Ha nem hallgatsz, mindjárt a patakba fojtalak.

Erre megijedt a királyleány és elhallgatott. A gonosz szobaleány pedig ráparancsolt, hogy vesse le az aranyos ruháit, s öltse föl helyettük az övét.

A királykisasszony mit tehetett mást: szót fogadott, különben a gonosz cseléd megölte volna.

Mikor pedig ez is megvolt, a szobalány szörnyű esküvel megesküdttette a királykisasszonyt, hogy sem a királyfinak, sem senki másnak az udvarban egy mukkot sem szól arról, a mi történt. A királykisasz-

szony meg is esküdött, mert féltette szegény az életét.

De a Fakó nem esküdött ám meg: pedig ő is látott és hallott mindent.

Ettől fogva a szobalány ült a Fakón, a királykisasszony ruháiban; a királylány pedig a másik lovon, a cselédje ruhájában.

Igy mentek, mendegéltek hét nap és hét éjjel; akkor aztán megérkeztek a messze földön lakó völegény kastélyába.

A királyfi elébük futott és leemelte a szobalányt a Fakóról, mert azt hitte szegény, hogy ez a menyasszonya. Mindjárt be is vezette a kastélyba, — míg az igazi királyleány kint maradt az udvaron.

Az öreg király, hogy mégis valami hasznát vegyék a királylánynak, megparancsolta neki, hogy ezentúl a libákat őrizze, a kis Jancsival, a ki az udvari tehenes fia volt.

A szobaleány pedig arra kérte a királyfit, hogy ölesse meg Fakót, és vágassa le a fejét, mert sok boszúságot okozott neki az úton.

Ezt azért cselekedte, mert félt, hogy Fakó, a ki táltos volt, és mindent tudott, utóbb még elárúlja őt és a nyakát szegi.

A királyfi teljesítette is a szobalány kívánságát; levágatta a Fakó fejét.

Mikor a királyleány ezt megtudta, nagyon elszomorodott és keserves sírásra fakadt. Titkon elment a gyöpmesterhez, a ki megölte a Fakót, és jó pénzért rávette, hogy szögezze ki a lófejet a városvégi kapu

bolthajtása fölé, a merre minden nap ki kellett hajtania libáit a mezőre.

A gyöpmester meg is tette, s még aznapon kiszögezte a Fakó fejét a kapu fölé.

Másnap reggel, mikor Jancsival arra hajtották a libákat, megállt a királykisasszony, és megszólította a lovát :

— Fakó, Fakó, jaj be szánlak :
Fáj a szívem, hogy itt látlak ! . . .

Mire a lófej sóhajtva felelt :

— Ne szánj engem, szép királylány,
Inkább sírj a magad baján :
Szegény anyád, ha most látna, —
Meg is halna bánatába ! . . .

Evvel kihajtották a libákat a mezőre, s míg a fehér tollasok legeltek, a királyleány kibontotta ragyogó színarany-haját és megfésülködött.

A kis Jancsi álmélkodva nézte ezt a gyönyörű szép haját, a minőt még sohasem látott, és titokban ki akart tépni néhány szálát, hogy majd haza viszi. De a szél hirtelen lefújta a kalapját: az után kellett szaladnia, s mire visszajött, a királykisasszony már elvégezte a fésülködést.

Este aztán haza hajtották a libákat, s a királykisasszony a cselédek közt aludt, a béresházban.

Másnap reggel, a mint ismét kihajtották a libákat a város kapuja alatt, a királyné megint csak szóba

állt a lófejjel, mint tegnap; a réten pedig leült és fésülködni kezdett. Jancsi megint szeretett volna pár szálát lopni az arany-hajából, de a szél ismét elfújta a kalapját, s mialatt utána futott, a királyleány elvégezte a fésülködést.

Este, midőn hazaértek, Jancsi bement a királyhoz és kijelentette, hogy ő evvel a leánynyal nem őrzi többé a libákat.

— Hát aztán miért nem? — tudakolta a király.

Erre Jancsi híven elbeszélte azt, a mi két nap óta történt, s hozzátette, hogy azért nem őrzi többé a libákat evvel a leánynyal, mert fél tőle.

— A ki levágott lófejekkel beszélget, és színarany-hajat hord a fején, az csak boszorkány lehet: — mondta Jancsi nagy bölcsen.

A király azonban megparancsolta Jancsinak, hogy másnap is hajtsa ki a libákat, mint rendesen, és ne szóljon senkinek semmit, ő maga pedig korán reggel elrejtözött a sötét kapu mögé, s hallotta, a mint a királyleány a lófejjel beszélgetett.

Mikor Jancsi meg a királyleány kihajtották a libákat a rétre, a király oda is utánuk lopózott, s a tulajdon szemével látta, a mint a királyleány kibontotta csodaszép aranyhaját és fésülködni kezdett.

Ez elég volt a királynak. Észrevétlenül hazament, s midőn este a királyleány is hazatért, félrehívta és megkérdezte tőle, hogy mit beszélget a lófejjel, mikor reggelenként kihajtja a libákat legelni.

— Bocsáss meg, fölséges király, — felelte a leány: — azt nem mondhatom meg senki ember

fiának, mert megesküdtem, hogy hallgatni fogok. És ha beszélnék, az életembe kerülne.

— Ha nekem sem mondhatod meg, — folytatta a király: — hát panaszold el ennek a boglyas kemenczének.

A királyleány belebújt a boglyas kemenczébe és keserves sírás közt elpanaszolta szomorú sorsát:

— Libát kell itt őriznem, pedig királyleány vagyok! A gonosz szobalányom elrabolta aranyos ruhámat, és most ő mulat helyettem, a vőlegényemmel.

A királyleány azt hitte, hogy senki sem hallja meg a panaszát; de a király ott állott a kemencze ajtajánál, és minden szavát hallotta.

Nosza, mindjárt hívatta is a királyfit és elmondta neki, hogy az, a kit menyasszonyának tart, csak szobalány, mert az igazi menyasszony ez a királykisasszony, a ki eddig a libákat őrizte.

Megörült most a királyfi, mert azt a gonosz szobalányt úgy sem szerette; ez az új menyasszony pedig olyan szép és kedves volt, hogy még álmában sem látott hozzá foghatót.

Mindjárt másnap nagy lakomát csaptak, a melyre meghívták az országnak színe-javát. Az asztal fejen ült a királyfi, tőle jobbra a királyleány, balra meg a gonosz szobalány, — a ki azonban nem ismerte meg a királyleányt a pompás, aranyos ruhákban.

Lakoma közben az öreg király azt kérdezte a szobalánytól, hogy mit érdemel az olyan cseléd, a ki hűtlenül bánik úrnőjével és megcsalja, kifosztja, szerencsétlenné teszi?

A szobalánynak esze ágába sem jutott, hogy róla lehetne szó, s ezért habozás-nélkül így felelt:

— Azt érdeimli, hogy hegyes szögekkel kivert hordóba ültessék, aztán két fehér lovat fogjanak a hordó elé, és úgy hajtsák végig az egész városon.

— Ez legyen hát a büntetésed! — kiáltott föl az öreg király haragosan. — Mert te vagy az a gonosz cseléd, a ki ily hűtlenül bántál úrnőddel és romlásba akartad őt dönteni.

A gonosz szobaleány sirt, jajgatott, de ez mit sem használt: bizony beleültették a szöges hordóba, s addig hurczoltatták a városban, míg kiadta bűnös lelkét.

A királyfi pedig hetedhét országra szóló lakodalmat csapott a menyasszonyával és még talán ma is él és uralkodik, ha eddig meg nem halt.

Csipkerózsa.

Képpel.

Nol volt, hol nem volt, volt egyszer egy király, meg egy királynő, a kik nagyon boldogak lehettek volna, ha nem lett volna egy örökös bánatuk. Azon keseregtek ugyanis éjjel-nappal, hogy nem volt gyermekük.

Történt egyszer, hogy a királynő kint fürdött a patakban, s épen öltözködni akart, mikor egy béka kimászott a partra és így szólt hozzá:

— Tudom mi a kívánságod: de légy nyugodt. Egy esztendő lejárta előtt teljesül az óhajtásod és kis leányod születik.

Térült-fordúlt az idő, s még el sem múlt az esztendő, mikor csakugyan megszületett a várva-várt kis leány. Olyan csodaszép volt, hogy a király, meg a királynő azt sem tudták, hová legyenek örömmükben.

Csaptak is nagy keresztelőt!

A király meghívta minden rokonát, az egész ország színe-javát, s végezetül még az országában

levő tündéreket is, mert azt akarta, hogy ezek is szeressék, gyámolítsák kis leányát.

Csakhogy az a baj történt, hogy az országban tizenhárom tündér lakott, a királynak pedig csak tizenkét arany tányérja volt; az egyiket tehát nem hívhatta meg — és szerencsétlenségre épen a legrosszabbikat mellőzte!

Mikor jól kimulatták magukat, a tündérek mindenféle jó tulajdonságokkal megajándékozták a kis királyleányt. Javában folyt az ajándékozgatás, midőn hirtelen belépett a tizenharmadik tündér: az, a kit meg sem hívtak. Haragjában boszút akart állani, s még mielőtt a szavába vághattak volna, fölkiáltott:

— A királykisasszonyt tizenöt éves korában szúrja meg egy orsó, és haljon meg tőle!

Az egész vendégsereg rémülten, szótlánul nézett össze, és senki sem tudta, mit tegyenek. Ekkor előlépett a tizenkettedik tündér, a ki még nem mondta el a mondókáját. De a gonosz kívánságot ő sem semmisíthette meg, legföllebb csak szelidíthetett rajta; ezért hát így szólt:

— De a halála csak százéves álom legyen, a melyből újra fölébredjen!

A király mindenképen szerette volna megmenteni leányát a megjövendőlt szerencsétlenségtől, s ezért megparancsolta, hogy az egész országban minden rokkát és orsót a tüzre vessenek.

— Így majd nem szúrhatja meg magát! — gondolta magában.

E közben a kis királyleány egyre növekedett.

Történt, hogy ép az napon, a melyen tizenöt esztendő lett, a király meg a királynő vendégségbe mentek és csak a leány maradt otthon egyedül.

Ekkor kényére kedvére bejárta az egész kastélyt, minden zegét-zugát megvizsgálta a padlástól a pinczéig, és végre egy ócska toronyhoz ért.

Kiváncsian fölment a keskeny csigalépcsőn és egy kis rozsdás ajtóhoz ért. A királykisasszony fordított egyet a kulcson, mire az ajtó föltárult. Bent, a kis szobácskában, egy öreg anyóka ült és szorgalmasan fonogatott.

A királykisasszony még sohasem látott fonnit. Kiváncsian megbámulta hát ezt a furcsa munkát.

— Jó napot, anyóka, — szólt hozzá: — mit csinálsz itt?

— Fonok, — válaszolta az öreg asszony.

— Nem tanítanál meg engem is? — kérte a királyleány.

— Miért ne, ha kedved van hozzá.

Évvel odaadta a rokkát a királyleánynak, a ki csakugyan fonnit kezdett. De alig hogy kezébe vette az orsót, mindjárt beteljesedett rajta a gonosz tündér átká: megszurta a kezét. Szegény királyleány! Nyomban mélységes álomba merült. Ez az álom elragadt, átterjedt az egész kastélyra. A király, meg a királyné, a kik épen akkor jöttek haza, szintén elaludtak; de elaludt az egész udvari nép: a lakájok, inasok, udvarhölgyek, miniszterek, valóságos külső és belső titkos tanácsosok, kengyelfutók, lovászok, szakácsok, kukták, — mind-mind elaludtak!

Csipkerózsa a toronyban.
(Szövegét lásd 174. oldalon.)

A kastély körül pedig sűrű csipkebokrok kezdtek nőni, a melyek minden évben magasabbak lettek, s végre úgy elfödtek, körülfalazták az egész királyi kastélyt, hogy még a tornyai sem látszottak ki!

A világnak mind a négy sarkáról egyre jöttek a királyfiak, herczegek, grófok, bárók és lovagok, a kik mind keresztül akartak törni a csipkebokor-falon, hogy fölébresszék az alvó királyleányt, a kit a csipkebokorról elneveztek Csipkerózsának, de egy sem tudott eljutni a kastélyig.

Lassankint lepergett az a hosszú száz esztendő, a meddig a királykisasszonynak aludnia kellett.

Ekkor újra arra jött egy királyfi, a ki már sokat hallott Csipkerózsáról, és minden áron látni akarta őt.

Neki indult tehát a vadon erdőnek és egyenesen a csipkebokrok felé tartott.

De, oh csoda! A szúrós, tövises bokrok helyett nyíló virágokat talált mindenütt, s a merre ment, útjában mindenfelé szétnyílt, leomlott a sűrű bokor, és áteresztette őt, mert épen ekkor telt le az a száz esztendő s ez volt az a nap, amelyen Csipkerózsának föl kellett ébrednie.

A királyfi már odaért a palotába. És látta az udvaron az alvó kuttyákat, baromfiakat, a háztetőn a galambokat, az istállóban az alvó lovakat, teheneket.

Innen tovább ment a terembe, s az ajtó előtt állva aludtak a testőrök, katonásan tartva alabárdjukat: bent a teremben rakáson heverték a miniszterek, alkájok, tanácsosok, az udvarhölgyek: — fönt a trónon pedig a király meg a királynő hortyogtak egymás mellett.

Végre odaért ahhoz a régi toronyhoz, amelyben Csipkerózsza aludt. Fölment a csigalépcsőn, belépett abba a kis szobába és megpillantotta az ágyon az alvó Csipkerózsát.

A szeme-szája elállt álmélkodásában. Soha életében nem látott ilyen szép leányt és kétszer-háromszor is megdörzsölte a szemeit, hogy nem álmodik-e.

De hát nem álmodott: az a világszép királykisasszony Csipkerózska volt és valóban ott feküdt az ágyon!

A királyfi sokáig szótlánul nézte, s aztán nem állhatta már tovább: odalépett hozzá, lehajlott és megcsókolta.

Ettől a csóktól Csipkerózska egyszeriben fölébredt: a varázs meg volt törve. Barátságosan mosolygott a királyfira és fölült az ágyán; a királyfi pedig karon fogta őt és levezette a toronyból, a királyi palotába.

Ezalatt fölébredt a király, a királynő, az egész udvari személyzet és álmosan, szájtátva bámultak egymásra, mintha nem tudnák, hogy mi történt velük.

A lovak megrázkódtak az istállóban és talpra álltak, a kutyák nyújtózkodtak az udvarban és a farkukat esóválták, a galambok tollászkodtak a háztetőn és elröpültek: a tűz lobbot vetett a konyhában és a pecsenye tovább sült, a szakács jól megtépázta a kuktát, hogy a szegény bögött fájdalomában, a szolgáló pedig megkoppasztotta a fekete kappant.

Aztán fényesen megülték a királyfi meg Csipkerózska lakodalmát és boldogan éltek, míg meg nem haltak.

A szekfű.

Nol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szépséges királyné, a ki agyon búsulta magát, szegény, mivelhogy nem volt gyermeke. Minden nap kérte a jó Istent, hogy áldja meg egy fiúcskával, vagy leánykával. És addig-addig kérte, míg egyszer csak angyal szállt le az égből, és így szólt hozzá :

— Isten meghallgatott és oly fiút ad neked, a kinek minden kívánsága teljesül.

Térült-fordúlt az idő, s esztendő jártával csakugyan meg is született a kis fiú.

Volt is öröm a palotában! Hetedhét országra szóló paszitát csaptak, és folyt a bor Henczidától Bonczidáig, hogy a nép még holta napján is arról emlékezett.

Történt egyszer, hogy a királyné kivitte ölében a kis gyermeket a kertbe és ott elaludt.

Meglátta ezt a gonosz szakács, a ki tudta, hogy a kis fiúnak minden kívánsága teljesül. . . . Nosza, oda lopózott titkon, ellopta a fiút s egy megölt csirke vérével bemázolta a királyné ruháit, mintha a vad-állatok ölték volna meg a fiút.

Evvel a gyermeket jól elrejtette egy titkos helyen ő maga pedig a királyhoz futott és bejelentette, hogy a kis királyfit a vadállatok széttépték és elrabolták a királyné öléből.

A király rögtön szaladt a kertbe, s mikor meglátta a királyné véres ruháit, mindjárt el is hitte a szakács meséjét. Roppant haragra lobbant, elfogatta az ártatlan királynét, és befalaztatta szegényt egy toronyba.

Azt a büntetést szabta rá, hogy ott éljen hét hosszú esztendeig, étlen és szomjan. Persze a királyné éhen halt volna ott; de a jó Isten két angyalt küldött le hozzá fehér galamb képében, s ezek napjában kétszer vittek neki ételt és italt, míg letelt a hét esztendő.

A szakács pedig nemsokára ott hagyta a királyi palotát, és elment a kis királyfihoz, a ki már szépen növekedett és beszélni is kezdett. Mindjárt ráparancsolt, hogy kívánjon magának egy szép kastélyt, tele kincscsel és mindenféle jóval.

Hát, uramfia! . . . alig gagyogta el a kis királyfi a szakács kívánságát, már minden meg is történt: ott állt a gyönyörű szép márvány-kastély, tele kincsel és mindenféle jóval, úgy hogy akármelyik király is ellakhatott volna benne!

Nosza, megörült a szakács! Alig tudott hová lenni a boldogságában, hogy már most ezentúl milyen uras élete lesz. És az is volt; mert akármit akart, csak megmondta a kis fiúnak, a kinek minden kívánsága teljesült.

Hogy pedig a kis fiú se unatkozzék, a szakács ráparancsolt, hogy kívánjon magának egy szép kis leánykát, játszótársul. Alig mondta ki a kis királyfi ezt a kívánságát, már is ott termett mellette egy gyönyörű szép leányka, a kit menten nagyon megszeretett. Ettől fogva együtt játszottak naphosszat, és mind a ketten nagyon boldogok voltak.

Egyszer azonban eszébe jutott a szakácsnak, hogy mi lenne akkor, ha a gyerek egyszer véletlenül azt kívánná, hogy otthon legyen az apjánál? . . .

Nagyon megijedt, hogy akkor a király megöletné őt. Titokban félre hívta tehát a kis leányt, és megparancsolta neki, hogy játék közben szűrja agyon a királyfit egy nagy konyhakéssel, a szívét pedig vigye el neki. És avval fenyegette a kis leányt, hogy ha nem fogad szót, akkor az életével lakol.

A kis leány nagyon megijedt, de azért nem akarta megölni, mert nagyon szerette. Összebeszélt hát vele, hogy hogyan játszák ki a gonosz szakácsöt. És így cselekedtek.

A kis leány levágott egy fiatal bárányt, kivette a szívét meg a nyelvét és tányérra tette; s mikor látta, hogy a szakács jön, azt mondta a királyfinak:

— Most feküdj le az ágyba és húzd fejedre a takarót!

A királyfi úgy is cselekedett.

A szakács ekkor azt kérdezte a kis leánytól:

— Nos, elvégezted a mit rád bízam? Megölted azt a fiút?

— Meg, — felelte a kis leány bátran.

— Hol van hát a nyelve meg a szíve?

— Itt van ni! — szólt a kis leány.

És átnyujtotta a tányéron a kis báránynka szívét és nyelvét.

— No, ezt már szeretem! — örvendezett a gonosz szakács.

Ekkor a királyfi hirtelen ledobta magáról a takarót, fölugrott az ágyból és haragosan rákiáltott a gonosz szakácsra:

— Miért akartál megöletni engem, te vén gonosztevő? ... Megérdemelnéd, hogy fekete kutyává változzál, hogy aranylánczot kössenek a nyakadra és izzó parazsat egyél!

Alig hogy kimondta ezt a kívánságát, minden szava beteljesedett: a gonosz szakács fekete kutyává változott, arany láncz lógott a nyakáról és izzó parazsat evett!

Nem sokára ez után a királyfinak eszébe jutott az anyja.

— Ugyan él-e még az anyám? — tündött magában.

Mivel a gonosz szakács még nagyon kis korában raholta el, nem is emlékezett az anyjára. De most egyszerre nagyon szerette volna látni az anyját, s ez a kívánság annyira bántotta, hogy nem volt többé maradása.

— Vissza akarok menni a hazámba, — mondta a leánynak. — Jer velem te is: én eltartalak.

— Hogy tudnék én oly messzire menni! —

sóhajtott a leány búsan. — Aztán meg mit is csinálnék abban az idegen országban?

De a királyfi sehogy sem akart megválni a játszótársától, mert nagyon szerette. Addig-addig törte a fejét, míg végre kitalálta a módját, hogyan viheti magával.

— Azt akarom, hogy szekfű váljék belőled! — mondta neki.

A leányból abban a pillanatban gyönyörű, nyíló szekfű lett, melyet a királyfi a gomblikába tűzött.

Evvel útra kelt hazája felé, és magával vitte a fekete kutyát is.

Legelsőbben ahhoz a toronyhoz ment, a melybe az anyját bezárták, és mindjárt létrát kívánt, hogy fölmászhassek hozzá.

Mikor a létra ott termett, a királyfi fölmászott rajta a toronyba és bekiáltott:

— Édes jó anyám, fölséges királyné: élsz-e még, vagy meghaltál?

A királyné azt hitte, hogy az angyalok szóltak be hozzá, és eleséget hoztak; azt felelte hát:

— Persze, hogy élek! De nem vagyok éhes: hiszen ép most ettem... Ti hoztátok az eledelt!

De a királyfi visszakiáltott, hogy ő nem angyal, hanem a királyné fia, a kiről azt beszéltek, hogy széttépték a fenevadak.

— Pedig az nem volt igaz! — folytatta a királyfi, — mert látod, élek, és meg akarlak szabadítani!

— A jó Isten segedelme legyen veled! — fohászzkodott a szegény királyné.

A királyfi tehát beállított az apja, a király ud-

varába. Egyenesen a király színe elé kérezkedett, s azt kérdezte tőle, nem fogadná-e meg vadászának?

A király nagyot nevetett:

— Hát aztán mit csinálnék veled, fiam? — kérdezte. — Hiszen egész országomban nincs egy darab vad sem! Kipusztúlt mind, még a magjuk is kiveszett.

— Ha csak ez a baj, felelte a királyfi, — azon segíthetek. Csak fogadj meg: szerzek én annyi vadat, a mennyi bőven elég lesz az asztalodra.

— No jó, — hagyta helyben a király; — hanem előbb próbát teszek veled. Holnap mindjárt vadászni megyünk.

A királyfi másnap mindjárt kivezette a vadászokat az erdőbe, és körbe állította őket. Ő maga pedig a kör közepére állt, és azt kívánta, hogy mindenféle vad jöjjön arra.

És oh csodák csodája!... Egymás után jöttek a szarvasok, őzek, nyulak, medvék, vaddisznók, foglyok, fürjek, szalonkák, rókák és farkasok... meg ki tudja még, mi minden vad!... úgy hogy a vadászok alig győzték löni őket.

Estére kelve, mikor a vadászatnak vége lett, néhány száz vad hevert az erdőben; ezeket mind összeszedték, fölrakták hatvan társzekerre, és vitték a királyhoz nagy diadallal.

— Nossza megörült az öreg király! Sok sok esztendő óta nem került már vad az asztalára, s a bő zsákmány öröme megarancsolta, hogy másnap az egész udvar nála ebédeljen.

Mikor együtt volt az egész udvar a fényes ebédlőben, a király barátságosan mondta a fiatal vadásznak:

— Mivel ily ügyes és derék fiú vagy, te ülj mellettem.

A királyfi eleinte vonakodott, de aztán mégis csak oda ült az apja mellé.

De nem igen evett, folyton szegény anyjára gondolt, a ki, szegény ártatlanul sinylődött a börtönben. És magában azt kívánta, hogy bárcsak a vendégek valamelyike a királynéről kérdezősködjék.

Mint minden kívánsága, úgy ez is beteljesedett. A következő perczben a főudvarmester azt kérdezte:

— Ugyan él-e még a fölséges királyné a toronyban, vagy már meghalt?

A király azonban boszúsan felelte:

— Hallgass! Összetépette fiamat a vadállatokkal . . . mit sem akarok róla hallani.

Most fölállt a királyfi, és az egész udvar nagy álmélgodására ezt mondta:

— Bocsáss meg, fölséges király, te csalatkozol. Fiadat nem tépték össze a vadállatok, és a szegény királyné ártatlanul szenved a toronyban.

— Micsoda beszéd ez? — pattant föl a király haragosan. — És ki vagy te, hogy így mersz beszélni?

— Én a fiad vagyok, fölséges apám, — felelte a királyfi alázatosan; — és nem a fenevadak téptek szét, hanem a te gonosz, vén szakácsod rabolt el, mialatt fölséges anyám aludt.

Evvél elmondott mindent úgy, a hogy történt; és végezetre a fekete kutyára mutatva, így szólt:

— Ez volt az a gazember, a ki elrabolt !

Aztán izzó paraszat hozatott, melyet a fekete kutya, mindnyájuk nagy álmélkodására fölfalt, hogy csak úgy lángolt tőle a szája.

— Oh, a gazember ! — szörnyüködtek valamennyien.

A királyfi pedig titkon azt kívánta, hogy a fekete kutyából legyen ismét szakács : — és ekkor egyszerre ott állt a vén gonosztevő, fehér köntösében, fehér sipkájában, oldalán a nagy konyhakés.

Mindnyájan ráismertek és bámulva csapták össze a kezüket. A király azonban véghetetlenül dühös lett, és megparancsolta, hogy a gonosz szakácsot menten vessék a legmélyebb börtönbe.

Most a királyfi elbeszélte azt is, hogy a gonosz szakács őt is megakarta öletni, és csak a játszótársnője mentette meg a haláltól.

— És hol van az a derék leány ? — kérdezte a király.

— Itt van ni ! — szólt a királyfi és a szekfüre mutatott, melyet a gomblikában viselt.

— Micsoda ? Ez a szekfü ? Lehetetlen ! . . .

— Már pedig úgy van, — felelte a királyfi ; — hanem mindjárt meglátjátok az igazi alakjában is.

Evvel titokban azt kívánta, hogy a szekfüből legyen ismét leány : — és ime ! a következő perczben már ott állott a teremben a gyönyörűséges leány.

Lett is nagy öröm és álmélkodás !

A király nyomban elküldött két apródot és két udvarhölgyet a toronyba, hogy hozzák le a királynét. Le is hozták és a király sírva kért tőle bocsánatot, hogy oly kegyetlenül bánt vele.

A királyné meg is bocsátott, megcsókolta a fiát, de nem akart többé enni, mióta a palotába vezették.

— Nem sokára magához vesz a jó Isten, — mondta szomorúan, — a ki a toronyban is táplált.

Még három napig élt a palotában s aztán meghalt; az a két galamb pedig, a ki eleséget hordott neki a toronyba, ismét angyallá változott és ráült a sirjára.

A király nagyon elbúsult a felesége halálán; haragjában négyfelé vágatta a gonosz szakácsot, de a bánat őt is nem sokára a sírba vitte.

Fia nőül vette azt a szép leányt, a ki megmentette az életét. Apja halála után övé lett az ország, a melyben boldogan és igazságosan uralkodott sok-sok esztendeig.

